

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3425/2021. (X. 25.) AB végzés	eljárás megszüntetéséről	2562
3426/2021. (X. 25.) AB határozat	utólagos normakontroll indítvány elutasításáról	2566
3427/2021. (X. 25.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2580
3428/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2586
3429/2021. (X. 25.) AB végzés	eljárás megszüntetéséről	2590
3430/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2591
3431/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2595
3432/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2602
3433/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2607
3434/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2610
3435/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2614
3436/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2618
3437/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2622
3438/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2625
3439/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2628
3440/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2632
3441/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2636
3442/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2640
3443/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2643
3444/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2646
3445/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2649
3446/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2652
3447/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2655
3448/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2660
3449/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2663
3450/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2666
3451/2021. (X. 25.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2670

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3425/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Handó Tünde és dr. Szívós Mária* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az egészségügyi dolgozók és egészségügyben dolgozók jogviszonyával kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 530/2020. (XI. 28.) Korm. rendelet 2. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Hüttl Tivadar ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte az egészségügyi dolgozók és egészségügyben dolgozók jogviszonyával kapcsolatos egyes kérésekről szóló 530/2020. (XI. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 2. §-a alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény II. cikkével.
- [2] 2. Az indítványozó által támadott rendelkezés értelmében az egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló 2020. évi C. törvény (a továbbiakban: Eszjtv.) hatálya alá tartozó egészségügyi szolgáltatónál foglalkoztatott egészségügyi dolgozó és egészségügyben dolgozó személy az egészségügyi szolgáltatónál fennálló jogviszonyát – a rendkívüli megszüntetés kivételével – nem szüntetheti meg a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendeletben kihirdetett veszélyhelyzet ideje alatt. Az indítványozó 2013 júliusa óta dolgozik közalkalmazotti, majd 2021. január 1-je óta egészségügyi szolgálati jogviszonyban egy vidéki kórházban mint egészségügyi szakasszisztens végzettséggel rendelkező nővér. Az állítása szerint több tekintetben méltatlan és demoralizáló munkakörülmények, az anyagi és erkölcsi megbecsültség hiánya miatt elhatározta, hogy munkahelyet és foglalkozást vált; ennek érdekében beiratkozott egy magasépítő technikus képzésre, hogy elhelyezkedhessen az építőiparban. 2020 októberében jelentkezett egy építőipari cég által meghirdetett gyakorlatra, majd egy kétfordulós állásinterjú követően az indítványozó nyilatkozata szerint ugyanezen cég telefonon arról tájékoztatta 2020. december elején, hogy az állást elnyerte, így magasépítő technikus munkakörben munkába állhat. Ekkorra azonban már hatályba lépett az indítványozó által támadott rendelkezés, amely elzárta attól a lehetőségtől, hogy állást váltson, és a számára felkínált munkahelyen munkába álljon.
- [3] Az indítványozó személyes érintettsége alátámasztásaként előadja, hogy miután egészségügyben dolgozó személynek minősül, ezért a támadott rendelkezés hatálya rá kiterjed, közvetlen érintettsége abból következik, hogy a jogviszonyáról lemondást tiltó norma hatálybalépésével cselekvési mozgástere a jogviszonya megszüntetése tekintetében beszűkült, ehhez további végrehajtási aktusra nem volt szükség, a „tilalommal” szemben jogi úton fellépni nem tudott, mivel annak hatályosulásához formális, bírói úton megtámadható munkáltatói döntésre nem volt szükség. Tényleges és aktuális érintettségét pedig megalapozza az a tény, hogy a „tilalmat” elrendelő norma az alkotmányjogi panasz benyújtásakor is hatályban volt. A támadott rendelkezés azzal, hogy megfosztja a dolgozókat attól a joguktól, hogy jogviszonyukat bármikor, indokolás nélkül megszüntethessék, kiszolgáltatja a munkavállalókat a munkáltatójuknak, és ez – „a munkáltató döntéseivel szembeni

eszköztelenség – a támadott rendelkezés pusztá létezése (hatályosulása) folytán minden egészségügyi és egészségügyben dolgozó tekintetében fennáll”. Az indítványozó az Alaptörvényben biztosított joga érintettségének indokául előadja, hogy – jóllehet egy adott foglalkoztatási jogviszony megszüntetésének joga nem minősül alapvető jognak – ha azonban e jog gyakorlását az állam jogi szabályozás útján kizárja vagy korlátozza, az beavatkozást jelent az egyénnek az emberi méltósághoz való jog által biztosított jogi pozíciójába. Érvelése szerint „a foglalkoztatási jogviszony dolgozó általi rendes megszüntetésének tilalma olyan beavatkozás, amely a panaszos önrendelkezési jogát korlátozza, őt a munkáltatójával szemben fokozottan kiszolgáltatott helyzetbe taszítja, így ennek alkotmányos megengedhetősége az emberi méltósághoz való jog korlátozhatóságára, az emberi méltóság sérthetlenségére tekintettel dől el”.

- [4] Az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét abban látja, hogy a támadott szabályozás által bevezetett tilalom kötelező munkát eredményez, mivel a dolgozó akarata ellenére köteles a fennálló, munkavégzésre irányuló jogviszonya fenntartására. Az indítványozó ezt követően ismerteti az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: EJEE), a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának és az Európai Unió Alapjogi Chartájának a kényszer-, és kötelező munkát tiltó, illetve az embert tárgyiasító, az emberi méltóságot sértő magatartásokkal szembeni korlátozásként megfogalmazott elveit és rendelkezéseit, ideértve az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) vonatkozó gyakorlatát is. Maga az indítványozó is utal ugyanakkor ebben a körben arra, hogy az EJEE 4. cikk (3) bekezdés c) pontja értelmében egy munkavégzés „kényszer- vagy kötelező munka”-ként való minősítését fogalmilag zárja ki az, ha erre „a közösség létét vagy jólétét fenyegető szükségállapot vagy természeti csapás esetén előírt szolgálat” keretében kerül sor, a releváns bírói gyakorlat azonban ilyen esetekben is vizsgálja, hogy a beavatkozás nem okoz-e aránytalan sérelmet az érintettek számára.
- [5] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése – amellet, hogy kizárja az emberi méltósághoz való jog felfüggesztésének lehetőségét – „megengedi azt az értelmezést”, hogy az emberi méltósághoz való jogot érintő beavatkozás veszélyhelyzetben sem okozhat aránytalan sérelmet. Véleménye szerint a támadott rendelkezés ezen jog felfüggesztésével egyenértékű korlátozást vezetett be azzal, hogy az érintett dolgozókat elzárta attól a lehetőségtől, hogy jogviszonyukat saját elhatározásukból megszüntethessék, ezért ez a korlátozás ellentétes az Alaptörvény II. cikkével és az annak korlátozására irányadó 54. cikk (1) bekezdésével is. A támadott rendelkezés alaptörvény-ellenességét már az is megalapozza – folytatja érvelését az indítványozó – „ha a korlátozás az emberi méltósághoz való jog aránytalan sérelmét eredményezi”, ezt pedig az ún. arányossági teszttel lehet megállapítani.
- [6] Az indítványozó meglátása szerint a „támadott rendelkezés teljesen elzárja az egészségügyi dolgozókat, így a panasztost attól, hogy saját elhatározásából megszüntesse foglalkoztatási jogviszonyát. A szabályozás a dolgozókat a tilalom előírásakor aktuális munkáltatójukhoz láncolja, teljes mértékben figyelmen kívül hagyva a jogviszony fenntartására vonatkozó akaratukat, egyéni szempontjaikat. Ezzel a támadott rendelkezés olyan jogviszonyt alakít ki az egészségügyi dolgozó és munkáltatója között, amelyben a dolgozó képtelen kivonni magát munkáltatója döntései, intézkedései alól.” Az egyéni autonómia ilyen módon történő felszámolása pedig a panaszos álláspontja szerint „kimeríti az emberi méltósághoz való jog felfüggesztését”.
- [7] A támadott rendelkezés hatálya alatt álló dolgozóknak – az indítványozó felfogása és előadása szerint – „a legmegalázóbb, a szélsőségesen méltóságsértő bánásmód (pl. szexuális zaklatás) megtapasztalása esetén sincs meg a lehetőségük arra, hogy foglalkoztatási jogviszonyukból szabaduljanak, munkahelyüknek hátat fordítsanak”. Az indítványozó meggyőződése szerint az érintetteknek ezt a „végletes kiszolgáltatottságát” még az sem kompenzálja, hogy rendelkezésükre áll a rendkívüli felmondás lehetősége, ebben az esetben „ugyanis a dolgozó köteles indokolni a felmondását, esetleges jogvita esetén neki kell bizonyítania a felmondásban foglalt indok megalapozottságát, ami tőle nem elvárható teherviselést jelent”. A következőkben az indítványozó utal az EJEB egyik, az ügy szempontjából releváns eseti döntésére is, amely alapján megállapítható, hogy a veszélyhelyzetre figyelemmel elrendelt kötelező munkavégzést az EJEB összeegyeztethetőnek tartotta a kötelező munka tilalmával akkor, ha az nem jelentett aránytalan terhet az érintettek számára, és az EJEB az arányosság vizsgálata körében értékelte, ha a munkára kötelezés megfelelő kompenzációval járt együtt. Ezzel összefüggésben az indítványozó szerint viszont elmondható, hogy a támadott szabályozással bevezetett „tilalom hatálya alatt állóknak a személyes áldozatvállalása semmilyen ellentételezéssel nem párosul”. A támadott rendelkezés arányossága kapcsán az indítványozó utal arra, hogy egészségügyi válsághelyzetben az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) lehetővé teszi, hogy az egészségügyi dolgozókat a szokásos munkavégzés helyétől, munkakörtől különböző, emelt óraszámú foglalkoztassák.

- [8] Ebből adódóan az indítványozó szerint is minden egészségügyi dolgozónak, amikor ezt a hivatást választja, tisztában kell lennie azzal, hogy hivatása gyakorlása során ilyen vészhelyzet előállhat, „azaz ezt a feltételt egészségügyi dolgozói jogviszonya létesítésénél elfogadja”, és az EJEB is a kötelező munkavégzés megítélése szempontjából jelentőséget tulajdonít annak, hogy a pályaválasztás során az esetleges kötelező munkavégzés terhe előrelátható volt-e. A kirendelés lehetőségére vonatkozó szabályozást ugyanakkor az indítványozó relevánsnak tekinti a támadott szabályozás okozta alapjogkorlátozás arányossága szempontjából, és azt feltételezi, hogy „a Kormány számára a felmondási tilalom bevezetése adminisztrációs szempontból könnyebb útnak mutatkozott, mint a kirendelés folyamatos szervezése, azonban ez nyilvánvalóan nem lehet alapjog-korlátozás bevezetésének indoka, hiszen azt csak kényszerítő szükség alapozhatja meg”. Véleménye szerint – az egészségügyi dolgozók közismert hivatástudata és felelősségérzete ellenére – reális veszély az egészségügyi dolgozók tömeges felmondása, ami arról árulkodik, hogy „az állam elmulasztotta az Alaptörvényből fakadó finanszírozói, fenntartói feladatainak ellátását”. Meglátása szerint „az állam feladata ebben a helyzetben kizárólag a mulasztásainak azonnali pótlása lehet, amely kiküszöböli a tömeges felmondás veszélyét. Ennek a mulasztásnak a következményeit alapjogkorlátozással kompenzálni, a helyzetért nem felelős dolgozókat büntetni alkotmányosan nem lehet megengedett.”
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság eljárása során ugyanakkor észlelte, hogy a Kormány mint veszélyhelyzeti jogalkotó 308/2021. (VI. 7.) Korm. rendeletével módosította az R.-t, és ennek során az R.-nek az indítványozó által kifogásolt, az egészségügyi dolgozók egyoldalú felmondási jogosultságát korlátozó rendelkezését hatályon kívül helyezte. Az alkotmányjogi panasz eljárásokban ugyan a támadott jogszabály hatályvesztése önmagában nem jelenti azt, hogy az Alkotmánybíróságnak ne kellene érdemben vizsgálnia az indítványt [Abtv. 64. § e) pont], de – amennyiben az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgytalanná vált – akkor az Alkotmánybíróság az Abtv. 59. §-a, illetve az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján megszünteti az eljárást. Miután az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint benyújtott alkotmányjogi panasz esetében az Alkotmánybíróság a jogszabály alkotmányossága kérdésében dönt, és a lefolytatott vizsgálat lehetséges következménye a jogszabály megsemmisítése eredményeként annak hatályvesztése, nem indokolt az eljárás lefolytatása abban az esetben, ha a támadott jogszabály már nem hatályos és nem is alkalmazható.
- [10] Jelen esetben megállapítható, hogy az egészségügyi és egészségügyben dolgozó személyek felmondási jogát ismét az Eszjtv. szabályozza, az egyoldalú felmondás lehetőségét pedig az R. már nem korlátozza. Az indítványozó beadványában nem hivatkozott továbbá olyan, bármely állami szerv előtt folyamatban lévő ügyre, amelyben az R. felmondást korlátozó szabályát alkalmazni kellene.
- [11] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány elbírálására okot adó körülmény már nem áll fenn, ezért az eljárást – az Abtv. 59. §-a, illetve az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján – megszüntette.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [12] Egyetértek a végzéssel, azonban ahhoz az Abtv. 66. § (3) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva – az alábbiakban kifejtettek szerint – a következő párhuzamos indokolás csatolását tartom szükségesnek.
- [13] 1. A végzés által javasolt megoldást, azaz az alkotmánybírói eljárás okafigyottságára okán való megszüntetését támogattam és megszavaztam.
- [14] Ugyanakkor ezzel együtt is hangsúlyozandónak tartom, hogy álláspontom szerint az alkotmányjogi panaszt vissza kellett volna utasítani, mert az indítványozó az Abtv. 26. § (2) bekezdés szerinti kivételes alkotmányjogi panasz által megkövetelt szigorúbb érintettségi feltételek fennállását, nevezetesen érintettsége személyes, aktuális, közvetlen voltát hitelt érdemlően nem igazolta.
- [15] 2. Ilyen és ehhez hasonló esetekben mindenképpen indokolt (lenne/lett volna) az indítványozó, vagy adott esetben a munkáltató hivatalos megkeresése a foglalkozási jogviszony fennállásának tisztázása érdekében.
- [16] Álláspontom szerint ugyanis az indítványozó érintettsége nem vizsgálható anélkül, hogy az Alkotmánybíróságnak hivatalos tudomása lenne arra vonatkozóan, hogy az indítványozó valóban kórházban dolgozik-e, jogviszonya fennáll-e.
- [17] Egyrészt maga a támadott rendelkezés is lehetővé tette – habár szűk körben – a jogviszony rendkívüli megszüntetését; másrészt az Eszjtv. átmeneti rendelkezései között a korábbi jogviszony egészségügyi szolgálati jogviszonná váló átalakulásáról rendelkezik azzal, hogy az Eszjtv. 19. §-át az R. 1. § (1) bekezdése folytán, az e rendelkezésben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. Ennek megfelelően az eredetileg 2021. január 1-jei átalakulás csak 2021. március 1-jével következett be [lásd az R. 1. § (2) bekezdését]. Ez az adott esetben azt jelenti, hogy az indítványozónak lehetősége volt arra, hogy a jogviszonyát más módon is megszüntesse [lásd az R. 1. § (5)–(6) bekezdését].
- [18] Megjegyzem: az indítványozó alkotmányjogi panasz 2021. március 3-án érkezett az Alkotmánybíróságra. Vagyis az indítványozónak elviekben már panasz benyújtásakor lehetősége volt arra, hogy az Eszjtv. szerinti egészségügyi szolgálati munkaszerződést ne kösse meg, így korábbi jogviszonyát megszüntesse. Az R. 1. § (5) bekezdése szerint ugyanis az egészségügyi szolgálati munkaszerződést „a (2) bekezdésben meghatározott időpontot megelőző napig”, vagyis 2021. február 28-ig kellett megkötni, azzal, hogy azt a (2) bekezdésben meghatározott naptól kellett alkalmazni. Ennek megfelelően az indítványozónak panasz postára adásakor már ismernie kellett az egészségügyi szolgálati munkaszerződést és számolhatott a jogviszonya megszüntetésének lehetőségével és élhetett is vele.
- [19] Álláspontom szerint az indítványozó jogviszonya fennállásának vagy fenn nem állásának tisztázása az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasz esetén – a fentebb írtak szerint – elengedhetetlen az érintettség megállapításához. Ennek érdekében – ahogy azt már az ügy korábbi tárgyalása során felvettem – indokolt lett volna a munkáltató, illetőleg esetlegesen az indítványozó megkeresése és nyilatkozattételre való felhívása az érintettség vizsgálhatósága érdekében.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

- [20] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/523/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3426/2021. (X. 25.) AB HATÁROZATA

utólagos normakontroll indítvány elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének utólagos vizsgálata tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 56. § (3) és (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása és a kihirdetésre visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítése iránti indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó országgyűlési képviselők az Abtv. 24. § (1) bekezdés alapján előterjesztett indítványukban a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Vmtv.) 56. § (3) és (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a kihirdetésre visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését kérték az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az indítványozók az Alaptörvény több szakaszát idézték olyanként, mint amelyeket a támadott jogszabály sért. Ilyenként idézték a következő Alaptörvényi rendelkezéseket: B) cikk (1) bekezdés, II. cikk, XVIII. cikk (1)–(4) bekezdései, VI. cikk (1) bekezdés, I. cikk (3) bekezdés, XV. cikk (2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés.
- [3] Az indítvány ezt követően az Alaptörvény XVII. cikk (4) és (3) bekezdését ismételtelen ismerteti, majd ezen rendelkezésekhez kapcsolódó alkotmánybíróági határozatokból idéz, valamint a)–h) pontokba szedve az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdéséhez kapcsolódó alkotmánybíróági határozatokból idéz az alapjogi korlátozás lehetséges feltételeit illetően. Röviden és általánosságban összefoglalja a munkaidőkeretnek a munka törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvénybe foglalt (a továbbiakban: Mt.) szabályainak lényegét, melyet abban jelöl meg, hogy a munkaidő a munkaidőkeretben egyenlőtlenül is beosztható, s hogy a napi munkaidő, illetve a heti pihenőidő főszabályától is eltérést enged. Rögzíti, hogy a munkaidőkeret alkalmazásának a lehetősége a napi és heti pihenőidő korlátozását jelenti. Ezt azzal indokolta, hogy a munkaidőkeret hosszától függően a heti és napi pihenőidő kiadása olyan távolra húzódhat, ami a valódi pihenés korlátját jelenti. Röviden ismerteti, hogy milyen objektív feltételekkel, illetve az érdekvédelmi szervekkel megállapodva megengedett a négy hónapos munkaidőkereten túl a 6 hónapos, vagy akár a 36 hónapos munkaidőkeret elrendelése. Az indítványozók szerint azonban a Vmtv. 56. § (3) és (4) bekezdése mellől „az objektív, garanciális szabályok hiányoznak”, a munkaidőkeret „alapjogi vonatkozásait teljes egészében figyelmen kívül hagyják, azt pusztán az állam oldaláról szemlélik”. Álláspontjuk szerint a „nemzetgazdasági érdek”, az „új munkahelyteremtő beruházás” olyan „rendkívül tág mérlegelést engedő, pontatlan fogalmak, amelyek nem jelenthetik alapvető jogok korlátozásának legitím okait és célját”.
- [4] Az indítványozók az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére hivatkozva, és alkotmánybíróági határozatokra utalva foglalták össze a normavilágosság követelményének jelentését. Álláspontjuk szerint a támadott jogszabály „meghaladja a jogalkalmazó értelmezési kompetenciáját, és a diszkrecionális döntési hatáskör telepítése egyetlen állami foglalkoztatási szervre pedig önkényes és kiszámíthatatlan döntéseket eredményez”. Ebben a körben

hivatkozik az indítvány arra, hogy az állampolgárookra vonatkozó normatív tartalom meghatározására uniós normában vagy jogszabályban kerülhet sor [Alaptörvény E) cikk (3) bekezdés, T) cikk (1) bekezdés].

- [5] Az indítvány összefoglalóan kijelenti, hogy „a munkaidőkeret alkalmazása korlátozza a napi és pihenőidőidőhöz való jogot és a magán- és családi élethez való jogot, mivel arra ad lehetőséget (engedély alapján) a munkáltatónak, hogy az Mt. főszabályát képező pihenőidőt akár egy éven keresztül folyamatosan csökkentse”, azonban e tekintetben sem tartalmaz további érvelést, részletes, az alkotmányossági problémát kifejtő indokolást.
- [6] Az előbbieken túl az indítványozók hivatkoztak még az egyéni jogérvényesítés nehézségére. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látja, hogy „a munkavállalónak úgy kellene az általa állított (alap) jogsérelem miatti igényét bíróság előtt érvényesítenie, hogy csak a bírósági eljárás alatt ismerheti meg, hogy mik voltak azok az okok, amely miatt a 24 hónapos munkaidőkeretet engedélyezték”. Ebben a körben az indítványozók az Alaptörvény M) cikkére mint fogyasztóvédelmi szabályra, valamint a munkáltatók és a munkavállalók együttműködését előíró XVII. cikkekre is utaltak.
- [7] Az indítványozók végezetül az egyenlő bánásmód követelményének sérelmére hivatkoztak, mivel „kellő indok nélkül, a szükségesség-arányossági teszt követelményeit megsértve kezel eltérőként azonos (homogén) csoportba tartozó foglalkoztatottakat”. Alkotmánybírói határozatokra hivatkozva általánosságban foglalják össze, hogy a megkülönböztetés mibenléte, illetve a homogén csoportba tartozás hogyan vizsgálendő. Állították – anélkül, hogy a csoportokat, illetve a csoportba tartozókat megneveznék vagy azonosítanák –, hogy a támadott jogszabály a megkülönböztetés a szükségességi-arányossági teszt elemeibe ütközik, mivel a norma nem kiszámítható, a kívánt cél fontossága és az alapjog-sérelem súlya nem áll arányban, azaz az eltérésnek nincs alkotmányos indoka.
- [8] Az innovációért és technológiáért felelős miniszter az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján tájékoztatta az Alkotmánybírást az ügygel kapcsolatos álláspontjáról. Eszerint a Vmtv. 56. § (3) és (4) bekezdése az Mt. eltérő alkalmazásával összefüggő átmeneti szabályokról rendelkezik. Az Mt. egészére vonatkozó értelmezési alapelv azonban, hogy a munkajogi szabályokat nem izoláltan, önmagukban, hanem az irányadó jogrendszer egészéhez viszonyítva kell értelmezni. Az Mt. 5. § (1) bekezdéséből következik, hogy a törvény rendelkezéseit Magyarország jogrendjével, az Alaptörvényével és a hatályos jogszabályokkal összhangban kell értelmezni. Ezen túlmenően rámutatott, hogy az értelmezési elvekre vonatkozó szabályoktól a veszélyhelyzet megszűnése utáni időszakra szóló Vmtv. rendelkezései esetében sincs mód eltérésre.

II.

- [9] 1. Az Alaptörvény indítványban felhívott rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.

(2) Az állam jogi védelemben részesíti az otthon nyugalmát.

(3) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

(4) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XVII. cikk (1) A munkavállalók és a munkaadók – a munkahelyek biztosítására, a nemzetgazdaság fenntarthatóságára és más közösségi célokra is figyelemmel – együttműködnek egymással.

(2) Törvényben meghatározottak szerint a munkavállalóknak, a munkaadóknak, valamint szervezeteiknek joguk van ahhoz, hogy egymással tárgyalást folytassanak, annak alapján kollektív szerződést kössenek, érdekeik védelmében együttesen fellépjenek, amely magában foglalja a munkavállalók munkabeszüntetéshez való jogát.

(3) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.

(4) Minden munkavállalónak joga van a napi és heti pihenőidőhöz, valamint az éves fizetett szabadsághoz.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

[10] 2. Az Vmtv. vonatkozó rendelkezései:

„56. § (1) A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) az ebben a §-ban foglalt eltérő szabályokkal kerül alkalmazásra.

[...]

(3) A veszélyhelyzet tartama alatt egyoldalúan vagy a felek megállapodása alapján elrendelt munkaidőkeretben történő foglalkoztatást a munkaidőkeret végéig a veszélyhelyzet megszűnése nem érinti.

(4) Az állami foglalkoztatási szervként eljáró Békés Megyei Kormányhivatal – az állami foglalkoztatási szerv honlapján közzétettek szerint benyújtott munkáltatói kérelem alapján – engedélyezheti, hogy a munkáltató új munkahelyteremtő beruházás esetén munkaidőkeretet vagy elszámolási időszakot – az Mt. vonatkozó rendelkezéseiben foglaltakra figyelemmel – legfeljebb huszonnégy hónap alapulvételével alkalmazzon, amennyiben a beruházás megvalósítása nemzetgazdasági érdek.”

III.

- [11] Az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat megkezdése előtt megállapította, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja, és az Abtv. 24. § (1) bekezdése alapján az indítvány az arra jogosultaktól származik, mivel azt a parlamenti képviselők több mint egynegyede terjesztette elő. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek a beadvány annyiban megfelel, hogy indítványozók megjelölték az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontját, illetve az Abtv. 24. § (1) bekezdését, amelyek alapján az Alkotmánybíróság hatáskörrel rendelkezik az Alaptörvénnyel való összhang utólagos vizsgálatára irányuló indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozók jogosultságát megalapozza. Megjelölték az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést és az Alaptörvény érintett rendelkezéseit. A beadvány kifejezett kérelmet tartalmaz a támadott jogszabályi rendelkezések visszamenőleges hatályú megsemmisítésére vonatkozóan. Az indítványozók ebben a körben eleget tettek az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt törvényi feltételeknek. Az indítvány azonban nem tartalmazott az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti indokolást az Alaptörvény II. cikkének és VI. cikkének állított sérelmére vonatkozóan, ezért ebben a tekintetben érdemi vizsgálatra nem kerülhetett sor.

IV.

- [12] Az indítvány az alábbiak szerint nem megalapozott.

- [13] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette a sérelmezett törvényi szabályzás megalkotásának körülményeit, annak jogszabályi környezetét.

- [14] Az Alaptörvény önálló cím alatt rögzíti a különleges jogrend eseteit, és az arra vonatkozó alapvető szabályokat. Eszerint hat olyan minősített helyzet lehetséges, melyek különleges jogrend bevezetését teszik szükségessé: rendkívüli állapot, szükségállapot, megelőző védelmi helyzet, terrorveszélyhelyzet, váratlan támadás és veszélyhelyzet. Mindezekről az Alaptörvény 48–53. cikke tartalmaz rendelkezéseket.
- [15] Az Alaptörvény indokolása szerint „a minősített időszaki helyzetek, a különleges jogrend Alaptörvényben való szabályozásának indoka az, hogy e rendelkezések magától az Alaptörvénytől engednek eltérést: a különleges jogrendben felfüggeszthetők vagy korlátozhatók az alkotmányosság klasszikus alapelvei. Ennek megfelelően ilyen időszakokban korlátozni lehet az emberi jogokat, a nyilvánosságot, illetve az államszervezet működésének szabályaitól, a hatalommegosztás elvétől kell eltérést engedni. Az Alaptörvényben rögzített elvektől, a demokrácia legfontosabb intézményeitől való eltérést az Alaptörvényen kívül más jogszabály nem rendezheti. Célja, hogy a különleges jogrendre vonatkozó szabályokat áttekinthetően és egységesen, egy fejezetben állapítsa meg, az Alaptörvényben való szabályozást a lehetőségekhez képest a legrövidebben, ugyanakkor az alkotmányosság minimumát biztosítva határozza meg.”
- [16] A veszélyhelyzetre vonatkozóan az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy „[a] Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében” hirdetheti ki, és sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedéseket vezethet be. A (2) bekezdés értelmében „[v]eszélyhelyzetben a Kormány rendeletet alkothat, amellyel – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, illetve törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat.” A különleges jogrend egyik sajátosságaként a (3) bekezdés kimondja, hogy „[a] Kormánynak a veszélyhelyzetben meghozott rendelete tizenöt napig marad hatályban, kivéve, ha a Kormány – az Országgyűlés felhatalmazása alapján – a rendelet hatályát meghosszabbítja”. Ugyanakkor az Alaptörvény értelmében a Kormány rendelete a veszélyhelyzet megszűnésével hatályát veszti [Alaptörvény 53. cikk (4) bekezdés]. Ez az automatikus hatályvesztés a gyakorlatban azt jelenti, hogy a Kormány veszélyhelyzetben alkotott rendeletei kifejezett hatályon kívül helyezésére nincsen szükség, mivel maga az Alaptörvény rendelkezik arról, hogy a veszélyhelyzet megszűnésével egyidejűleg ezek a rendeletek is hatályukat veszítik {3326/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [12]–[16]}.
- [17] A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendeletben a Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki. Az Országgyűlés a 2020. március 30-i ülésnapján fogadta el a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvényt, amelynek 2. §-a felhatalmazta a Kormányt arra, hogy az állampolgárok élet-, egészség-, személyi-, vagyon és jogbiztonságának, valamint a nemzetgazdaság stabilitásának érdekében rendeletével törvényi rendelkezésektől eltérhet. Erre hivatkozva hirdették ki a koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről szóló 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet munkajogi szabályainak a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében történő kiegészítéséről szóló 104/2020. (IV. 10.) Korm. rendeletet. Ennek 1. §-a – az Mt. rendelkezéseitől eltérve – lehetővé tette, hogy a munkáltató legfeljebb huszonnégy havi munkaidőkeretet rendeljen el, illetve a korábban elrendelt munkaidőkeretet erre az időtartamra meghosszabbítsa.
- [18] 2. Az indítványozók által támadott, a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvényt 2020. június 17-én hirdették ki. A törvény preambuluma szerint az Országgyűlés annak érdekében alkotta meg a törvényi szabályozást, hogy a Kormány által, a 2020. évben a COVID-19 fertőzés okozta humánjárvány megelőzésére, illetve következményeinek elhárítására a veszélyhelyzet idején tett rendkívüli intézkedésekkel összefüggő szabályozási átmenetet biztosítsa, szem előtt tartva különösen a jogbiztonság érvényesülésének követelményét. A törvény jogalkotói indokolása szerint a veszélyhelyzet megszüntetése esetén az Alaptörvény 53. cikk (4) bekezdése szerint a Kormánynak az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése szerinti rendelete a veszélyhelyzet megszűnésével hatályát veszti. A jogbiztonság követelménye ugyanakkor megkívánja, hogy a veszélyhelyzet megszűnése és a veszélyhelyzeti kormányrendeletek hatályvesztése ne történjen meg annak hiányában, hogy megfelelő átmeneti rendelkezések megalkotásra kerüljenek. A Vmtv. célja az volt, hogy a veszélyhelyzeti jogalkotás által érintett tárgykörökben az Országgyűlés a jogbiztonság érvényesülése érdekében a veszélyhelyzet idején létrejött jogviszonyokat, illetve jogi várományokat úgy szabályozza a veszélyhelyzetet követően, hogy a szabályozási átmenet egyértelműen és kiszámíthatóan – a bizalomvédelem követelményére is figyelemmel – biztosított legyen, és a szabályozási

környezet változatlansága törvényben garantált legyen. A törvény az értelmező rendelkezések körében, az 1. §-ban rögzíti, hogy „[e] törvény alkalmazásában veszélyhelyzet: a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet”. míg a hatályról rendelkező 2. § értelmében „[e]z a törvény a veszélyhelyzet következtében az állampolgárok élet-, egészség-, személyi-, vagyoni- és jogbiztonságának, valamint a nemzetgazdaság stabilitásának garantálása érdekében szükséges, a veszélyhelyzet megszűnését követően alkalmazandó – így különösen egyes, veszélyhelyzet idején hozott rendkívüli intézkedésekkel összefüggő átmeneti – szabályokat állapítja meg”.

- [19] 3. Az indítványozók által sérelmezett rendelkezések az Mt. eltérő alkalmazásával összefüggő átmeneti szabályok körében találhatóak, és alapvetően két csoportra oszthatók. Míg a Vmtv. 56. § (3) bekezdésében a veszélyhelyzet tartama alatt már létrejött egyoldalúan vagy a felek megállapodása alapján elrendelt munkaidőkeretben történő foglalkoztatásra vonatkozóan mondja ki a jogalkotó, hogy annak időbeli hatályát nem érinti a veszélyhelyzet megszűnése. Addig az 56. § (4) bekezdés olyan – az állami foglalkoztatási szerv engedélyéhez kötött – beruházásokra vonatkozik, amelyek új munkahely teremtésére irányulnak, és amely beruházások megvalósulása nemzetgazdasági érdeknek minősülnek. A kérelem alapján induló engedélyezési eljárás kezdeményezője a munkáltató/foglalkoztató, a munkaidőkeret vagy elszámolási időszak legfeljebb 24 hónap lehet, azonban ekkor is figyelembe veendőek az Mt. vonatkozó rendelkezései. A munkáltatói kérelem az állami foglalkozási szervként eljáró Békés Megyei Kormányhivatal honlapján közzétettek szerint nyújtható be. A Vmtv. 56. § (5) bekezdésében az engedélyezésre az állami foglalkozási szervként eljáró Békés Megyei Kormányhivatal kapott felhatalmazást.
- [20] 4. A munkaidőkeretnek, az elszámolási időszaknak a Vmtv.-ben hivatkozott szabályai az Mt. XI. fejezetében, a munka- és pihenőidő cím alatt kaptak helyet. Az Mt. a munkaidő beosztás meghatározására a munkáltatót hatalmazza fel, de ehhez kereteket, korlátokat határoz meg. Elsődlegesen az általános munkarendet nevesíti az Mt. 97. § (2) bekezdése, amely szerint a munkaidő heti öt napra, hétfőtől péntekig osztható be. Másodlagosan lehetővé teszi az egyenlőtlen munkaidőbeosztást is [Mt. 97. § (3) bekezdés], amikor a napi munkaidőt, valamint a heti pihenőnapot, illetve a heti pihenőidőt az általános munkarendtől eltérően határozhatják meg. Az egyenlőtlen munkaidőbeosztásra azonban csak munkaidőkeret, vagy elszámolási időszak alkalmazása esetén kerülhet sor. A munkaidőkeret lényegét az Mt. 93. §-a, míg az elszámolási időszak mibenlétét az Mt. 98. §-a határozza meg. Előbbi lényege, hogy a munkavállaló által az általános munkarend szerint teljesítendő munkaidő összmennyiséget egy meghatározott hosszabb időtartamon belül kell ledolgozni. Ennek az időtartamnak a felső határát az Mt. 94. §-a szabályozza. A munkaidő kerete a munkáltató által egyoldalúan meghatározottan legfeljebb négy hónap (tizenhat hét), vagy legfeljebb hat hónap (huszonhat hét) lehet. Az utóbbira akkor kerülhet sor, ha a munkavállalót megszakítás nélküli, több műszakos, időnyellegű tevékenység keretében, vagy készenléti jellegű, vagy egyéb különleges munkakörben foglalkoztatják. Az Mt. 94. § (3) bekezdése szerint a munkáltató és a szakszervezet a kollektív szerződésben akár 36 hónapos munkaidőkeretben is megállapodhat, feltéve, hogy ezt objektív, műszaki vagy munkaszervezéssel kapcsolatos okok indokolják. Az elszámolási időszak ugyanekkora időkeretekre vonatkozhat, de ezek az időszakok csak az érintett héttel kezdődhetnek.
- [21] Mindkét típusú elszámolási időszakra vonatkozó korlátnak tekintendő az Mt. 99. § (7) bekezdése, amely szerint egyenlőtlen munkaidőbeosztás esetén a beosztás szerinti heti munkaidő tartamát akkor is a tizenkét hónapon belüli átlagban kell figyelembe venni, ha a munkaidőkeret, az elszámolási időszak tizenkét hónapnál hosszabb.
- [22] Az Mt. ezen fejezete egyéb időtartamokat (egy munkanapon belül stb.) is nevesítve állít korlátokat a munkaidő lehetséges tartamára, illetve a kiadandó pihenőidő (napi pihenőidő, heti pihenőnap, illetve heti pihenőidő stb.) szükséges tartamára, és elosztására vonatkozóan.
- [23] 5. Az Alkotmánybíróság legutóbb a 18/2021. (V. 27.) AB határozat (továbbiakban: Abh.) foglalkozott a munkaidőkeret jogintézményével. Ebben alkotmányos követelményként határozta meg a következőket: „ha a munkaidőkeret (vagy az elszámolási időszak) alkalmazására a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 2019. január 1. napjától hatályos 94. § (3) bekezdése alapján kerül sor, és az a kollektív megállapodásban foglaltak értelmében meghaladja az egy éves időtartamot, akkor a heti pihenőidő és a munkavállaló által teljesített rendkívüli munkavégzés átlagban történő elszámolása tekintetében – a munkavállaló által teljesített heti munkaidő figyelembevételére vonatkozó szabályhoz hasonlóan – az Mt. 99. § (7) bekezdésének *b*) pontjában rögzített időtartamot, nem pedig a munkaidőkeret (elszámolási időszak) teljes időtartamát kell figyelembe venni.”

- [24] A Vmtv. 56. § (4) bekezdése úgy rendelkezik a hatóság által engedélyezhető hosszabb munkaidőkeretről, hogy a munkaidőkeret alkalmazásakor előírja az Mt. vonatkozó rendelkezéseinek figyelembevételét. Ebből következően a Vmtv. 56. §-a alapján alkalmazott munkaidőkeret esetében az Abh.-ben megfogalmazott alkotmányos követelményt is irányadónak kell tekinteni.

V.

- [25] 1. Az indítványozók a Vmtv.-nek a munkaidőkeretben történő foglalkoztatásra vonatkozó előírásait tartják alaptörvény-ellenesnek. Mivel indítványuk megalapozásaként négy, más-más módon vizsgálendő alapjogra hivatkoznak, ezért külön-külön értékelte az Alkotmánybíróság, hogy a támadott rendelkezések sértik-e az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseit, illetve azzal összhangban vannak-e. Az Alkotmánybíróság elsőként a normavilágosság követelményének való megfelelést vizsgálta, másodikként a pihenéshez való jog, majd a jogorvoslathoz való jog, és végül a hátrányos megkülönböztetés tilalmának az érvényesülését.
- [26] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, míg a (2) bekezdés az indítványhoz kötöttség elvét rögzítve kimondja, hogy „az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat a megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik”. Az Alkotmánybíróság ezért a fentieket szem előtt tartva folytatta le az érdemi vizsgálatot.
- [27] 1.1. Az indítványozók arra hivatkoztak, hogy a Vmtv. 56. § (4) bekezdése úgy teszi lehetővé munkaidőkeret vagy elszámolási időszak alkalmazását, hogy annak feltételül a nemzetgazdasági érdeket, illetve az új munkahelyteremtő beruházás jelleget írja elő. Az indítványozók szerint azonban a nemzetgazdasági érdek, valamint az új munkahelyteremtő beruházás nem körülhatárolt, egyértelmű fogalmak, ezáltal nem tesznek eleget az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogbiztonságból fakadó normavilágosság követelményének. Beadványukban az alkotmánybírói gyakorlat áttekintő elemzése mellett kiemelték, hogy a jelen ügyben relevánsnak tekintik, hogy „a jogbiztonságnak része a világos, a jogalkalmazás során felismerhetően értelmezhető és egyértelmű normatartalom. A normaszöveg értelmezhetetlenségének, avagy eltérő értelmezést engedő voltának az a következménye, hogy kiszámíthatatlan helyzetet teremt a norma címzettjei számára. A normaszöveg túl általános volta mindemellett lehetőséget ad a szubjektív, önkényes jogalkalmazásra is.” Nézetük szerint a normavilágosság hiányában nem csak a jogállami jogbiztonság követelménye sérül, hiszen a támadott normák következményeinek kiszámíthatatlansága miatt esetlegessé válhatnak az indítványban felhívott alapvető jogok érvényre jutása is. Ezen hiányosságok feloldása viszont meghaladja a jogalkalmazó értelmezési kompetenciáját, az erős értelemben vett diszkrecionális döntési hatáskör egyetlen állami foglalkoztatási szervre telepítése pedig önkényes, kiszámíthatatlan döntéseket eredményez.
- [28] 1.2. Az Alkotmánybíróság a fenti indítványozói állítás vizsgálata során először felidézte a normavilágosság terén eddig kialakított gyakorlatát, melyet legutóbb a 3/2021. (I. 7.) AB határozatban foglalt össze. Eszerint a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság, amely az államtól, és elsősorban a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a jog egésze, egyes részterületei és szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára is előre láthatóak legyenek. Az Alkotmánybíróság szerint a jogbiztonság alapkövetelménye a jogszabályok kiszámíthatósága és az egyes jogi normák egyértelműsége {33/2014. (XI. 7.) AB határozat, Indokolás [32]; 3001/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [87]}. Az Alkotmánybíróság korábban rögzítette, hogy a norma egyértelműségének követelményével kapcsolatos eddigi gyakorlata szerint a jogszabályokat a magyar nyelv szabályainak megfelelően, világosan és közérthetően kell megszövegezni. A jogszabály-értelmezési nehézségeket általában a jogalkotói vagy jogalkalmazói jogszabály-értelmezés eszközeivel kell felszámolni {24/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [49]; 3098/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [30]–[33]; 3296/2018. (X. 1.) AB határozat, Indokolás [32]}. Az Alkotmánybíróság a 3/2016. (II. 22.) AB határozatban kiemelte, hogy a szabályozás mindaddig nem sérti a normavilágosság elvét, amíg nem minősül a jogalkalmazó számára értelmezhetetlennek, illetőleg nem nyílik lehetőség a túlzottan általános megfogalmazás miatt szubjektív, önkényes jogalkalmazásra (Indokolás [11]). Következésképpen csak az minősül alkotmányosértésnek, ha a sérelmezett jogszabály tartalma olyan mértékben homályos, vagy rendelkezései annyira ellentmondásosak, hogy a tisztázatlanság feloldására a jogszabály-értelmezés már nem elegendő {összefoglalóan: 3/2021. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [52]–[54]}.

- [29] 1.3. Önmagában a nemzetgazdaság/nemzetgazdasági érdek, illetve az új munkahelyteremtő beruházás értelmezése, a fogalom meghatározása valóban nem szerepel a támadott joganyagban. Azonban, ahogyan arra az Alkotmánybíróság korábban rámutatott, a jogalkotó felé fennálló elvárás, hogy a magyar nyelv szabályainak megfelelően, világosan és közérthetően kell a jogszabályi rendelkezéseket megszövegezni. Ez egyben azt is jelenti, hogy a jogszabály értelmezés alapját is magyar nyelv szabályai adják, valamint az esetleges jogszabály-értelmezési nehézségeket általában a jogalkotói vagy jogalkalmazói jogszabály-értelmezés eszközeivel kell felszámolni [24/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [49]]. Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság viszont azt is rögzítette, hogy még a nem kellő pontossággal megfogalmazott jogszabályi rendelkezés esetében sem állapítja meg automatikusan a jogbiztonság sérelmét, ha a törvényi rendelkezés bizonytalansága a törvény alkalmazása során feloldható [3293/2019. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [21]; 3003/2021. (I. 14.) AB határozat, Indokolás [66]].
- [30] A jelen beadványban az indítványozók a normavilágosság aggályát mint a jövőben lehetséges esetet, az alap-törvény-ellenességet hipotetikusan előidéző alkotmányossági problémát jelölték meg, azonban nem állították, hogy lenne olyan konkrét eset, amikor a gyakorlatban problémát okozna/okozott volna az indítványban jelzett „nem körülhatárolt, nem egyértelmű” fogalom alkalmazása.
- [31] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor szükségesnek tartja arra rámutatni, hogy a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 3. § (4) bekezdés 7. pontja az értelmező rendelkezések körében részletezi, hogy mi tekintendő beruházásnak. Eszerint beruházás: a tárgyi eszköz beszerzése, létesítése, saját vállalkozásban történő előállítás, a beszerzett tárgyi eszköz üzembe helyezése, rendeltetésszerű használatbavétele érdekében az üzembe helyezésig, a rendeltetésszerű használatbavételig végzett tevékenység (szállítás, vámkezelés, közvetítés, alapozás, üzembe helyezés, továbbá mindaz a tevékenység, amely a tárgyi eszköz beszerzéséhez hozzákapcsolható, ideértve a tervezést, az előkészítést, a lebonyolítást, a hiteligénybevételt, a biztosítást is): beruházás a meglévő tárgyi eszköz bővítését, rendeltetésének megváltoztatását, átalakítását, élettartamának, teljesítőképességének közvetlen növelését eredményező tevékenység is, az előbbieken felsorolt e tevékenységhez hozzákapcsolható egyéb tevékenységekkel együtt.
- [32] A nemzetgazdaság, illetve nemzetgazdasági érdek értelmezése terén az Alkotmánybíróság szükségesnek tartja felhívni a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvényt, mely már címében is jelzi a nemzetgazdaság fogalmának, illetve a nemzetgazdasági szempontnak a hatályos jogrendben való jelenlétét. Ezen törvény célja pedig – a jogalkotói indokolás szerint – a nemzetgazdasági szempontból jelentős beruházások által támasztott speciális igényeknek megfelelő szabályozási környezet kialakításának előmozdítása. Ezen túlmenően a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 2. § (1) bekezdése a törvény hatálya körében főszabályként azt rögzíti, hogy: „2. § (1) A törvény hatálya – a (3) bekezdésben foglaltak kivételével – kiterjed a gazdaság minden olyan résztvevőjére, amelynek működéséről a nemzetgazdaság más szereplői tájékoztatást igényelnek.” A fenti kiragadott két példa is azt mutatja, hogy a hatályos jogrendben nem tekinthető ismeretlen fogalomnak a nemzetgazdaság, annak tartalmára vonatkozóan mind a jogszabályi előírások, mind az azokhoz fűzött jogalkotói indokolások, mind pedig a gyakorlat, illetve a szakirodalom által kidolgozott „értelmezési segédletek” rendelkezésre állnak.
- [33] Az engedélyezéshez a kérelmezőnek az új beruházás és a nemzetgazdasági érdek fennállásáról kell nyilatkoznia, illetve azt kell igazolnia. Ennek tartalmára és formájára vonatkozóan – ahogyan azt a Vmtv. 56. § (5) bekezdése meghatározza – az állami foglalkoztatási szervként eljáró Békés Megyei Kormányhivatal tájékoztatást tett közzé. Az új munkahelyteremtő beruházás esetén legfeljebb huszonnégy havi munkaidő-keret, vagy elszámolási időszak alkalmazásának engedélyezéséről szóló tájékoztató szerint a kormányhivatal megvizsgálja az új munkahelyteremtő beruházás megvalósulását, ennek keretében a statisztikai állományi létszám emelkedését, a nemzetgazdasági érdek fennállását, valamint a bejelentés megfelelő módon történő bemutatását. A nemzetgazdasági érdek fennállásához a munkáltatónak be kell mutatnia az új munkahelyteremtő beruházást, és az ezt alátámasztó dokumentációt is mellékelnie kell. A bejelentés formanyomtatványon történik, amely pontosítja a szolgáltatandó adatok körét, és a munkáltatói vállalat tartalmát.
- [34] Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel megállapította, hogy a normavilágosság sérelme nem állapítható meg.
- [35] 2. Az indítványozók továbbá azt is sérelmezték, hogy a munkaidőkeret alkalmazásának lehetősége a napi és heti pihenőidő korlátozását jelenti, ami közvetetten az egészséghez való jog és a magán és családi élethez való jog korlátozásával is jár.

- [36] 2.1. Az indítványozók utaltak beadványukban arra, hogy a munkaidőkeret szabályait az Mt. szabályozza, a „97. § (3) bekezdése alapján a munkaidő a munkaidőkeretben egyenlőtlenül is beosztható, amely értelmében a napi munkaidő (és ennek következtében a napi pihenőidőtől), illetve a heti pihenőidő főszabályától is eltérést enged. Ezen eltérés arra ad lehetőséget, hogy a munkavállaló számára ne kelljen heti két pihenőnapot biztosítani.” Álláspontjuk szerint „a napi munkaidő így emelhető (ezzel csökkentve a napi pihenőidő hosszát), emellett pedig a heti pihenőidő csökkenthető. A fenti szabályok alapján látható tehát, hogy a munkaidőkeret alkalmazásának lehetősége a napi és heti pihenőidő korlátozását jelenti”, és – utalva az Alkotmánybíróság gyakorlatára – szerintük ez „az egészséghez való jog és a magán- és családi élethez való jog korlátozásával jár”. Az indítványozók úgy foglalták össze álláspontjukat, hogy „a munkaidőkeret alkalmazása korlátozza a napi és heti pihenőidőhöz való jogot és a magán- és családi élethez való jogot, mivel arra ad lehetőséget (engedély alapján) a munkáltatónak, hogy az Mt. főszabályát képező pihenőidőt akár egy éven keresztül folyamatosan csökkentse”. Hivatkoztak továbbá arra is, hogy a pihenőidő korlátozásának – az I. cikk (3) bekezdése szerinti – szükségessége és arányossága sem igazolt.
- [37] 2.2. Az Alkotmánybíróság az indítványozók által is hivatkozott 12/2020. (VI. 22.) AB határozatában – visszaülva 3341/2017. (XII. 20.) AB határozatára – rögzítette, hogy az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdése a munkavállaló alapjogaként rögzíti mind a munkavégzéshez közvetlenül kapcsolódó napi pihenőidőhöz, mind a munkavállaló tartós pihenését szolgáló heti pihenőidőhöz, továbbá a munkavállaló éves fizetett szabadsághoz való jogát. Ez minden olyan személyt megillet, aki foglalkoztatási jogviszony keretében (munkaviszonyban, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban) munkát végez, és nem maga dönt a munkaideje felhasználásáról, azonban értelemszerűen nem illetheti meg ez a jog azokat, akik nem munkaviszonyban, illetve nem munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban állnak (pl. a vállalkozók vagy szabad foglalkozásúak), hiszen ők maguk döntenek el, mások hozzájárulása nélkül, mikor pihennek, és mikor dolgoznak. Az Alaptörvény a pihenéshez való jogon belül a munkavállaló tartós pihenésének biztosítására szolgáló éves fizetett szabadság mellett a munkavégzéshez közvetlenül kapcsolódó napi és heti pihenőidőt is külön említi. Az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdése alapvető jogként biztosítja a pihenéshez való jogot, amelyen belül – az Mt. fogalomhasználatához hasonlóan – megkülönbözteti a napi és heti pihenőidőhöz való jogot.
- [38] Az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdése jogosultságról szól, melynek tartalmát azonban törvény állapítja meg, de annak lényeges tartalma az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésében biztosított egészséghez való jogból következik, amelyet az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdése kifejezetten megerősít a munkavállalók tekintetében, miszerint minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez. Azt is rögzítette az Alkotmánybíróság, hogy a pihenéshez való jog biztosítása elengedhetetlen az egészséget tiszteletben tartó munkafeltételek garantálásához, mivel az a rendszeres munkavégzés során elhasznált erőforrások, a fizikai és szellemi energia pótlását, a munkavállaló testi és lelki regenerálódását biztosítja. Ugyanakkor az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdése szoros kapcsolatban áll az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított magánszférához való joggal is, amely átfogóan védi a magánszférát: az egyén magán- és családi életét. A munkaidőn kívüli szabadidő nélkül ugyanis a munkavállalónak nincs lehetősége magán- és családi életre. Ennek megfelelően az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdése a munkavállaló identitásának és testi-lelki integritásának megőrzése érdekében biztosítja a napi és heti pihenőidőt a munkavállalók számára.
- [39] A jogosultság feltételei és annak pontos mértéke nem az Alaptörvényből következik, de az következik az Alaptörvényből, hogy a napi és heti pihenőidő önálló jogcímen illeti meg a munkavállalókat, mivel azok rendelkezése eltérő. Míg a napi pihenőidő a két munkavégzés közötti regenerálódást biztosítja, a heti pihenőidő az egymást követő munkanapok okozta testi és lelki megterhelést ellensúlyozására szolgál. Hangsúlyozta azonban az Alkotmánybíróság, hogy a napi és heti pihenőidőhöz való jog nem korlátozhatatlan alapjog, hanem az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének megfelelően korlátozható {12/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [45]–[49]}.
- [40] A munkaidőkeret alkalmazása az Mt. szabályai körében az általános munkarendtől való eltérést teszi lehetővé, így az mindenképpen kihatással van a pihenőidő igénybevételének lehetőségére, bár közvetlenül nem tartalmaz a pihenőidőre, illetve annak igénybevételére vonatkozó előírásokat. Az Alkotmánybíróság korábban már kifejtette: „az Alaptörvény XVII. cikk (3)–(4) bekezdése alapján – de akár a XX. cikk (1) bekezdése alapján is – abban az esetben léphet fel pihenőidő konkrét mértékére vonatkozó szabállyal szemben, ha az olyan kirívóan rövid időtartamot határoz meg a munkavállalók pihenőideje tekintetében (vagy azt olyan hosszú időre teszi jelentős mértékben korlátozhatóvá), amely az orvostudomány által általánosan elfogadottak szerint elégtelennek minősül (vagy netán pusztán a józan ész és az általános emberi tudás alapján is alkalmasnak tekinthető

arra, hogy komoly egészségügyi vagy munkabiztonsági kockázatot lehessen annak kapcsán feltételezni.” (Abh., Indokolás [52])

- [41] Az indítványozó által sérelmezett rendelkezések magára a pihenőidőre vonatkozó előírásokat nem érintették. A szabályozás révén nem történt változás a tekintetben sem, hogy az általános munkarendtől eltérést engedő munkaidő-keret alkalmazása esetén is érvényesülniük kell azon általános garanciális előírásoknak, melyek a munkavállalók pihenését, regenerálódását hivatottak biztosítani (Mt. 96–99. §, 104–106. §). Ezeket a szabályokat, illetve magát a munkaidőkeretet mint jogintézményt egyébként az indítványozók sem támadták, illetve nem tartották az Alaptörvény általuk hivatkozott rendelkezéseivel ellentétesnek.
- [42] Amint arra fentebb már rámutatott az Alkotmánybíróság, az indítványozók által sérelmezett jogszabályi rendelkezések részint a már létrejött munkaidőkeret lejáratára, részint a hatósági engedélyes, újonnan létrejövő munkaidőkeretre vonatkozóan tartalmazzak előírásokat. Mindezen szabályok azonban a pihenőidőre vonatkozóan konkrét rendelkezéseket nem tartalmazzak, ezt a kérdést közvetlenül nem érintik.
- [43] A munkaidő-keret (elszámolási időszak) jogi természetét az Alkotmánybíróság korábban már vizsgálta, és az ott tett megállapításait a jelen ügyben is mérvadónak tekinti. Eszerint, az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy az Mt. hatálya alá tartozó munkaidőkeret jogintézménye nem ellentétes az Alaptörvény előírásaival (Abh., Indokolás [27]–[28], [40]), a munkaidőkerethez kapcsolódó egyes törvényi előírások alkotmányosságának megítélése során azonban vizsgálendő szempontokként határozta meg a garanciális rendelkezések létét és terjedelmét, amelyek alapján eldönthető, hogy szükségesnek és arányosnak tekinthető-e az esetleges alapjogi korlátozás. A Vmtv. 56. § (4) bekezdése kifejezetten előírja az Mt. vonatkozó rendelkezéseinek való megfelelést. Ez azt jelenti, hogy a munkaidőkeretben való foglalkoztatásnak az Mt. szerinti tartalmát (jogok és kötelezettségek), az ott előírt garanciákat a támadott jogszabály közvetlenül nem érinti. Tekintettel arra, hogy a munkaidőkeretnek az Mt. főszabálya szerinti tartalmától eltérést enged a törvény – és ilyen módon közvetlenül érintheti a pihenőidőhöz való jogot – az Alkotmánybíróság lefolytatta az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti vizsgálatot.
- [44] Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint: „Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.” E rendelkezés alapján az vizsgálendő, hogy történt-e alapjog korlátozás, s ez a korlátozás valamely más alapvető jog érvényesülése vagy alkotmányos érték védelme érdekében történt-e. Utóbbi annak tisztázását igényli, hogy a korlátozásnak mi a célja. Ezek után vizsgálendő, hogy a korlátozás nem lépi-e át a szükséges mértéket. Végül azt kell tisztázni, hogy a korlátozás a célra, a szükségességre is figyelemmel arányosnak tekinthető-e. Összességében: megvalósult-e a korlátozott alapjog lényeges tartalmának tiszteletben tartása? Ezen vizsgálati szempontok részletesebb kibontása – ahogyan azt az indítványozó meg is hivatkozta – az Alkotmánybíróság gyakorlatában megtörtént.
- [45] 2.3. A Vmtv. 2. §-a a következőket rögzíti: „Ez a törvény a veszélyhelyzet következtében az állampolgárok élet-, egészség-, személyi-, vagyon- és jogbiztonságának, valamint a nemzetgazdaság stabilitásának garantálása érdekében szükséges, a veszélyhelyzet megszűnése után alkalmazandó – így különösen egyes, veszélyhelyzet idején hozott rendkívüli intézkedésekkel összefüggő – átmeneti szabályokat állapítja meg.”
- [46] A támadott rendelkezések célja ez alapján a jogbiztonság és a nemzetgazdasági stabilitás mint alkotmányos érték védelmeként azonosítható. Célja a vészhelyzet idején lehetővé tett, kivételes munkaidőkeret tartam, s ezáltal az ebben érintett tartós jogviszonyok tekintetében a jogbiztonság megtartása, másrészt a gazdasági krízishelyzetben a beruházások ösztönzése, az új beruházások támogatása, valamint a munkaerő megtartásának, illetve a munkaerő létszámának a bővítése.
- [47] Fontos kiemelni, hogy a célszerűség vizsgálata, azaz, hogy az alkotmányossági vizsgálat alá vont norma a legalkalmasabb eszköz-e a kívánt jogalkotói cél elérésére, csak korlátozott keretek között kaphat szerepet, ugyanis a gazdaságpolitikai szempontok önmagukban nem minősülnek alkotmányossági kérdésnek {a vonatkozó korábbi gyakorlatot összefoglalóan áttekintette a 20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [113]–[117]}. Eszerint a gazdaságpolitika meghatározása, ezen belül egyes tevékenységek támogatása, befektetések ösztönzése vagy éppen háttérbe szorítása önmagában nem tekintendő alkotmányossági kérdésnek, csak akkor válik azzá, ha a gazdaságpolitika konkrét jogszabályi megvalósítása alkotmányos jogot sért, vagy diszkriminációt valósít meg.
- [48] Az Abh.-ben az Alkotmánybíróság arra is rámutatott, hogy „[v]ilágviszonylatban tapasztalható tendencia, hogy a munka világában olyan új munkamódszerek, munkavégzési és -szervezési formák fokozott térnyerése figyelhető meg, amelyek korábban a technikai-technológiai feltételek, a felek ilyen irányú »együtt gondolkodása«,

vagy éppenséggel a hiányzó jogszabályi feltételek okán elképzelhetetlenek vagy nehezen kivitelezhetőek voltak. Ezek közös jellemzője – legalábbis a fejlett országokban –, hogy nagyban építenek a munkaadók és a munkavállalók közös érdekeire, együttműködésére; vagy éppenséggel a munkavállalók fokozott felelősségtudatára és egyéni preferenciáira. Előbbiekre lehet példa a megállapodáson alapuló egyenlőtlen munkaidő-beosztási formák alkalmazása, míg utóbbira például az otthoni vagy távolról történő munkavégzés vagy a rugalmas (a munkavállaló által beosztható) munkaidő. [...] A COVID-19-világjárvány gazdasági hatásai, a munkáltatók gazdasági tevékenységének elnehezülésével, a munkahelyek megtartásának nehézségével, illetve a megmaradó munkahelyeken a munkának a járványügyi-biztonsági előírások betartásával történő megszervezésével kapcsolatos tapasztalatok is azt látszanak alátámasztani, hogy a munka világában szükség lehet azokra az együttműködési formákra, amelyek akár különleges körülmények között – de ugyanúgy azok hiányában is – biztosítanak egyfajta rugalmasságot a munka megszervezése (annak beosztása, átütemezése, a személyes és <tömeges> jelenlét szükség esetén való elkerülése stb.) terén. A tapasztalatok világszerte arra utalnak, hogy a nagyobb kríziseket – függetlenül attól, hogy azok egészségügyi, világgazdasági vagy éppenséggel a saját működés körében felmerülő okból lépnek-e fel – azok a munkahelyek (és munkavállalók) nagyobb eséllyel tudják sikerrel »átvészelni«, akik esetében nagyobb lehetőség van rugalmasabban reagálni, a feleknek fokozottabban együttműködni. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ezért az ezt lehetővé tevő vagy a nagyobb rugalmasságot biztosító munkajogi szabályok, jogintézmények, formák létének jelentősége és általában véve – ameddig azokhoz megfelelő alkotmányos garanciák is társulnak – létjogosultsága is van.” (Abh., Indokolás [48]) Ezen elvi alapok mentén ítélte úgy az Alkotmánybíróság, hogy az egyenlőtlen munkaidő-beosztás (csakúgy, mint például a kötetlen munkavégzés vagy éppen – ahol azt a munkavégzés jelleg megengedi – a távolról történő munkavégzés, azaz az ún. távmunka vagy *home office*) is a fenti célok és szempontok érvényesítésére megalkotott munkajogi eszköznek tekinthető (Abh., Indokolás [48]).

[49] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Vmtv. maga határozza meg azt a célt, amelyre tekintettel – az Mt. rendelkezésein túl, átmeneti jelleggel – a munkaidőkeret tartamát, és elrendelhetőségének feltételeit az Mt.-ben meghatározottaktól, azaz a főszabálytól eltérően is lehetővé tette.

[50] 2.4. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint ezek után azt vizsgálta, hogy a munkaidőkeret alkalmazásának kiterjesztése (tartam és elrendelés feltétele) nem lépte-e át a feltétlenül szükséges mértéket. E tekintetben külön kell választani a veszélyhelyzetben egyoldalú munkáltatói intézkedés alapján bevezetett, négy, illetve hat hónapot meghaladó munkaidőkeret fenntartását, illetve az új munkahely teremtő beruházások támogatását szolgáló hosszabb munkaidőkeret engedélyezését. A Vmtv. tekintetében az egykori veszélyhelyzeti R. alapján történő bevezetésének szükségessége jelen ügyben már nem vizsgálandó, de azok a szempontok, melyek a veszélyhelyzeti jogalakítást indokolták a jelen alkotmányossági vizsgálat során is figyelembe veendőek. Így kiemelt jelentőséggel bír a munkahelyek megtartása, mely mind a munkáltatók, mind a munkavállalók érdekei vonatkozásában megemlítenőd. A Vmtv. 56. § (3) bekezdése szerint a veszélyhelyzet tartama alatt egyoldalúan vagy a felek megállapodása alapján elrendelt munkaidőkeretben történő foglalkoztatást a munkaidőkeret végéig a veszélyhelyzet megszűnése nem érinti. Tehát a veszélyhelyzetre tekintettel elrendelt munkaidőkeretben történő foglalkoztatásnak a veszélyhelyzet megszűnésétől függetlenül való fenntartásáról rendelkezik. Csak a lejáratra vonatkozóan engedi azt, hogy az eredeti időtartamban történjen a munkaidőkeret alkalmazása, és az a veszélyhelyzeten túlra is átnyúljon/azt követően is megmaradjon. Ezt a jogbiztonság, a munkabiztonság az elszámolás (bér, munkaidő, pihenőidő) biztonsága és kiszámíthatósága indokolja. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a munkaidőkeret-fenntartás lehetőség és nem kötelezettség, a körülmények ismeretében a veszélyhelyzet megszűnését követően a (veszélyhelyzet alatt elrendelt) munkaidő-keretben történő foglalkoztatás átalakítható. Az indítványozók által sérelmezett rendelkezés csupán azt rögzíti, hogy önmagában a veszélyhelyzetnek a megszűnése nem jelenti automatikusan az érintett munkaidőkeret megszűnését, így biztosítva a kiszámítható átmenetet a veszélyhelyzeti szabályozást követő időszakra.

[51] A Vmtv. (4) bekezdés alapvetően a Covid-19 járvány miatti gazdasági helyzetre vonatkozóan tartalmaz előírást. Eszerint az állami foglalkoztatási szerv engedélyezheti, hogy a munkáltató új munkahelyteremtő beruházás esetén munkaidőkeretet vagy elszámolási időszakot – az Mt. vonatkozó rendelkezéseiben foglaltakra figyelemmel – legfeljebb huszonnégy hónap alapulvételével alkalmazzon, amennyiben a beruházás megvalósítása nemzetgazdasági érdek. A világméretű járvány gazdasági hatásainak felismerése, illetve a gazdaságra gyakorolt negatív hatások enyhítése érdekében a munkahelyek megtartására, új beruházások ösztönzésére számos jogszabály, intézkedés került kiadásra veszélyhelyzeti jogalkotásban, illetve a veszélyhelyzet lezárására tekintettel

magában a Vmtv.-ben is (pl. bértámogatás, adóelengedés), melyek a gazdaság működőképességének megtartását, illetve a gazdasági élet újraindítását szolgálják. Hangsúlyozandó azonban, hogy a jelen szabályozás nem enged eltérést az Mt. vonatkozó általános rendelkezéseitől, így az Mt.-ben rögzített garanciális elvárásoktól sem. Ugyanakkor az általánosan az Mt.-ben rögzített, a munkáltató számára biztosított egyoldalú lehetőséget, amely szerint 4 hónap, vagy meghatározott foglalkoztatási mód esetén 6 hónap munkaidőkeret rendelhető el, úgy egészítette ki a jogalkotó egy további (maximum 24 hónapig terjedő) lehetőséggel, hogy annak elrendelését nem bízta egyoldalúan a munkáltatóra, hanem azt az állami foglalkoztatási szerv előzetes engedélyéhez kötötte. Ez az előzetes engedély egyrészt a szakmaiságot hivatott biztosítani, másrészt az esetleges munkáltatói visszaélések megelőzésére is szolgál. Megállapítható, hogy a Vmtv. vitatott rendelkezései a munkaidőkeret alkalmazás kiterjesztésével – amely közvetetten érinti a pihenéshez való jogot – a feltétlenül szükséges mértéken belül maradtak.

- [52] 2.5. Az Alkotmánybíróság ezt követően az arányosságot vizsgálta, azt, hogy a korlátozással szemben milyen garanciák érvényesülnek, illetve milyen ellentételezésre számíthatnak az érintettek.
- [53] Az általános munkarendtől eltérő munkaidőkeretben történő foglalkoztatás mindenképpen kihatással van a munkaidő és a pihenőidő igénybevételének lehetőségére. Ugyanakkor az egyes gazdasági egységekben a termelés, a szolgáltatás mennyisége, így a kapcsolódó munkakörökben a munka szükséges mennyisége a különféle napszakokban, a hét különféle napjain, de hosszabb időszakok tekintetében is eltérő lehet. Ez a gazdaság természetes működéséhez hozzátartozó jelenség. Ezt a jelenséget szabályozza a munkaidőkeret (elszámolási időszak) jogintézménye. Az Mt. vonatkozó rendelkezései számos garanciális elemet tartalmaznak, illetve ellentételezést biztosítanak a munkaidő és pihenőidő egyenlenségében megjelenő hátrányokhoz képest. A garanciák közül ki kell emelni a 2019. január 1-jétől hatályos Mt. 99. § (7) bekezdésének *b*) pontját. Eszerint egyenlőtlen munkaidő-beosztás esetén a beosztás szerinti munkaidő tartamát 12 hónapon belüli átlagban kell figyelembe venni. Ez értelemszerűen irányadó a Vmtv. alapján elrendelt munkaidőkeret alkalmazása esetén is. Ugyanígy iránymutatónak kell tekinteni a pihenőidő számbavételére vonatkozó alkotmányos követelményt is, amely az Mt. munkaidőkerettel kapcsolatos szabályainak alkalmazására vonatkozik: „az Alaptörvény (3) és (4) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a munkaidőkeret (vagy elszámolási időszak) alkalmazására a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 2019. január 1. napjától hatályos 94. § (3) bekezdése alapján kerül sor, és az a kollektív megállapodásban foglaltak értelmében meghaladja az egyéves időtartamot, akkor a heti pihenőidő és a munkavállaló által teljesített rendkívüli munkavégzés átlagban történő elszámolása tekintetében – a munkavállaló által teljesített heti munkaidő figyelembevételére vonatkozó szabályhoz hasonlóan – az Mt. 99. § (7) bekezdésének *b*) pontjában rögzített időtartamot, nem pedig a munkaidőkeret (elszámolási időszak) teljes időtartamát kell figyelembe venni.” (Abh. rendelkező rész 3.)
- [54] A munkavállaló oldalán jelentkező, az általános munkarendtől eltérés okozta esetleges korlátozás arányossága a másik oldalon jelentkező azon elemekkel is összemérhető, amelyek részint a gazdaság működőképességének fenntartása, a munkahelyek megőrzése, ezen belül is a konkrét munkavállaló esetében a munkaidő-keret tartama alatt garantált bérezés (személyi alapbér, társadalombiztosítási biztosított jogviszony fennmaradása) formájában jelennek meg. Garanciát jelent az is, hogy a két éves munkaidőkeret elrendelésére csak hatósági engedély alapján kerülhet sor, ami egyúttal az engedélyes tevékenység – így a munkajogi szabályok betartásának – folyamatos felügyeletét is jelenti.
- [55] Összességében az indítványozók által sérelmezett Vmtv. rendelkezések tehát arányosnak tekinthető korlátozásat valósítanak meg, azzal együtt, hogy az általános munkarendtől eltérő munkaidő-keretben történő foglalkoztatás során az Mt.-nek a vonatkozó garanciális előírásai érvényre juttatása biztosított.
- [56] 3. Az indítványozók beadványukban azért is alaptörvény-ellenesnek vélték a Vmtv. sérelmezett előírásait, mert – álláspontjuk szerint – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog részét képező fegyver egyenlőség elvét sértő szabályozást tartalmaz.
- [57] 3.1. Érvelésük szerint azáltal, hogy a Vmtv. 56. §-a nem teszi kötelezővé az eljáró kormányhivatal számára, hogy a 24 hónapos munkaidőkeretre vonatkozó hozzá érkezett kérelmeket, illetve a kérelmek alapján hozott döntéseket közzétegye, jelentősen megnehezíti az egyéni érdekérvényesítést. Az indítványozók szerint a munkavállalónak úgy kellene az általa állított (alap)jog sérelem miatti igényét bíróság előtt érvényesítenie, hogy csak a bírósági eljárás alatt ismerheti meg azokat az okokat, amely miatt a 24 hónapos munkaidőkeretet engedélyezték.

Ez szerintük az egyéni jogérvényesítés lehetőségét nagyban beszűkíti, ráadásul a szakszervezetek igényérvényesítő képességét is gyengíti. Az indítványozók úgy vélik, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjog, és ezzel összefüggésben a hatékony és érdemi bírósági jogvédelem érvényesíthetőségének egyik alapfeltétele, hogy az érintett munkavállaló a jogvitára okot adó időpontban teljes egészében tisztában legyen a jogérvényesítés ténybeli és jogi feltételeivel. E nélkül ugyanis – állítják az indítványozók – nem képes megalapozottan a vitatott igényét a rendesbírósági szervezetrendszer elé tárni, és nem érvényesülhet a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező fegyverek egyenlőségének elve sem, tehát sérül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése is.

- [58] 3.2. Amint arra már fentebb rámutatott az Alkotmánybíróság, az indítványozók által sérelmezett törvényi szabályozás két, jelentősen eltérő esetre vonatkozó szabályozást tartalmaz.
- [59] A Vmtv. 56. § (3) bekezdése a veszélyhelyzet tartama már létrejött, egyoldalúan vagy a felek megállapodása alapján elrendelt munkaidőkeretben történő foglalkoztatásra vonatkozik. E tekintetben tehát az Mt. 93. § (4) bekezdése értelmében a munkaidőkeret kezdő és befejező időpontját írásban meg kellett határozni és közzé kellett tenni. Ezen szabálytól való eltérést az indítványozók által sérelmezett Vmtv. sem tartalmaz, csupán azt mondta ki a jogalkotó, hogy a veszélyhelyzet tartama alatt már létrejött munkaidőkeretben történő foglalkoztatás időbeli hatályát nem érinti a veszélyhelyzet megszűnése. A munkáltató tehát, amennyiben munkaidőkeretet alkalmazott a veszélyhelyzet tartama alatt, köteles volt annak kezdő és befejező időpontját írásban rögzíteni és közzétenni.
- [60] A Vmtv. 56. § (4) bekezdése a veszélyhelyzet megszűnését követően, de a veszélyhelyzet okozta gazdasági helyzet, a humán járvány következményeinek elhárítására született jogszabályi környezetben újonnan létrejövő munkaidőkeret, illetve elszámolási időszak létesítésére vonatkozik. Jelentős eltérés a Vmtv. 56. § (3) bekezdésében rögzített esethez képest, hogy az nem csupán a munkáltató és a munkavállaló közötti megállapodás, vagy a munkáltató egyoldalú intézkedés révén jön létre, hanem hatósági engedélyhez kötött. Tehát olyan, az állami foglalkoztatási szerv engedélyéhez kötött beruházásokra vonatkozik, amelyek új munkahely teremtésére irányulnak, és amely beruházások megvalósulása nemzetgazdasági érdeknek minősül. A kérelem alapján induló engedélyezési eljárás kezdeményezője a munkáltató/foglalkoztató, a munkaidőkeret vagy elszámolási időszak pedig maximalizálva van, azaz legfeljebb 24 hónap lehet. A jogalkotó azonban kifejezetten rögzítette, hogy az Mt. vonatkozó rendelkezései ekkor is figyelembe veendőek. A Vmtv. tehát nem ad lehetőséget eltérni attól a szabálytól, miszerint a szakszervezet jogosult a munkavállalókat a munkaügyi kapcsolatokkal vagy a munkaviszonnal összefüggő kérdésekben tájékoztatni, valamint a szakszervezet a munkáltatótól a munkavállalók munkaviszonnal összefüggő gazdasági és szociális érdekeivel kapcsolatban tájékoztatást kérhet [Mt. 272. § (2), (4) bekezdés]. Amennyiben pedig a hatóság engedélyezi a munkaidőkeret alkalmazásával történő foglalkoztatást, ugyancsak alkalmazandó az Mt. 93. § (4) bekezdése, azaz a munkaidőkeret kezdő és befejező időpontját szintén írásban meg kell határozni és közzé kell tenni.
- [61] Nem helytálló tehát az indítványozóknak a beadványban megfogalmazott azon állítása, miszerint önmagában azért, mert a Vmtv. nem írja elő a kormányhivatal számára hogy a 24 hónapos munkaidőkeretre vonatkozó hozzá érkezett kérelmeket, illetve a kérelmek alapján hozott döntéseket közzé tegye, jelentősen megnehezülne az egyéni érdekérvényesítés.
- [62] 3.3. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor szükségesnek tartja megjegyezni, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a bírósági eljárás tekintetében rögzíti a tisztességes eljáráshoz való jogot. Eszerint: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.” A tisztességes eljáráshoz való jog részét képező „fegyver egyenlőség” elve is csak a bírósági eljárásra vonatkoztatható. Az Alkotmánybíróságnak következetes a gyakorlata a tekintetben, hogy a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőségnek tekintendő, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért éppúgy eredményezheti az eljárás méltánytalan, igazságtalan, vagy nem tisztességes voltát egyes részletek hiánya, mint ahogyan bekövetkezhet az az összes részletszabály betartása mellett is. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján meghatározhatók a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő ún. részjogosítványok. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljárásnak az is része, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége [2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [50]; legutóbb 3/2021. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [63]].

- [63] A fentiekre tekintettel tehát megállapítható, hogy az indítványozók által állított fegyver egyenlőség elvének sérelme a jelen indítvány alapján nem áll érdemi összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való joggal.
- [64] 4. Az indítványozók sérelmezték továbbá, hogy a Vmtv. 56. § (3) és (4) bekezdése azáltal, hogy lehetővé teszi a munkaidőkeret alkalmazását, sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésbe foglalt egyenlő bánásmód alkotmányos követelményét, mivel – az indítványozók álláspontja szerint – kellő indok nélkül, a szükségesség-arányossági teszt követelményeit megsértve kezel eltérőként azonos (homogén) csoportba tartozó foglalkoztatottakat, hiszen az „Mt. szerinti garanciák a Vmtv. szerinti munkaidőkeretes foglalkoztatásra nem irányadóak”. Véleményük szerint homogén csoportba tartozónak kell tekinteni valamennyi munkaidőkeretes foglalkoztatottat, attól függetlenül, hogy a munkaidőkeret elrendelésére az Mt. vagy a Vmtv. hatálya alapján került sor.
- [65] Az indítványozók úgy vélik, hogy az alaptörvény-ellenes megkülönböztetés az eltérő munkaidőkeret lehetőségének alkalmazása révén, a garanciális szabályok terén valósul meg, mely álláspontjuk szerint alapjogot érintő megkülönböztetést eredményez. Az Alkotmánybíróság e körben elsőként szükségesnek tartja leszögezni, hogy önmagában a munkaidőkeret alkalmazása, vagy annak mellőzése közvetlenül nem eredeztethető az Alaptörvényben biztosított valamely alapjogból. A munkaidőkeret a munkavégzés szervezése, a munkaidő beosztása terén megjelenő részletszabály, amely valóban érintheti az indítványozók által is jelzett alapjogokat, de nem képezi az indítványban megjelölt alapjog lényegi tartalmát, tehát nem minősül alapjog korlátozásnak. Szemben tehát az indítványozók állításával, miután a vitatott rendelkezés alapjogot közvetlenül nem érint, ezért még a megkülönböztetett csoportok beazonosíthatósága esetén sem az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített szükségesség-arányosság teszt volna alkalmazandó, hanem annak vizsgálata volna szükséges, hogy a megkülönböztetésnek van-e tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indoka, vagyis az nem minősül-e önkényesnek.
- [66] A munkaidőkeretben történő foglalkoztatás Mt.-beli szabályozása az általános munkarendtől eltérő munkaszervezést tesz lehetővé. A Vmtv. 56. § (3) és (4) bekezdése pedig ehhez képest annyiban enged eltérést átmenetileg az Mt. szabályainak alkalmazásától, hogy egyrészt a már létrejött munkaidőkeret végét nem érinti a veszélyhelyzet megszűnése [56. § (3) bekezdés], másrészt újonnan létesítendő munkakeretben történő foglalkoztatásnak az Mt.-ben szabályozott esethez képest egy további formáját, a hatóság általi engedélyezhez kötöttségét iktatja be, átmeneti szabályként, a szabályozás adta lehetőség megtartása mellett. Ezzel együtt a munkavállalókat védő garanciális szabályokat a Vmtv. nem érinti, azok érvényben maradnak, sőt az Vmtv. 56. § (4) bekezdése kifejezetten rögzíti, hogy a munkaidőkeret vagy elszámolási időszak az Mt. vonatkozó rendelkezéseiben foglaltakra figyelemmel alkalmazandó. Ebből viszont az következik, hogy a munkaidőkeretben foglalkoztatottak összességét homogén csoportnak tekintve, azon belül a különféle tartamú munkaidőkeretben foglalkoztatottak törvény szerinti jogosítványaikban nincs olyan különbség, amelynek alapján a munkavállalók további – összehasonlítható, vagy megkülönböztethető – csoportokra volnának bonthatók.
- [67] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy nem helytálló az indítványozók azon állítása, miszerint az Mt. szerinti garanciális előírások a Vmtv. szerinti munkaidőkeretes foglalkoztatásra nem irányadóak, ezért az indítványban sérelmezett hátrányos megkülönböztetés nem valósult meg.
- [68] 6. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen utólagos normakontroll eljárásban a Vmtv. 56. § (3) és (4) bekezdése tekintetében az indítványozók által állított alaptörvény-ellenességek nem állnak fenn, ezért az indítványt elutasította.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: II/1841/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3427/2021. (X. 25.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Dienes-Oehm Egon* és *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a távhőszolgáltatónak értékesített távhő árának, valamint a lakossági felhasználónak és a külön kezelt intézménynek nyújtott távhőszolgáltatás díjának megállapításáról szóló 50/2011. (IX. 30.) NFM rendelet 1. melléklet 77. sora alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A jogi képviselővel (Molnárné dr. Bosnyákovits Laura ügyvéd) eljáró jogi személy indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján, melyben a távhőszolgáltatónak értékesített távhő árának, valamint a lakossági felhasználónak és a külön kezelt intézménynek nyújtott távhőszolgáltatás díjának megállapításáról szóló 50/2011. (IX. 30.) NFM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. melléklet 2020. október 1. napjától hatályos 83. sora (az indítvány elbírálásakor 77. sora) alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az egyes energetikai árszabályozási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 32/2020. (IX. 30.) ITM rendelet (a továbbiakban: ITM rendelet) 2020. október 1. napjától kezdődő hatállyal módosította az R. 1. mellékletét, oly módon, hogy az R. korábban hatályos 1. melléklete helyébe az ITM rendeletben rögzített új 1. melléklet lépett. A módosított melléklet 83. sora az indítványozóra vonatkozóan határozta meg az értékesítői alapidj és az értékesítői hődíj mértékét a 2020. október 1. napjától kezdődő időszakra. Az ITM rendelet a Magyar Közlöny 2020. évi 215. számában, 2020. szeptember 30. napján jelent meg.
- [3] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panasa szerint a támadott jogszabályi rendelkezés (az R. 1. mellékletének az indítványozóra vonatkozó, 2020. október 1. napjától hatályos 83. sora) ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, M) cikk (1) és (2) bekezdéseivel, I. cikk (3) bekezdésével és 18. cikkével, az alábbiak szerint.
- [4] A B) cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó alkotmányjogi panaszában azért állította, mert a hőár megállapítási metodikája nem része az R.-nek, miközben tartalmilag annak alapját képezi. Az indítványozó megítélése szerint a hőár-számítási módszertan jogszabályi megjelenésének elmaradása sérti a B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elvét. A jogállamiság elvéből következően ugyanis a jogszabályoknak egyértelműeknek és mindenki számára megismerhetőeknek kell lenniük, mely követelmény azonban jelen esetben (a hőár megállapítására vonatkozó számítási metodika megismerhetőségének hiányában) nem teljesül. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának kiegészítésében utóbb a B) cikk (1) bekezdésének sérelmét arra tekintettel is állította, hogy az ITM rendelet csak 2020. szeptember 30. napján került kihirdetésre a Magyar Közlönyben, azonban rendelkezéseit már a következő naptól, 2020. október 1. napjától kezdődően alkalmazni kellett, ilyen körülmények között pedig az indítványozónak nem volt ideje felkészülni az új termelői ár alkalmazására.
- [5] Az indítványozó érvelése szerint az Alaptörvény M) cikk (1) és (2) bekezdése szerinti vállalkozás szabadságából egyebek között az következik, hogy az állam ne lehetetlenítse el egy gazdasági társaság működését. Jelen esetben az indítványozó azt kifogásolta, hogy az R. 1. mellékletének támadott rendelkezése az értékesítői alapidjat és hődíjat oly módon határozta meg, hogy figyelmen kívül hagyta az indítványozó folyamatos termelésének és biztonságos szolgáltatásának alapját képező indokolt költségeit, ezáltal veszteséges működésre kényszerítve őt, miközben a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény (a továbbiakban: Tsztv.) 18/A. § (2) bekezdése kifejezetten kizárja annak lehetőségét, hogy az indítványozó a távhőtermelés során keletkező veszteségét

a villamosenergia-termelés nyereségéből finanszírozza (keresztfinanszírozás tilalma). Az indítványozó szerint az M) cikk (1) és (2) bekezdése azért biztosítanak számára Alaptörvényben biztosított jogot, mert a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:83. § alapján a gazdasági társaságok üzletszerű gazdasági tevékenység és nyereség elérése érdekében jönnek létre, a támadott jogszabályi rendelkezés pedig éppen az üzletszerű gazdasági tevékenységet és a nyereség elérését teszi lehetetlenné, ami az M) cikk rendelkezéseivel ellentétesen korlátozza a vállalkozás szabadságát és nem biztosítja a tisztességes verseny feltételeit.

- [6] Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott jogszabályi rendelkezés ellentétes az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével is, ugyanis az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény 8. § (1) bekezdése értelmében a legmagasabb árat úgy kell megállapítani, hogy a hatékonyan működő vállalkozó ráfordításaira és működéséhez szükséges nyereségre fedezetet biztosítson, tekintettel az elvonásokra és támogatásokra is. A távhőre vonatkozó árszabályozás célja a felhasználók pénzügyi érdekeinek védelme, annak biztosításával, hogy hosszú távon nem emelkedik a távhő ára, ugyanakkor azonban a jogalkotó által választott szabályozás az alkotmányjogi panasz szerint nem alkalmas ezen cél elérésére. Abban az esetben ugyanis, ha a távhő termelője nem érvényesítheti az indokolt költségeit az árban, akkor a jogalkotó valójában nem védi, hanem kifejezetten csorbítja a felhasználók érdekeit, ezáltal pedig a jogalkotó által választott szabályozási megoldás kifejezetten ellentétes lesz az I. cikk (3) bekezdése szerinti szükségesség és arányosság követelményével.
- [7] Az indítványozó szerint a támadott rendelkezés sérti az Alaptörvény 18. cikk (3) bekezdését is, ugyanis az R. támadott szabálya ellentétes a Tsztv. 57. § (2) bekezdésével, mely kifejezetten rögzíti, hogy a távhő árát milyen szempontokra figyelemmel kell meghatározni. Az 57. § (2) bekezdés b) pontja ezen szempontok között kifejezetten nevesíti, hogy „figyelembe kell venni a folyamatos termelés és a biztonságos szolgáltatás indokolt költségeit”, márpedig a jogalkotó által végül el nem ismert költségek kivétel nélkül olyanok, amelyek a folyamatos termeléshez és a biztonságos szolgáltatáshoz szükségesek, melyek abban az esetben is fennállnának, ha az indítványozó nem termelne villamos energiát is, hanem kizárólag távhő termelésével foglalkozna.
- [8] 1.3. Az R. 1. mellékletét az egyes energetikai árszabályozási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 58/2020. (XII. 31.) ITM rendelet 2021. január 1. napjától kezdődő hatállyal ismételten módosította, a módosítás eredményeként az indítványozó által támadott, az 1. melléklet korábbi 83. sora immáron az R. 1. melléklet 77. sorában szerepel, a korábbihoz képest változatlan tartalommal. Tekintettel a két rendelkezés teljes tartalmi azonosságára, az Alkotmánybíróság jelen eljárásában az R. indítvány elbírálásakor hatályos rendelkezése (az R. 1. melléklete 77. sora) Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálta.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság eljárása során – szakmai álláspontjának kifejtése céljából – megkereste az innovációs és technológiai minisztert.

II.

- [10] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

„M) cikk (1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.

(2) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.”

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„18. cikk (3) A Kormány tagja törvényben vagy kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján, feladatkörében eljárva, önállóan vagy más miniszter egyetértésével rendeletet alkot, amely törvénnyel, kormányrendelettel és a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletével nem lehet ellentétes.”

[11] 2. Az R. indítvány elbírálásakor hatályos, az indítvánnyal érintett rendelkezése:

„1. melléklet

Az értékesítői díjak					
Sor- szám	Település	Értékesítő megnevezése	Vásárló szolgáltató neve	Értékesítői alapdíj (Ft/hó)	Értékesítői hődíj (Ft/GJ)
77.	Tatabánya	Tatabánya Erómű Kft.	T-Szol Tatabányai Szolgáltató Zrt.	213 591 000	2 302”

III.

- [12] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 1. Az Abtv. 30. (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az R. 1. mellékletének indítványozó által támadott rendelkezése 2020. október 1. napján lépett hatályba, az indítványozó alkotmányjogi panaszát pedig 2021. március 23. napján, határidőben nyújtotta be. Az indítványozó jogi képviselővel jár el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróság a 3062/2012. (VII. 26.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) már érdemben vizsgálta az R. korábban hatályos 1. mellékletének Alaptörvénnyel való összhangját, részben a B) cikk (1) bekezdésével, részben az M) cikk (1) bekezdésével összefüggésben. Az R. 2011. október 1. napjától hatályos rendelkezései ugyan tartalmaztak előírást az indítványozó esetében alkalmazandó értékesítői alapdíjra és hődíjra vonatkozóan is (az 1. melléklet akkor hatályos 93. sorában), azonban az Alkotmánybíróság által jelen eljárás keretében vizsgált jogszabályi rendelkezés tartalmában eltérő az Abh.-ban már vizsgált rendelkezéstől, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz sem a B) cikk (1) bekezdésével, sem az M) cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem minősül az Abtv. 31. § (1) bekezdése szerinti *res iudicatának*.
- [15] 3. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás.
- [16] Tekintettel arra, hogy az indítványozó egy helyi önkormányzat többségi tulajdonában álló gazdasági társaság, az Alkotmánybíróság külön is vizsgálta, hogy az indítványozó jogosult-e az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz előterjesztésére. Az Alkotmánybíróság korábban már megállapította: sem az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, sem az Abtv. 26-27. §-ai nem tartalmaznak olyan rendelkezést, amely korlátozná vagy kizárná a helyi önkormányzatok indítványozói jogosultságát {elsőként: 3311/2019. (XI. 21.) AB határozat, Indokolás [33]; legutóbb hasonlóan: 8/2021. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [42]; 3264/2021. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [18]}. Ennek megfelelően önmagában az a tény, hogy az indítványozó többségi tulajdonosa egy helyi önkormányzat, az indítványozó jogi személy indítványozói jogosultságát nem befolyásolja, azaz az indítványozó jelen esetben jogosult az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [17] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz alapján az indítványozó érintettségének személyesnek, közvetlennek és aktuálisnak kell lennie {lásd például: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]}. Tekintettel arra, hogy az R. 1. mellékletének támadott rendelkezése kifejezetten az indítványozóra vonatkozóan határozta meg az értékesítői alapdíjat és hődíjat, mely rendelkezés 2020. október 1. napjától kezdődően az indítványozó által termelt távhő vonatkozásában alkalmazásra is került, ezért az Alkotmánybíróság az indítványozó személyes, közvetlen és aktuális érintettségét elfogadta. Az indítványozó számára az R. 1. mellékletének támadott, közvetlenül hatályosuló rendelkezésével szemben jogorvoslati lehetőség nem állt rendelkezésre.

- [18] 4. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az Abtv. 26. § (1) és (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának feltétele, hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét állítsa.
- [19] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint sem az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, sem pedig a 18. cikk (3) bekezdése nem tartalmaznak az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot {az I. cikk (3) bekezdésére legutóbb például: 3349/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [34], a 18. cikk (3) bekezdésére legutóbb például: 3029/2021. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}, ekként az alkotmányjogi panasz ezen elemeiben nem teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panaszokra is alkalmazandó törvényi követelményt.
- [20] Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy az Alaptörvény M) cikk (1) és (2) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából ugyancsak nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot {legutóbb például: 3079/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [21]}, ekként az alkotmányjogi panasz ezen elemében sem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panaszokra is alkalmazandó törvényi feltételének. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben arra is utal, hogy az Abh.-ban az Alkotmánybíróság az R. és annak 1. melléklete alkotmányosságát az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésével és az Alaptörvényben biztosított jognak minősülő XII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben is vizsgálta már (lásd: Abh., Indokolás [161]).
- [21] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például: 17/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [20]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy a B) cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványi elem kizárólag a kellő felkészülési idő követelménye állított sérelme tekintetében teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszokra is alkalmazandó követelményt, mely vonatkozásban az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének is eleget tesz.
- [22] 5. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz (megelőző bírósági eljárás hiányában) az Abtv. 29. §-a alapján alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy kizárólag érdemi vizsgálat eredményeként állapítható meg, hogy az R.-t 2020. október 1. napjától kezdődő hatállyal módosító ITM rendelet elfogadásának és hatálybalépésének időpontjára tekintettel sérült-e a kellő felkészülési idő követelménye az R. támadott rendelkezése tekintetében, melyre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

- [23] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [24] 1. Az Alkotmánybíróság a 24/2019. (VII. 23.) AB határozatában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti kellő felkészülési idő követelményével összefüggésben a következőket állapította meg. „A kellő felkészülési idő követelményének a jogbiztonság elvéből következő lényegi eleme, hogy a jogszabályi rendelkezéseknek mindazok a címzettjei, akik részére a jogszabály új, illetve többletkötelezettséget ír elő – legyenek akár a jogszabály végrehajtásáért felelős (jogalkalmazó) szervek, akár az önkéntes jogkövetés szempontjából érintett egyéb személyek és szervek –, a kötelezettségeiket potenciálisan teljesíteni tudják, és akaratuk ellenére ne kövessenek el kötelezettségzegést, ne valósítsanak meg jogellenes magatartást. Mind a jogalkalmazásnak, mind pedig a jogkövető magatartásnak feltétele a jogszabály megismerése, ebből a szempontból tehát a jogszabály alkalmazására való felkészülés és a jogszabály megismerése a cél-eszköz viszonyban áll egymással {6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [233]–[236]}. A jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges kellő idő megállapítása és biztosítása a jogalkotó felelősséggel terhelt mérlegelésének és döntésének függvénye, mellyel összefüggésben alaptörvény-ellenesség csak a jogszabály alkalmazására való felkészülést szolgáló időtartam kirívó, a jogbiztonságot súlyosan veszélyeztető vagy sértő elmaradása, illetőleg hiánya esetén állapítható meg {3209/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [51]}. Miközben annak elbírálása, hogy egy konkrét jogszabály esetében pontosan mennyi idő szükséges a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez, nem alkotmányjogi kérdés, a felkészülési idő elmaradása vagy kirívó hiánya már alaptörvény-ellenességet eredményez. A jogbiztonságot súlyosan sérti ugyanis, ha az új, illetve többletkötelezettséget előíró jogszabályi rendelkezés kihirdetése és

hatálybalépése közötti felkészülési idő elmarad, vagy annyira rövid, hogy nyilvánvaló, hogy a jogszabály címettjei jóhiszeműségük, legjobb szándékuk és igyekezetük ellenére sem – vagy csak rendkívüli erőfeszítések árán – tudnának kötelezettségeiknek eleget tenni (Indokolás [52]).” (Indokolás [43])

- [25] 2. Az ITM rendelet a kihirdetését követő naptól, 2020. október 1. napjától kezdődő hatállyal módosította az R. 1. mellékletét. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett megvizsgálnia, hogy figyelemmel a szabályozási környezetre és a kialakult szabályozási gyakorlatra, továbbá az R. 1. mellékletének tartalmára, sérti-e az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti kellő felkészülési idő követelményét a felkészülési idő rövidege miatt a vizsgált szabályozás.
- [26] 2.1. A Tsztv. 57/D. § (1) bekezdése értelmében a távhőszolgáltatónak értékesített távhő árát, valamint a lakossági felhasználónak és a külön kezelt intézménynek nyújtott távhőszolgáltatás hatósági árát, a hatósági ár szerkezetét és alkalmazási feltételeit a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban: MEKH) javaslatának figyelembevételével a miniszter rendeletben állapítja meg. A (2) bekezdés értelmében a MEKH az ármegállapítással, árváltozással és a távhőszolgáltatási támogatással kapcsolatos javaslatát a miniszter részére minden év augusztus 31-ig küldi meg. Az (5) bekezdés értelmében az értékesítő (jelen esetben az indítványozó) köteles a MEKH-nak minden olyan tájékoztatást és adatot megadni, amely a MEKH árelőkészítő tevékenységéhez szükséges. Mindezek alapján megállapítható, hogy a MEKH a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően az indítványozó közreműködésével tesz javaslatot a miniszter számára a hatósági árra. Jelen esetben az indítványozó alkotmányjogi panaszában maga is utalt arra, hogy „folyamatosan próbált az ár előkészítőjével egyeztetni költségei elismerése érdekében (bérköltség, amortizáció)”.
- [27] 2.2. Az R. 1. mellékletét a jogalkotó 2014-től kezdődően minden év szeptemberének utolsó napjaiban kihirdetett miniszteri rendelettel módosította [39/2014. (IX. 30.) NFM rendelet; 54/2015. (IX. 30.) NFM rendelet; 40/2016. (IX. 30.) NFM rendelet; 38/2017. (IX. 29.) NFM rendelet; 19/2018. (IX. 28.) ITM rendelet; 37/2019. (IX. 30.) ITM rendelet; 32/2020. (IX. 30.) ITM rendelet], a módosítások minden alkalommal tartalmaztak rendelkezéseket az indítványozóra vonatkozóan is. Ez alapján az indítványozónak megalapozottan kellett számolnia azzal, hogy az R. 1. mellékletének felülvizsgálatára 2020. október 1. napjától kezdődő hatállyal ismételen sor kerül majd, melyre vonatkozóan a miniszteri rendelet várhatóan 2020. szeptemberének utolsó napjaiban kerül majd kihirdetésre. Ezen miniszteri rendelet indítványozó számára releváns részének hozzávetőleges tartalmáról és nagyságrendjéről az indítványozónak kétséget kizáróan tudomása volt (különös figyelemmel a határozat indokolásának [26] bekezdésében hivatkozott, az indítványozó által is említett előzetes egyeztetésre), legfeljebb annak pontos összegét nem ismerhette.
- [28] 2.3. Attól azonban, hogy az indítványozó az R. módosításának előkészítése során egyeztetett a MEKH-hel, továbbá a megelőző évek gyakorlata alapján számíthatott arra, hogy az R. 1. melléklete 2020. október 1. napjától kezdődő hatállyal módosulni fog, az R. 1. melléklete még adott esetben tartalmazhatna olyan rendelkezést, melyre vonatkozóan a felkészülési idő az indítványozó számára még kellő gondossággal történő indítványozói eljárás esetén is kirívóan rövidnek minősülne. Az Alkotmánybíróságnak éppen ezért az indítvány elbírálásához azt is meg kellett vizsgálnia, hogy az R. 1. mellékletének módosítása milyen jellegű előírást tartalmaz, és ennek követése (az R. 1. mellékletének megfelelő magatartás tanúsítása) milyen jellegű felkészülést igényel az indítványozótól.
- [29] Az R. 1. melléklete valamennyi értékesítő esetében az értékesítői alapidíjat, illetőleg értékesítői hődíjat rögzíti. Ezen szabályozással összefüggésben az Alkotmánybíróság az Abh.-ban azt állapította meg, hogy „az indítványozóknak a támadott jogszabályi rendelkezésekből közvetlen fizetési vagy más kötelezettségük nem keletkezett, emiatt az azonnali hatályba léptetés miatt hátrányuk nem származott” (Abh., Indokolás [151]). Ez a megállapítás az R. 1. melléklete 2020. október 1. napjától történő módosítása esetén is irányadó. Az R. 1. melléklete ugyanis azt határozza meg, hogy az indítványozó mekkora értékesítői alapidíjra, illetőleg értékesítői hődíjra jogosult, mely önmagában az indítványozó részéről legfeljebb minimális felkészülési időt követelhet meg (például a különféle számlázási, pénzügyi és egyéb elszámolási rendszerek aktualizálását), azonban az indítványozó főtevékenységét (a távhő termelését és értékesítését) közvetlenül nem befolyásolja, az indítványozó számára pedig új, illetőleg többletkötelezettséget nem teremt, érdemi felkészülést az R. 1. mellékletének alkalmazása nem igényel.

- [30] 3. Mindezen szempontok figyelembevételével az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az R. 1. melléklete támadott rendelkezésével összefüggésben a felkészülési idő kirívó rövidege miatt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelme nem állapítható meg. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2021. október 12.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [31] A határozat rendelkező részével egyetértettem, mert az érdemi vizsgálatban megállapítottak megalapozottságához nem fér kétség.
- [32] Indokoltnak gondolom ugyanakkor ráirányítani a figyelmet ismételten az alapjogi jogalanyiség kérdéskörére, jelesül arra, hogy kit jogosít alapjogi jogvédelem iránti kérelem benyújtására Abtv. 26. § (2) bekezdése.
- [33] A jelen esetben a „közvetlen” alkotmányjogi panaszt egy olyan gazdálkodó szervezet nyújtotta be, amelyik többségi önkormányzati tulajdonban áll. Ezért az a kérdés vetődik fel, hogy a közvetlen érdekelttséghez kötött *actio popularis* [Abtv. 26. § (2) bekezdés] a közhatalommal rendelkező szervezetek tulajdonosi körébe tartozó jogi személyek mennyiben terjeszthetnek elő. Jogosult lehet-e az alkotmánybírói védelemre az állam, az állami szerv, a többségi állami tulajdonú társaság, avagy az önkormányzat, a többségi vagy egészében önkormányzati tulajdonú önkormányzati társaság [lásd erről a 3128/2019. (VI. 5.) AB határozathoz fűzött különvéleményemet]? És ha igen, akkor az dogmatikai oldalról lehet-e alapjogi jogvédelem ezen alanyok körében?
- [34] A törvényalkotó az Abtv. 27. §-ának 2019. december 20-tól hatályos módosítása révén, a „valódi” alkotmányjogi panaszok tekintetében – nem bízva azt az alkotmánybírói jogértelmezésre – törvényalkotói jogkörben rendezte. A beiktatott új rendelkezések azonban nem vonatkoznak az Abtv. 26. § (2) bekezdésére. Tehát vélelményem szerint e tekintetében a kérdés továbbra is nyitott maradt.
- [35] A gondolkodás szintjén mindenképpen szükséges utalni arra, hogy az indítványozói jogosultságra és érintettségre vonatkozó kérdést az Abtv. 26. § (2) bekezdése alkalmazásakor másképpen kell megfogalmazni az önkormányzatok és az önkormányzati gazdasági társaságok esetében, mint ahogyan az állam, illetve az állami szervek körében. Sőt kétségesnek tartom azt, hogy állami szerv a jogalkotó állammal szemben lépjen fel alkotmányjogi panasz útján.
- [36] A 8/2021. (III. 2.) AB határozatot – az abban rendezett speciális tényállási elemekre tekintettel – a fentiekben fókuszba helyezett kérdéskör kapcsán nem ad feltétlenül és mindenre kiterjedő választ.

Budapest, 2021. október 12.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

- [37] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2021. október 12.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírószáma: IV/698/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3428/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.089/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Búza Ottó ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy felperese volt. Az egyedi ügy előzményeként szolgáló telekalakítási ügyben megállapított tényállás szerint az indítványozó kérelmére telekalakítási engedélyezési eljárás indult. A kérelmet a Pest Megyei Kormányhivatal Budakeszi Járási Hivatala (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) a szakhatóság nemleges állásfoglalása alapján elutasította. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Pest Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: alperes) az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [3] Az indítványozó keresetében kérte a másodfokú határozatnak az elsőfokú határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú hatóság új eljárásra utasítását. Álláspontja szerint az alperes tévesen értelmezte a helyi építési szabályzat (a továbbiakban: HÉSZ) 3. § (1) bekezdését, valamint figyelmen kívül hagyta az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.), a földmérési és térképészeti tevékenység részletes szabályairól szóló 25/2013. (IV. 16.) VM rendelet (a továbbiakban: VM rendelet), a földhivatalok, valamint a Földmérési és Távérzékelési Intézet feladatairól, illetékességi területéről, továbbá egyes földhivatali eljárások részletes szabályairól szóló 373/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.), valamint a telekalakításról szóló 85/2000. (XI. 8.) FVM rendelet irányadó rendelkezéseit. Előadta, hogy a tervezett út nem befolyásolja a telekalakítást; a tárgyi ingatlanokat érintő szabályozási vonalak csak tervezett, a valóságban nem létező területek, melyeket a telekalakítási vázrajzon nem kell és nem is lehet feltüntetni. Hivatkozott az Inytv. 2. § (3) bekezdésére, melynek értelmében az ingatlanl kapcsolatos bírósági, ügyészségi, hatósági eljárásokban az ingatlan-nyilvántartási tulajdoni lapon átvezetett adatokat, valamint az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázisban ábrázolt határvonalat kell irányadónak tekinteni. Az indítványozó telekalakítási dokumentációja a jogszabályoknak megfelel, a HÉSZ-nek ezzel szemben nem kell megfelelnie. Mindemellett az alperesi határozatból nem is derül ki, hogy a HÉSZ mely előírásának nem felelt meg a dokumentáció.
- [4] A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az indítványozó indítványára szakértőt rendelt ki a perben. A szakértő egyetértett a szakhatósági állásfoglalás tartalmával.
- [5] Az indítványozó a per folyamán kifogásolta, hogy az általa a szakértőnek feltenni indítványozott és a bíróság által feltett tizenkét kérdésre nem válaszolt tételesen, illetve a szakértő jogszabályt értelmezett, ezért túlterjeszkedett a kompetenciáján.
- [6] A bíróság álláspontja szerint a kirendelt szakértő az alperesi határozat helytállóságát és jogszerűségét támasztotta alá. Egyrészt megerősítette azt, hogy bár a telekalakítási kérelem nem vitatottan megfelelt a VM rendeletnek, a telekalakítás során a hivatkozott jogszabályok által vizsgálandóként előírt többletkövetelményeknek nem felelt meg. Másrészt a szakhatósági állásfoglalást is megalapozottnak találta. A bíróság nem értett egyet az indítványozónak azzal az állításával sem, mely szerint a szakértő nem válaszolta meg érdemben a kérdéseit: szerinte a szakértő azzal is eleget tesz a kirendelő végzésben foglaltaknak, ha a feltett kérdésekkel kapcsolatos álláspontja az ügy érdeme szempontjából egyértelműen megállapítható. A bíróság hangsúlyozta azt is, hogy a szakértő a feltett kérdéseket megválaszolta, a szakvéleményt a bíróság a feleknek megküldte, az arra tett észrevételeket megküldte a szakértőnek és azokkal kapcsolatban őt nyilatkozatra hívta fel, a felhívásnak pedig a szakértő eleget tett.

- [7] A bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes valóban nem nevesítette pontos jogszabályhelyként a HÉSZ 26. § (1) bekezdését, egyebekben azonban az alperesi határozat indokolása jogszabályokkal alátámasztott és helytálló volt, ezért ez az egy mulasztás nem valósít meg az ügy érdemére kiható, súlyos eljárási jogszabály-sértést.
- [8] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság megváltoztatását és a keresetének megfelelő döntés meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság nem foglalt állást annak kérdésében, hogy az alperesi határozat sértette-e a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 72. § (1) bekezdését, különösen annak *ea*), *ed*) és *ef*) pontjait. Érvelése szerint a telekalakítási kérelem egyrészt arra tekintettel került elutasításra, hogy a telekalakítási dokumentáció elkészítése során a vázrajzon a szabályozási vonalat figyelmen kívül hagyták, másrészt arra, hogy a kialakítandó ingatlanok alakja nem felelt meg a HÉSZ vonatkozó előírásainak, ezáltal az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 23. § (1) bekezdésének. Kiemelte, hogy a változási vázrajz a jogszabályoknak maradéktalanul megfelelt, a közterület későbbi szabályozásának feltüntetése pedig nem volt megkövetelhető, továbbá sem a VM rendelet, sem a Korm. r. nem írta elő a szabályozási vonal feltüntetését. Hivatkozott arra, hogy az alperesi határozat nem tartalmazta az elutasítás HÉSZ-ben megjelölt pontos indokát, ezáltal sérült a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 72. § (1) bekezdése. Sérelmezte a szakértő kizárásának elutasítására vonatkozó elsőfokú döntést, továbbá indítványozta a Kúria Önkormányzati Tanácsa eljárásának kezdeményezését annak megállapítása érdekében, hogy a HÉSZ 3. § (1) bekezdése az Inyvtv. 2. § (3) bekezdésébe ütközik. Az indítványozó kérte továbbá az elsőfokú ítélet kiegészítését.
- [9] A Kúria az elsőfokú ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletének indokolásában arra mutatott rá, hogy az elsőfokú bíróság az alperesi határozattal összefüggésben kiegészítő bizonyítást folytatott le, ennek keretében rendelt el szakértői bizonyítást, és a szakvélemény az alperesi álláspontot alátámasztotta. A szabályozási vonallal – amely a jelen ügyben egy közút jövőbeni kialakítására vonatkozott – a telekalakítás során számolni kell, és ugyan az önmagában nem jelenti a telekalakítási kérelem elutasítási okát, a megvalósításának lehetőségét és az annak révén kialakuló helyzetet minden esetben mérlegelni kell. Erre figyelemmel az alperes határozata bár sommás, de érdemében helytálló volt, tartalmi szempontból megfelelt a jogszabályi rendelkezéseknek. Az elsőfokú ítélet kiegészítésére nem volt szükség, az ugyanis tartalmazta a szakértőnek az indítványozó által hiányolt megállapításait, valamint az alperesi határozatból hiányolt jogszabályhellyel összefüggésben kifejtett érvelést is. A Kúria rámutatott arra is, hogy az Inyvtv. és a HÉSZ nem hordoztak egymásnak ellentmondó normatartalmat, és a telekalakítási eljárásra vonatkozó speciális rendelkezések nem teszik lehetővé a HÉSZ és az annak mellékletét képező szabályozási terv figyelmen kívül hagyását pusztán azon az alapon, hogy a tervezett szabályozási vonal még nem került átvezetésre az ingatlan-nyilvántartásban. A Kúria egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, hogy a szakértő az ügy érdeméi lényegét érintve, a releváns körülményekre nézve a szakmai szempontú válaszát megadta, az indítványozó által megválaszolandónak tartott kérdések pedig részben nem bírtak relevanciával, részben jogkérdések megválaszolását és a jogszabályok értékelését várták el.
- [10] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria ítéletének megsemmisítését.
- [11] Az indítványozó sérelmezte, hogy míg az alperes arra alapította határozatát, hogy a változási vázrajz a jogszabályoknak és a HÉSZ-nek sem felel meg, addig az eljáró bíróságok szerint a jogszabályoknak megfelel, ennek ellenére utasították el az indítványozó keresetét. A telekalakítási eljárás nem mérlegelésen alapuló eljárás, ezért a jogszabályoknak és a HÉSZ-nek való megfelelelésből okszerűen következik, hogy a telekalakítási kérelemnek helyt kellett volna adni.
- [12] Az indítványozó kifogásolta azt is, hogy a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak a közigazgatási határozat érdemi felülvizsgálatát kellett volna elvégeznie, ehelyett annyit tett, hogy a hatóság hatáskörét elvonva a határozat hibáját a hiányzó jogszabályhely megjelölésével pótolta. A bíróság dolga az lett volna, hogy a közigazgatási határozat törvényességéről dönt, ami nem mérlegelési kérdés és nem tartozik bele az, hogy a bíróság az általa elutasítási oknak vélt jogszabályhelyet utólag beleírja a támadott határozatba. Ha a közigazgatási határozat nem tartalmazta az alkalmazandó jogszabályt, akkor azt hatályon kívül kellett volna helyezni. Emellett az eljáró bíróságok alaptörvény-ellenes jogértelmezést végeztek, amikor megállapították, hogy

az Inyvtv. 2. § (3) bekezdését nem kell alkalmazni. Mindezekre tekintettel a bíróságok tisztességtelenül jártak el az indítványozóval szemben és kiüresítették a jogorvoslathoz való jogát.

- [13] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [14] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [15] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [16] Az alkotmányjogi panasz egyik fő érve az volt, hogy az eljáró bíróságok elismerték a telekalakítási kérelem jogszabályoknak való megfelelését, ennek ellenére utasították el a keresetét. Ezzel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy a támadott felülvizsgálati ítéletben a Kúria kiemelte: az Étv., az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet, valamint a HÉSZ szabályaiból az következik, hogy a helyi szabályozás és a szabályozási vonal a telekalakítási engedélyezés során figyelembe veendő körülmény, amelyből nem következik szükségszerűen, hogy az a telekalakítási kérelem egyértelmű akadályát képezi, ugyanakkor mérlegelendő szempont a döntéshez vezető úton; továbbá levezette azt, hogy az Étv. alapján miért kell figyelemmel lenni a HÉSZ előírásaira, illetve miért nem ellentétes az Inyvtv. 2. (3) bekezdése és a HÉSZ 3. § (1) bekezdése. Mindezek olyan jogértelmezési kérdések, amelyek alkotmányjogi szempontokat nem vetnek fel és az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételeknek nem tesznek eleget.
- [17] A panasz másik fő érve úgy foglalható össze, hogy a közigazgatási határozatok törvényességének vizsgálata során a bíróságoknak nincs mérlegelési szabadsága, ezért ha megállapításra kerül, hogy a támadott határozat a jogszabályoknak nem felel meg, akkor azt az irányadó polgári eljárásjogi szabályoknak megfelelően kizárólag a határozat hatályon kívül helyezése és a hatóság új eljárásra utasítása következhet. Az Alkotmánybíróság ezzel szemben arra mutat rá, hogy a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatával összefüggésben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 339. § (1) bekezdése értelmében a közigazgatási határozat hatályon kívül helyezésének az ügy érdemére ki nem ható eljárási szabály megsértésének kivételével van helye. Az indítványozó a Ket. 71. § (1) bekezdésének, illetve 72. § (1) bekezdés *ea*, *ed* és *ef* alpontjainak sérelmét egyrészt a szakértő mulasztásában, másrészt a HÉSZ pontos rendelkezése megjelölésének elmaradásában látta. A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, majd a felülvizsgálati eljárásban a Kúria rámutattak arra ítéleteikben, miért nem foghatnak helyt ezek a kifogások, kifejtve: a szakértő részben túlterjeszkedett volna a kompetenciáján, a szakértő válaszai az indítványozó részére kézbesítve lettek, az alperesi határozat pedig érdemben helytálló volt, amin a HÉSZ 26. § (1) bekezdése tételes megjelölésének elmaradása nem változtat. Mindennek fényében az indítványozó által előadott kifogások megválaszolásra kerültek, annak felülbírálata, hogy mi tekinthető az ügy érdemére kiható eljárási szabály megsértésének, nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe, a panaszban előadottak pedig nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [18] Az indítványozó a jogorvoslathoz való jogának sérelmét arra alapította, hogy az alperes, illetve a bíróságok jogalkalmazása tisztességtelen volt, ebből következően megfosztották őt az érdemi és hatékony jogorvoslat lehetőségétől. A fent kifejtetteknek megfelelően azonban az eljáró jogorvoslati fórumok állást foglaltak az indítványozó által előadott kérdésekben, illetve következtetések nem haladják meg a bizonyítékok mérlegelésének törvényes kereteit, a panasz pedig nem vet fel olyan körülményt, amely mindezeknek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütköző jellegét valószínűsítene és a panasznak az Abtv. 29. §-ára tekintettel való befogadását tenné szükségessé.

- [19] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/322/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3429/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bpkf.II.799/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó jogi képviselő (dr. N. Nagy István ügyvéd) útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Fővárosi Ítéltábla 2.Bpi.10.182/2020/5. számú végzése és a Kúria Bpkf.II.799/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg azt. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott döntések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] Az Alkotmánybíróság eljárása során az indítványozó az Alkotmánybírósághoz 2021. május 31. napján érkezett beadványában bejelentette, hogy az alkotmányjogi panasz indítványát visszavonja.
- [3] Az Abtv. 59. §-a alapján az Alkotmánybíróság – ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti. Az Ügyrend 67. § (2) bekezdés c) pontja szerint okafogottá válik az indítvány különösen, ha az indítványozó indítványát visszavonta.
- [4] Az Alkotmánybíróság az indítvány visszavonására tekintettel – a rendelkező részben foglaltak szerint – az alkotmányjogi panaszeljárást megszüntette.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/59/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3430/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VII.21.621/2019/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VII.21.621/2019/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a bírói döntés ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárásban megállapított tényállás szerint az alperes gazdasági társaság mint megbízó, valamint az indítványozó (peres eljárásban: felperes) jogelődje mint megbízott között 2012. január 1. napján határozatlan idejű ügyvédi megbízási szerződés jött létre, amelyet az alperes 2015. október 21-én azonnali hatállyal felmondott. Az indítványozó jogelődje 2015. december 30. napján az indítványozóra engedményezte a megbízási szerződésből eredő, álláspontja szerint az alperessel szemben fennálló 1 106 129 Ft összegű megbízási díj, valamint 18 900 000 Ft összegű kártérítés követelését.
- [3] A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság a 2018. február 8-án kelt, 8.P.XXI.20.779/2017/40/I. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 10 287 000 Ft-ot és ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Ítéletének indokolásában egyrészt megállapította, hogy a szerződést bármelyik fél jogosult volt a naptári év végére hat hónapos felmondási idő betartásával írásban felmondani, így hat hónapra járhat a megbízottnak a megbízási díj; másrészt rögzítette, hogy az ügyvédi megbízási szerződés felmondással szűnt meg, így a felek kötelesek egymással elszámolni.
- [4] Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2019. június 6-án kelt, 57.Pf.638.646/2018/12. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatta meg, hogy leszállította az alperes marasztalását 8 100 000 Ft tőkére és annak késedelmi kamataira.
- [5] Ítéletének indokolásában a megbízási szerződés felmondásának kérdésében rögzítette, hogy az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ütv.) felmondáskor hatályos 24. § (2) bekezdése a megbízó részére azonnali hatályú felmondási jogot engedett, azonban a 24. § (3) bekezdése szerint folyamatos megbízási jogviszony esetén a felek ettől eltérően rendelkezhetnek. Ennek megfelelően a perbeli megbízási szerződésben a felek akként rendelkeztek, hogy bármelyik fél felmondhatja írásban a szerződést az adott naptári év végére, legalább hat hónapos felmondási idővel. A másodfokú bíróság azt is megállapította, hogy az indítványozó jognyilatkozata, miszerint részéről is súlyos bizalomvesztés alakult ki a megbízó irányában és ő sem kívánja a továbbiakban a megbízási szerződés fenntartását, nem értelmezhető kiterjesztően, így nem állapítható meg annak alapján, hogy közös megegyezéssel, azonnali hatállyal hozzájárult volna a szerződés megszűnéséhez. A másodfokú bíróság szerint az alperes és az indítványozó jogelődje közötti levelezésből kiragadott részletek nem alkalmasak annak megállapítására, hogy az indítványozó jogelődjének szerződésellenes magatartása alapot adhatott volna valamilyen törvényi rendelkezés alapján az azonnali hatályú felmondásra.
- [6] Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán a Kúria a 2020. szeptember 22-én kelt, Pfv.VII.21.621/2019/3. számú ítéletével a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét e körben megváltoztatta, és az indítványozó keresetét teljes egészében elutasította.
- [7] A Kúria az azonnali hatályú felmondás jogszerűségével összefüggésben megállapította egyrészt, hogy a felek nem zárták ki az azonnali hatályú felmondást a megbízási szerződésben, az indítványozó is csupán ennek megalapozottságát vitatta. A Kúria ezzel kapcsolatban kiemelte, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi

IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) és az Ütv. 24. § (2) bekezdésének helyes értelmezése szerint, ha a megbízási szerződésben a felek kifejezetten nem zárják ki az azonnali hatályú felmondás lehetőségét, a szerződés akkor is felmondható azonnali hatállyal – a feltételek fennállása esetén – ha a folyamatos megbízási jogviszonyra figyelemmel egyébként korlátozták a felmondás jogát (BH2006. 81.).

- [8] A Kúria ezt követően az vizsgálta, helytállóan hivatkozott-e az alperes a per során és a felülvizsgálati kérelemben is arra, hogy a felmondásban nevesített bizalomvesztés a felmondási okként megalapozta annak jogszerűségét, mert egyrészt valós, másrészt elégséges okként szolgált az azonnali hatályú felmondáshoz. A Kúria ebben a körben találta megalapozottnak a felülvizsgálati kérelmet az alábbiak miatt. A Kúria szerint a bizalomvesztésre való hivatkozás – további konkrét körülmények tényszerű leírása, ismertetése hiányában is, valamint szerződésszegés hiányában is – megalapozzák az azonnali hatályú felmondás jogszerűségét, feltéve, hogy az valós alapokon nyugszik, amit a másik fél (felperes) vitatása esetén az erre hivatkozó alperesnek kell bizonyítania (BH2012. 221., BH2007. 86.). A Kúria szerint az alperes által a felülvizsgálati kérelemben is nyomatékosan hangsúlyozott 27/A/17. szám alatti levélből kitűnik, hogy az indítványozó jogelődjének az alperes képviselőjét ténylegesen ellátó tagja és az alperes ügyvezetője között feszült, ellenséges volt a viszony, amiből okszerűen következik az indítványozó jogelődje és az alperes közötti viszony megromlása, ami kölcsönös bizalmatlanság kialakulásához is vezetett. Ezt a meghallgatott tanú vallomása is alátámasztotta. A Kúria emellett döntő jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felmondásra adott válaszlevelében az indítványozó jogelődje maga is úgy nyilatkozott, hogy a részükről is súlyos bizalomvesztés alakult ki, aminek következtében az ügyvédi megbízási szerződés fenntartását maguk sem kívánják. E nyilatkozat nem minősül a szerződés közös megegyezéssel való megszüntetésébe beleegyezésnek, azonban a felmondásban állított bizalomvesztést, illetve annak kölcsönös jellegét egyértelműen alátámasztja. Mindezekből következően az alperes alapos felmondási ok alapján mondta fel azonnali hatállyal a megbízási szerződést, ezért a régi Ptk. 483. § (3) bekezdése, illetve az 1/2014. PJE határozat értelmében változatlanul irányadó 3/2006. PJE határozat értelmében az alperesnek nem áll fenn kártérítési felelőssége az indítványozóval szemben, az indítványozó kártérítési igénye ezért nem megalapozott.
- [9] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VII.21.621/2019/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [10] Az indítványozó a pertörténet bemutatását követően a bírói döntés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXIV cikk (1) bekezdésére [helyesen: XXVIII. cikk (1) bekezdésére] és XXVIII. cikk (7) bekezdésére alapította. Az indítványozó két összefüggésben hivatkozott a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére: egyrészt az indokolási kötelezettséggel, másrészt a bizonyítékok értékelésével összefüggésben. Álláspontja szerint a Kúria ítéletének a 7. oldal (37), (38) és 8. oldal (39) bekezdéseiben foglalt indokolása nem felel meg a tisztességes bírósági eljárás azon alkotmányos követelményének, hogy a bírói döntések indokainak objektíveknek és átláthatóknak kell lenniük. Ezen túlmenően azt is kifogásolta, hogy a Kúria a bizonyítékokat felülmérlegelte. Az indítványozó a jogorvoslathoz való jog sérelmét arra hivatkozással állította, hogy a Kúria úgy mérlegelte felül az eljáró bíróságok döntését, hogy azt csak a jogorvoslattal már nem támadható ítéletből ismerhette meg, így nem volt lehetősége jogi álláspontját előadni és bizonyítási indítványait megtenni.
- [11] Az indítványozó az Alkotmánybíróság hiánypótlási felhívására kiegészítette indítványát.
- [12] Ezúttal már az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben – az Alkotmánybíróság döntéseire hivatkozással – előadta, hogy a Kúria, bár nem olyan kérdésben döntött, ami korábban nem merült fel, de új, korábban nem értékelt bizonyítékot tekintett ügydöntőnek és ez alapján döntötte el az ügyet. Az indítványozó indítvány kiegészítésében – a jogorvoslathoz való jog és a tisztességes eljáráshoz való jog összefüggésére hivatkozva – abban látta a jogorvoslathoz való jog sérelmét, hogy nem volt lehetősége érdemben reagálni a fenti bizonyítékra. Álláspontja szerint a Kúriának, amennyiben a felülvizsgálati eljárásban a korábbi döntések megegyező tartalmával ellentétes döntést hoz, nem megváltoztató, hanem hatályon kívül helyező döntést kell hoznia.
- [13] Az indítványozó az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján kérte az ítélet végrehajtásának felfüggesztését is.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].

- [15] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a befogadás formai feltételeinek megfelel.
- [16] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Ezeknek a feltételeknek az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem felel meg.
- [17] 3.1. Az „alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés” feltételével kapcsolatban emlékeztetni szükséges arra, hogy az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát érintően.
- [18] Az alkotmányjogi panaszban előadott indokolás hiányát az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban már alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésként értékelte (Indokolás [21]). Az indokolási kötelezettséggel összefüggésben az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Mindebből, „az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a bírósággal szemben az a minimális elvárás mindenképpen következik, hogy az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]} Mindebből az is következik, hogy jelen alkotmányjogi panaszban felvetett elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdést az Alkotmánybíróság korábban már eldöntötte {3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [7]}.
- [19] Ezért az indokolási kötelezettséggel összefüggésben az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye felmerül-e. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panaszban felhívott érvek alapján az indokolási kötelezettség megsértése nem merül fel, mivel magából az indítványból is megállapítható, hogy a Kúria – a felülvizsgálati kérelem keretei között – vizsgálta az azonnali hatályú felmondás jogszerűségét és ennek során számot adott a bizonyítékok értékeléséről. Az indítványozó nem terjesztett elő felülvizsgálati ellenkérelmet, így az nem merül fel, hogy az abban foglaltakat a Kúria figyelembe vette-e. Az, hogy a Kúria az indítványozó álláspontja szerint nem objektíven és átláthatóan indokolta, miért mérlegelte felül a bizonyítékokat, mindaddig, amíg ezzel összefüggésben tartalmaz indokolást a döntés, önmagában az indokolási kötelezettséggel összefüggésben nem vizsgálható. Az indokolási kötelezettségből ugyanis az ügy lényegi részére vonatkozó indokolás ténye fakad, és ennek a követelménynek a Kúria eleget tett.
- [20] Az indítványozó ezen kívül a tisztességes eljárás jogára hivatkozva azt is kifogásolta, hogy a Kúria új, korábban nem értékelt bizonyítékot tekintett ügydöntőnek, illetve a bizonyítékokat felülmérlegelte.
- [21] Az Alkotmánybíróság már korábban kimondta, hogy önmagában az, ha a bizonyítékok felülmérlegelésével jut a Kúria az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi álláspontra, nem vet fel alaptörvény-ellenességet {3249/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság azt is rögzítette, hogy a Kúriának törvényben biztosított joga, hogy jogszabálysértést állapítson meg a felülvizsgált ítéletben megállapított tényállással összefüggésben, amennyiben az nyilvánvalóan helytelen, kirívóan okszerűtlen vagy logikai ellentmondást tartalmazó következtetésen alapul {3085/2013. (III. 27.) AB végzés, Indokolás [16]; idézi 3249/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az, hogy a Kúria a felülvizsgálat során milyen tényállást vesz alapul, vagyis milyen tényekre alapozza az ítéletét, az Alkotmánybíróság eljárása során nem vizsgálható, az ugyanis nincs összefüggésben a tisztességes eljáráshoz való alapvető joggal. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése ugyanis nem rögzít semmilyen elvárást a bizonyítás rendszerét, szabályait illetően, beleértve azt is, hogy melyik jogorvoslati fórum mennyiben mérlegelheti (mérlegelheti felül) a bizonyítékokat. Sem a felülmérlegelés abszolút tilalma, sem az az alól meghatározott körű kivételek léte a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogból nem vezethető le {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [83]; 3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [25]; 3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]; összefoglalóan: 3249/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [22] Tehát az indítványozónak az e tekintetben előadott érveit illetően az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, így a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye e tekintetben sem merülhet fel.

- [23] 3.2. Az indítványozó a jogorvoslathoz való jog sérelmét azért látta megállapíthatónak, mert álláspontja szerint a Kúria az első és másodfokú bíróság egyező ítéletével szemben anélkül döntötte el véglegesen a jogvitát, hogy lehetősége lett volna reagálni az ügydöntőnek tekintett bizonyítékra.
- [24] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a jogorvoslat általában kettős jelentéstartalommal érvényesül: egyrészt igényérvényesítési lehetőséget, másrészt felülbírálathoz való jogot jelent. A felülbírálathoz való joggal kapcsolatban az Alaptörvény úgy fogalmaz, hogy „mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti”. Ez az alapjog tehát az első döntéshez képest – amelyet eleve feltételez a megfogalmazás, függetlenül attól, hogy az milyen formában jelenik meg – egy második döntéshez való jogot fogalmaz meg {6/2020. (III. 3.) AB határozat, Indokolás [94]}. Mindezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság elsőként azt emeli ki, hogy a felülvizsgálati eljárás célja a felülvizsgált ítélettel kapcsolatos jogszabálysértés tárgyában való döntés. Ennek fennállása esetén a Kúria vagy maga orvosolja a jogsértést, vagy pedig új eljárás lefolytatására utasítja a jogszabálysértő döntést hozó bíróságot {3249/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [25] Jelen esetben a Kúria, funkciójának megfelelően, anyagi jogszabálysértés fennállását állapította meg a kártérítési jogalapját illetően, és maga orvosolta a sérelmet. Ebben az esetben a jogorvoslati jog érintettsége akkor állhatna fenn, ha olyan kérdésben döntött volna a Kúria, amely a megelőző eljárásokban nem képezte az ügy tárgyát, az azonnali hatályú felmondás jogszerűségének megítélése azonban nem tartozik e körbe, mivel a kártérítési felelősség fennállása az ügy tárgyát képezte.
- [26] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben érdemi alkotmányossági vizsgálatot igénylő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgként lehetne értékelni. Az alkotmányjogi panasz mindezek alapján a hivatkozott Alaptörvényben biztosított jogokkal összefüggésben nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.
- [27] Az indítványozó alkotmányjogi panaszbeadványában kérte a sérelmezett bírósági végzés végrehajtásának felfüggesztését is. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz visszautasításáról döntött, az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti, végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemről nem kellett határoznia.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné Dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1931/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3431/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.016/2019/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszokat visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Becsei Zoltán ügyvéd által képviselt indítványozók, egy gazdasági társaság (a továbbiakban: III. rendű indítványozó), egy magánszemély (a továbbiakban: II. rendű indítványozó) és még egy gazdasági társaság (a továbbiakban: I. rendű indítványozó) alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozók a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.016/2019/10. számú ítélete ellen – a Fővárosi Törvényszék 71.P.24.833/2017/18. számú ítéletére is kiterjedően – terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt 2019. április 23-án, 25-én és május 24-én a Fővárosi Törvényszék útján az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozók az alkotmányjogi panaszt 2020. január 14-én kiegészítették. A tartalmilag azonos alkotmányjogi panaszok a támadott bírói döntéseket az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével, I. cikk (1) bekezdésével, VI. cikk (3) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével, 25. cikk (2) bekezdésével és 28. cikkével tartották ellentétesnek.
- [3] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokat egyesítette, és az ügyet IV/861/2019. szám alatt tárgyalta.
- [4] 2. Az alkotmányjogi panaszról és a mellékletként csatolt dokumentumokból megállapítható, hogy az alapügy (kölcson megfizetése, kielégítés túrésére kötelezés iránt indított per) tárgya egy hitelkeret-szerződés terhére megkötött kölcsön-alszerződés felmondásából és a szerződéses követelések érvényesítéséből fakadó jogvita volt.
- [5] A bírói döntésekben szereplő tényállás szerint az I. rendű indítványozó mint ügyfél 2004. február 5-én egy bankkal kis- és középvállalati hitelezési keretszerződést (a továbbiakban: keretszerződés) kötött 70 millió Ft hitelkeret rendelkezésre bocsátásáról, amely hitelkeret terhére a bankkölcsön nyújtását vállalta. A keretszerződést az I. rendű indítványozó és a bank 2005. január 31. és 2009. június 19. között hat alkalommal módosították. A keretszerződés megkötése napján a bank és a II. és III. rendű indítványozók keretbiztosítéki jelzálogszerződést (a továbbiakban: jelzálogszerződés 1.) is kötöttek, amelyben a hitelkeret erejéig 1. ranghelyen egyetemleges keretbiztosítéki jelzálogjogot alapítottak a II. és III. rendű indítványozók megjelölt ingatlanaira. A jelzálogszerződés 1.-et a szerződő felek 2005. január 31-én módosították, a keretbiztosítéki jelzálogjog keretösszegét 40 800 000 Ft-ra csökkentették. 2008. július 15-én a bank és a II. és III. rendű indítványozók újabb egyetemleges keretbiztosítéki jelzálogszerződést (a továbbiakban: jelzálogszerződés 2.) kötöttek, amelyben 4 970 000 Ft keretösszeg erejéig a bank javára az említett ingatlanokra 2. ranghelyen egyetemleges keretbiztosítéki jelzálogjogot alapítottak. A jelzálogszerződés 2.-t közjegyzői okiratba is foglalták. 2008. május 27-én a bank és az I. rendű indítványozó is közjegyzői okiratba foglalt, vagyont terhelő keretbiztosítéki jelzálogszerződést kötöttek, amely alapján az I. rendű indítványozó – mint zálogkötelezett – megkötéskor meglévő, és a szerződés hatálya alatt a tulajdonába kerülő vagyonának egészére 1. ranghelyen keretbiztosítéki jelzálogjogot hoztak létre 62 100 000 Ft erejéig.
- [6] 2009. június 19-én a bank és az I. rendű indítványozó a keretszerződés terhére kölcsön-alszerződést kötöttek, amely alapján a bank 25 800 000 Ft kölcsön rendelkezésre bocsátását vállalta, az I. rendű indítványozó pedig a tőke és a kamatok havi részletekben történő visszafizetését. A kölcsön lejártá 2019. június 11. volt. Az ügyleti kamatláb mértékét a Raiffeisen Irányadó Vállalati Hitel Kamatláb (a továbbiakban: RIVHK) +1,5%-ban, a késedelmi kamatot a jegybanki alapkamat + évi 7%-ban határozták meg; a kezelési költség összege havonta (a kölcsön teljes összegével számított) 0,2%, a folyósítási jutalék pedig 75 000 Ft volt. A kölcsön-alszerződés a keretszerződés elválaszthatatlan része volt, a keretszerződés biztosítékai egyben a kölcsön-alszerződés biztosítékai

is volt. A kölcsön-alszerződésnek továbbá elválaszthatatlan része volt a felek megállapodása szerint a bank Kis- és Középvállalati Hitelezés Általános Szerződési Feltételei (a továbbiakban: KKV HÁSZF) és az Általános Üzleti Feltételei (a továbbiakban: ÁÜF).

- [7] A bank a kölcsön-alszerződést 2010. december 1-jén közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozattal felmondta, amely felmondást az I., II. és III. rendű indítványozók különböző időpontokban 2014. január 14-ig átvették. 2014. április 14-én a bank a kölcsön-alszerződésből eredő követelését annak járulékaival és biztosítékaival együtt az alapügy felperesére engedményezte. Erről a bank és a felperes 2014. május 9-én közös nyilatkozatban értesítették az indítványozókat. 2016. március 3-án a jelzálogszerződés 2.-t a közjegyző a felperes kérelmére végrehajtási záradékkal látta el, amely alapján az alapügy idején is végrehajtás volt folyamatban a II. és III. rendű indítványozókkal szemben, de abból a felperesnek megtérülése nem keletkezett.
- [8] A felperes keresetében a 2017. december 18. napján fennálló tartozás (23 005 000 Ft tőke, 1 581 060 Ft kamat, 18 211 432 Ft késedelmi kamat) és a 2017. december 19. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű indítványozót; valamint kérte a I. rendű indítványozót annak tūrésére kötelezni, hogy a vagyona ra bejegyzett keretbiztosítéki zálogjog terhére a felperes a követelését 62 100 000 Ft erejéig érvényesítse. A felperes kérte továbbá, hogy a II. és III. rendű indítványozók keretbiztosítéki jelzálogjoggal terhelt ingatlanai ból a követelését 40 800 000 Ft erejéig érvényesíthesse. Az indítványozók a kereset elutasítását kérték, arra hivatkozva, hogy a bank a korábban kezdeményezett felszámolási eljárásban alacsonyabb összegben jelölte meg a tartozás mértékét. Hivatkoztak továbbá arra, hogy tisztességtelen a keretszerződés azon pontja, amely szerint a kölcsönadó üzleti könyveinek az adatai irányadó k a tartozás megállapításakor. Azt is állították, hogy a kölcsön-alszerződés létre sem jött, mivel a szerződés egyik lényeges elemében, a kamat mértékében a felek nem állapodtak meg. Véleményük szerint a kölcsön-alszerződés az ügyfelek megtévesztésének tilalmába és a jóerkölcsbe ütközik. Állították továbbá, hogy a KKV HÁSZF és a Vállalati Kondíciós Lista nem vált a kölcsön-alszerződés részévé, ezért a felperes kamatigénye alaptalan; továbbá a folyósítási jutalék kikötése tisztességtelen, mert nem áll vele szemben szolgáltatás.
- [9] 2.1. A Fővárosi Törvényszék a 2018. október 11-én kelt, 71.P.24.833/2017/18. számú ítéletével a felperes keresetét részben alaposnak találta, és az I. rendű indítványozót 42 797 492 Ft megfizetésére kötelezte, valamint arra kötelezte a II. és III. rendű indítványozókat, hogy tūrjék, hogy a felperes az ingatlanjaikból a követelését 40 800 000-40 800 000 Ft erejéig kielégítse. Kötelezte továbbá az I. rendű indítványozót, hogy tūrje, hogy a vagyona ból a felperes a követelését 62 100 00 Ft erejéig kielégítse.
- [10] Az ítélet indoklásában a bíróság rögzítette, hogy nem állapítható meg, hogy a kölcsön-alszerződés ne jött volna létre, mert a felek valamennyi lényeges kérdésben megállapodtak. Az ügyleti kamat kikötése nem tér el a szokásos szerződési gyakorlattól, és téves az a hivatkozás, hogy a bank a kamatot az I. rendű indítványozó közreműködése nélkül határozta volna meg. A KKV HÁSZF és a Vállalati Kondíciós Lista a szerződés részévé vált, ezek egybevetésével pedig egyértelműen kiszámítható az ügyleti kamat mértéke, akkor is, ha abban benne van a bank által meghatározott RIVHK is. A KKV HÁSZF alapján a késedelmi kamat mértéke is megállapítható. Nem találta alaposnak a bíróság az indítványozók azon hivatkozását sem, amely szerint a kölcsön-alszerződés a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 210. § (2) bekezdésébe, valamint a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 8. §-ába ütközne.
- [11] A kölcsön-alszerződést az I. rendű indítványozó megkötötte, a kölcsönösszeget átvette és felhasználta, így nem felel meg a jóhiszemű és tisztességes eljárás követelményének, hogy utólag olyan hiányosságokra és hibákra hivatkozik, amelyeket az aláíráskor nem jelzett. Alaptalan volt az alperesek azon hivatkozása is, hogy a folyósítási jutalék és a kezelési költség kikötése érvénytelen, tisztességtelen vagy jogszabálysértő lett volna. Szintén alaptalan volt az indítványozók részéről a követelés összegszerűségének vitatása – az összegszerűséget kizárólag általánosságban vitatták, de nem jelölték meg, hogy a felperes által csatolt elszámolás mennyiben és milyen okból helytelen. Annak sincs relevanciája az ítélet szerint, hogy a bank az említett felszámolási eljárásban milyen összegű követelést kísérelt meg érvényesíteni, mert nincs arra nézve jogszabályi rendelkezés, hogy a hitelezőnek valamennyi követelését érvényesítenie kellene. Az indítványozók hivatkozásával ellentétben a keretszerződésben nem azt rögzítették, hogy az I. rendű indítványozó előre elismeri a jövőben fennálló tartozás kölcsönadó saját üzleti könyvei szerinti mértékét, hanem azt, hogy ez akkor irányadó, ha nem bizonyíthatóan téves. Nem volt megállapítható a kölcsön-alszerződés jóerkölcsbe ütközése és emiatti semmissége sem, és az indítványozók sem jelölték meg, hogy pontosan mely társadalmilag elfogadott erkölcsi normát vélték sérülni.

Alapítan volt az az indítványozói hivatkozás is, hogy a KKV HÁSZF nem vált a kölcsön-alszerződés részévé, mert annak átvételét a kölcsön-alszerződésben az I. rendű indítványozó aláírásával elismerte.

- [12] Az alperesek csatoltak egy bankszámlakivonatot is, amely szerintük a követelés teljesítését mutatja, de erről megállapítható volt, hogy nem a tartozást nyilvántartó technikai számhoz kapcsolódik, tehát a hivatkozott visszafizetés nem történt meg. A bíróság megállapította, hogy az érvényesen létrejött szerződést a bank jogszerűen mondta fel, majd a bank a követelést nem vitatottan a felperesre engedményezte. A követelésért az annak biztosítékaként szolgáló ingatlanjaikkal a II. és III. rendű indítványozók felelnek, továbbá felel az I. rendű alperes is a vagyonát terhelő keretbiztosítéki zálogjog erejéig.
- [13] 2.2. Az elsőfokú ítélet ellen az I–III. rendű indítványozók nyújtottak be fellebbezést, amely alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla a 2019. március 19-én kelt, 4.Pf.20.016/2019/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, tekintettel arra, hogy az abban megállapított tényállás és az indokolás helyes.
- [14] A fellebbezésben foglaltakra reagálva az ítéltábla megerősítette, hogy a felek között a kölcsön-alszerződés létrejött, az ügyleti kamat mértékében megállapodtak, ezért alapítan az indítványozók ezzel ellentétes állítása. A kamat részét képező RIVHK mértékét a bank határozza meg, de azt hirdetményben közzéteszi, ezért az a szerződéskötés időpontjában megismerhető volt. Az ehhez a keretszerződésnek megfelelően hozzáadódó 1,5%-os kamatfelárral pontosan kiszámítható az egyedileg irányadó ügyleti kamat mértéke. A banknak nem kötelessége azon gazdasági megfontolások bemutatása, amelyek alapján a RIVHK-t meghatározza – ahogy ilyesmire nem kerül sor a BUBOR vagy a LIBOR esetében sem. Az indítványozók Tptv. 8. §-ára történt ismételt hivatkozása kapcsán az ítéltábla rámutatott, hogy az abban foglaltak vizsgálatára kizárólag a Gazdasági Versenyhivatal rendelkezik hatáskörrel. Osztotta az ítéltábla az elsőfokú bíróság megállapításait annak kapcsán is, hogy az I. rendű indítványozó által becsatolt bankszámlakivonat nem igazolja, hogy a követelést kiegyenlítette volna, mivel az egy másik hitelről szól. Megerősítette a másodfokú ítélet azt is, hogy az, hogy a bank az I. rendű indítványozó ellen folyt felszámolási eljárásban alacsonyabb összegű követelést érvényesített, nem jelenti azt, hogy a követelése többi részéről lemondott volna. A felperes által a bank könyvei alapján megjelölt összeg, mint követelés helytelenségére az indítványozók csak általánosságban hivatkoztak, de nem jelölték meg, hogy a felperes számításai mennyiben tévesek, és a saját álláspontjuk szerinti számítást sem csatoltak, ezért a bíróság nem vizsgálhatta a felperesi számítás helyességét. Azt sem kellett vizsgálni, hogy a felperes a perben felhasznált, az I. rendű indítványozó bankszámláját érintő valamennyi adathoz a régi Hpt. rendelkezéseinek betartásával jutott-e, mert a tartozás összegére ennek nincs hatása.
- [15] 3. Az I–III. rendű indítványozók a Fővárosi Ítéltábla ítélete ellen – a Fővárosi Törvényszék ítéletére is kiterjedően – alkotmányjogi panaszt nyújtottak be, kérve a bírói döntések megsemmisítését. A tartalmilag azonos alkotmányjogi panaszokban az indítványozók, részben megismételve a korábbi periratokban foglaltakat, az alábbi kifogásokat adták elő.
- [16] Sérelmezték, hogy a felperes nem csatolta a keresetéhez a jogvita tárgyát képező szerződés valamennyi komponensét, ennek ellenére a bíróság mégis marasztaló döntést hozott, ami sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot.
- [17] Kifogásolták, hogy az elsőfokú eljárás során a per 19. alszámú iratát kérelemre sem kapták meg, illetve nem jutottak el a II. és III. rendű indítványozókhoz a velük szemben a jelzálogszerződés 2. alapján megindított végrehajtási eljárások – elsőfokú ítéletben is hivatkozott – dokumentumai. Ez – véleményük szerint – ugyancsak sértette a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, és a fegyverek egyenlőségének az elvét.
- [18] Az indítványozók azt is állították – az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének, 25. cikk (2) bekezdésének, 28. cikkének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének a megsértésére hivatkozva –, hogy nem írták alá a szerződéskor a kamat mértékét tartalmazó hirdetményt vagy kondíciós listát, márpedig enélkül a lényeges szerződési feltétel nélkül „a szerződés nem hajtható végre”. Kifogásolták továbbá, hogy az ügyleti kamat mértékét az alapeljárásban csatolt iratokból nem lehetett egyértelműen megállapítani, és nem egyértelmű, hogy a bíróság azt milyen dokumentumok alapján állapította meg, mert az összeget nem számszerűsítette. Az indítványozók arra is hivatkoztak, hogy az a KKV HÁSZF, amelyet ők átvettek, nem azonos azzal, amelyet a felperes becsatolt, így ez utóbbi nem is válhatott a szerződés részévé. Máshelyütt a kamattal kapcsolatos kifogásukat úgy fogalmazták meg, hogy a KKV HÁSZF és a Vállalati Kondíciós Lista egybevetésével nem állapítható meg az ügyleti kamat mértéke, ezt azonban a bíróságok egyáltalán nem vizsgálták. Az I. rendű indítványozó ezeken kívül arra is hivatkozott, hogy mivel a RIVHK mértékét csak banki hirdetmény tartalmazta, ezért írásba foglalva a teljes

szerződést ő nem is kapta meg a pénzügyi intézménytől, ami sérti a régi Hpt. 210. §-át és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot.

- [19] Az indítványozók hivatkoztak továbbá egy a felperes által 2018. április 10-én tett észrevételre, amely arra utalt, hogy szükség esetén a felperes rövid határidővel be tudja szerezni a „számlaforgalmat tartalmazó kimutatást”. Ez a felperesi észrevétel az indítványozók szerint jogsértő, beleütközik a régi Hpt. banktitok megtartásáról szóló 51. § (2) bekezdés e) pontjába. Azt is kifogásolták az indítványozók, hogy a felperes az alapeljárásban be is szerzett és felhasznált bankszámlakivonatokat, de ennek a jogszerűségét a másodfokon eljáró ítélőtábla nem vizsgálta, ez pedig a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot sérti. A II. rendű indítványozó emellett arra is hivatkozott, hogy a felperes által felhasznált bankszámlakivonat az ő anyagi helyzetére vonatkozó adatokat is tartalmaznak, ezek kezelésére pedig ő nem adott engedélyt, így ezek felhasználása sérti az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [20] A hatékony jogorvoslathoz való jogot sértőnek tartották az indítványozók [formálisan az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését megjelölve], hogy a fellebbezésben foglalt több kifogásra a másodfokú ítélet csak formálisan válaszolt.
- [21] Állították továbbá az indítványozók, hogy a felperes az alapeljárásban több adathordozót, illetve dokumentumot jogosulatlanul használt fel. Ilyenként említették a jogvita tárgyát képező szerződésekben szereplő személyazonosító igazolványok számait és a személyi azonosító számokat. Az indítványozók ezt az adatfelhasználást az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) rendelkezéseit sértőnek tartották, és kifogásolták, hogy a felperes – tudomásuk szerint – nem kezdeményezte az adatvédelmi nyilvántartásba történő felvételét az Infotv. korábban hatályos 65-68. §-ai alapján. Az indítványozók vélekedése szerint a felperes említett jogszerűtlen adatkezelése „pergáló jogkövetkezményt” jelentett volna az ügyben. Mivel a bíróság ennek a vizsgálatát elmulasztotta, megsértette az indítványozók Alaptörvény VI. cikk (2) [helyesen: (3)] bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez való jogát. Álláspontjuk alátámasztásaként a 3145/2013. (VII. 16.) AB határozatra is hivatkoztak.
- [22] Az alkotmányjogi panasz kiegészítésében az indítványozók az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésének sérelmét állító indítványi elemet tovább részletezve arra is hivatkoztak, hogy a gazdasági társaságokról a felperes által megszerzett adatok alkalmasak arra, hogy abból a természetes személy tulajdonosok gazdasági helyzetére nézve következtetéseket lehessen levonni. Ezen adatok tekintetében a felperes adatkezelőnek minősül, az adatkezelésnek pedig meg kell felelnie az Infotv. korábban hatályos 68. § (6) bekezdésének, valamint a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (a továbbiakban: Bűsz.) 1. § (3) bekezdésének. A kiegészítés hivatkozott rá, hogy az Infotv. korábban hatályos 65. § (1) bekezdése, 66. § (1) bekezdése és 68. § (6) bekezdése szerint a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnak (a továbbiakban: NAIH) az adatkezelők személyes adatokra vonatkozó adatkezeléseiről, az érintettek tájékozódásának elősegítése érdekében, hatósági nyilvántartást vezetett. A személyes adatok kezelésének nyilvántartásba vételét az adatkezelőnek – a kötelező adatkezelés kivételével az adatkezelés megkezdése előtt – kellett kérelmezni a Hatóságnál. Főszabály szerint az adatkezelést a nyilvántartásba vételt megelőzően nem lehetett megkezdni. Az adatvédelmi nyilvántartásba vételi kérelemnek helyt adó határozatban szereplő nyilvántartási számot az adatkezelőnek az adatok minden továbbításánál, nyilvánosságra hozásánál és az érintettnek való kiadásakor fel kellett tüntetnie. Ezt a nyilvántartási számot – az indítványkiegészítés szerint – a felperes a különböző bírósági beadványain nem tüntette fel, ezért feltételezhető, hogy a NAIH felé történő nyilvántartásba vételi kérelmet sem nyújtott be. Ebből pedig az indítványozók arra következtettek, hogy a felperes jogszerűen nem kezelhette volna a személyes adataikat, így a bíróságnak a keresetet is el kellett volna utasítania. A bíróság azonban – állításuk szerint – figyelmen kívül hagyta az Infotv. e korábban hatályos rendelkezéseit, ezzel megsértve az indítványozók Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében foglalt személyes adatok védelméhez való jogát.
- [23] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.

- [24] Jelen esetben az egyesített alkotmányjogi panaszok nem felelnek meg ezeknek a követelményeknek, az alábbiak miatt.
- [25] 5. Megállapítható volt, hogy az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében alább felsorolt követelményeinek részben eleget tesz: *a)* tartalmazza a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); *b)* az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán azt, hogy a bíróság hiányos okiratok alapján hozott marasztaló döntést, bizonyos iratokat nem továbbított az indítványozóknak, az ügyleti kamat mértékét megalapozatlanul állapította meg, és a döntését elégtelen módon indokolta; a VI. cikk (3) bekezdése kapcsán pedig azt, hogy a felperes jogellenesen, a NAIH-nál történő nyilvántartásba vétel nélkül használt fel bankszámlakivonatokat, és jutott az anyagi helyzetüket felfedő pénzügyi adatokhoz]; *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.016/2019/10. számú ítélete); *d)* az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [R) cikk (2) bekezdés, I. cikk (1) bekezdés, VI. cikk (3) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés, 25. cikk (2) bekezdés és 28. cikk]; *e)* indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény – egyes, de nem valamennyi – megjelölt rendelkezésével; valamint *f)* kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntést.
- [26] Megállapítható továbbá, hogy az alkotmányjogi panaszokat az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül nyújtották be; az indítványozók érintettek, mivel az alapeljárásban alperesek voltak; a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.016/2019/10. számú ítélete a bírósági eljárást befejezte; Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmére az indítványozók hivatkoztak [az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését megjelölve]; valamint az indítványozók – a VI. cikk (3) bekezdése sérelmére alapított indítványi elem kivételével – a rendes jogorvoslati lehetőséget kimerítették.
- [27] 6. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében: „Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panaszszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a)* az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és *b)* az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”
- [28] 6.1. Az indítványozók egyebek mellett hivatkoztak az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, I. cikk (1) bekezdése, 25. cikk (2) bekezdése és 28. cikk sérelmére is. Az I. cikk kapcsán az Alkotmánybíróság már több alkalommal kimondta, hogy annak rendelkezései „az állam kötelezettségeit határozzák meg az alapjogok védelme és biztosítása érdekében, így közvetlenül ezen rendelkezések vonatkozásában sincs helye alkotmányjogi panaszoknak” [3231/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [8]; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat Indokolás [32]; 3241/2021. (VI. 4.) AB végzés, Indokolás [36]]. Hasonlóképpen, az R) cikk (2) bekezdéséről, a 25. cikk (2) bekezdéséről és a 28. cikkről is megállapította már az Alkotmánybíróság, hogy azok alkotmányjogi panasz alapjául nem szolgálhatnak, mivel nem Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak [3294/2019. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [40]; 3406/2020. (XI. 13.) AB végzés, Indokolás [14]; 3351/2018. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]; 23/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [30]]. Az alkotmányjogi panaszok e részeiben ezért érdemi elbírálásnak nincs helye.
- [29] 6.2. Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében garantált személyes adatok védelméhez való jog kapcsán az indítványozók azt sérelmezték, hogy a felperes – akire a bank a felmondott kölcsön-alszerződésből eredő követeletét, annak járulékait és biztosítékait engedményezte – az alapeljárásban felhasznált az indítványozók vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat tartalmazó bankszámlakivonatokat, továbbá, hogy az indítványozók (és a gazdasági társaság indítványozók természetes személy tulajdonosai) gazdasági helyzetére utaló adatokat az Infotv. korábban hatályos rendelkezései ellenére úgy kezelte, hogy a NAIH adatvédelmi nyilvántartásába nem kérte a felvételét, és ilyen nyilvántartási számot sem tüntetett fel a különböző bírósági beadványain.
- [30] Ezen indítványi elem kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozók az alapeljárásban egyrészt maguk is csatoltak bizonyítékként az I. rendű indítványozó adatait tartalmazó bankszámlakivonatot, amellyel a hitel visszafizetését próbálták – sikertelenül – bizonyítani. Másrészt a felperes által a perben felhasznált

dokumentumok Infotv.-be ütközését, a személyes adatok védelméhez való jog sérelmét nem problematizálták (egy a Fővárosi Ítéltáblának címzett, 2019. március 13-án kelt előkészítő iratban mindössze a régi Hpt.-be ütközést vetették fel), így e kérdés a „kölcson megfizetése, kielégítés tűrésére kötelezés” iránt indított pernek nem volt, és nem is lehetett a tárgya. Az indítványozók – az Alkotmánybíróság rendelkezésére bocsátott dokumentumok alapján – nem éltek sem az Infotv. 2018. július 25-éig hatályos 21–22. §-ai szerinti tiltakozással, illetve bírósághoz fordulással, mint jogérvényesítés lehetőségeikkel, sem pedig az Infotv. VI/A. Fejezetében 2018. július 26. óta biztosított adatvédelmi kifogás eszközével. Így nem zajlott olyan alapügy, amelyben akár a felperes, akár az eljáró bíró adatkezelési tevékenységének jogszerűsége vizsgálat tárgyát képezhetett volna. (Amennyiben ilyen eljárás indult volna, az indítványozóknak az abban meghozott bírói döntés ellen – a jogorvoslati lehetőségek kimerítését követően, az Abtv. formai és tartalmi kritériumainak megfelelően – benyújtott alkotmányjogi panaszban lett volna lehetőségük ezen sérelmeiket előadni.)

- [31] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszokban foglalt érveket csak a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.016/2019/10. számú ítélete vonatkozásában, annak keretei között vizsgálhatta. Az alapügy felperese és az eljáró bíró adatkezelési tevékenysége jogszerűségét vitató indítványi elemek ebben a konkrét alkotmányjogi panasz-eljárásban, ezen támadott ítélet kapcsán nem vizsgálhatók, mert a támadott ítéletnek nem képezték a tárgyát. A rendelkezésre álló dokumentumokból az állapítható meg, hogy az indítványozó ezen kifogásolásokra korábban nem hivatkozott, nem indított olyan eljárást és nem élt olyan perjogi eszközökkel, amelyek keretében bíróság ezeket vizsgálhatta volna – vagyis e körben a jogorvoslati lehetőségeit nem merítette ki. Ezen indítványelem mindezekre tekintettel nem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglalt követelménynek.
- [32] 7. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [33] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmeként az indítványozók arra hivatkoztak, hogy a bíróság nem volt birtokában a jogvita tárgyát képező teljes szerződésnek, amikor marasztaló döntést hozott, egyes iratokat ők nem kaptak meg a bíróságtól, valamint a kamat mértékét, sőt a kamat kikötésének érvényességét is tévesen állapította meg a bíróság, továbbá a másodfokú ítélet indokolása több kifogásukra is csak formálisan válaszolt. E hivatkozások kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Fővárosi Törvényszék az elsőfokú ítéletben részletesen megindokolta, milyen bizonyítékok és mely jogi érvek alapján találta úgy, hogy a kölcsön-alszerződés létrejött, az ügyleti kamat egyértelműen kiszámítható, és miért megalapozatlanok az indítványozóknak a szerződés létrejöttét, érvényességét,összezszerűségét vitató, valamint a szerződés teljesítését állító kifogásai.
- [34] A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla az indítványozók fellebbezésében foglalt kifogásaira ugyancsak részletesen reagált; önmagában az nem kifogásolható, hogy azokban a kérdésekben, amelyekben a Fővárosi Ítéltábla helytállónak tartotta és osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, arra utalt, hogy „[a]z ítéltábla az elsőfokú ítélet indokaival is egyet ért, azt megismételni nem kívánja”. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolt bírói döntéshez való jog kapcsán az Alkotmánybíróság már több alkalommal rámutatott, hogy az „a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]; 3084/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [28]}. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban azt is megállapította, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása (Indokolás [89]).
- [35] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy „a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak. Az Alkotmánybíróság ugyanis az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3056/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [19]}. [...] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállónan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e jogági dogmatika elfogadott

szabályaihoz {3207/2015. (X. 27.) AB végzés, Indokolás [12], illetve 3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [18]}." {3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16], lásd összefoglalóan még: 3069/2017. (IV. 4.) AB végzés, Indokolás [9]; 3151/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [14]}

[36] Az Alkotmánybíróság az indítványok vizsgálata során arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panaszok valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányulnak, az indítványozók a támadott bírói döntés tartalmát sérelmezik. A fent kifejtettek alapján azonban az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a bíróság döntése megalapozott volt-e, tehát, hogy a keretszerződés és a kölcsönalszerződés tartalmát a bíróság helyesen állapította-e meg, helyes következtetésre jutott-e a kamat mértéke és az elszámolás számszaki helyessége tárgyában. E kérdések ugyanis nem alkotmányossági szempontú mérlegelést jelentenek, hanem a tényállás felülvizsgálatát, és az alapul fekvő ügy újbóli eldöntését, ami által az Alkotmánybíróság a polgári bíróság szerepét venné át. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt – és a felvetett kifogások tekintetében első- és másodfokon is ugyanazon következtetésre jutó – bírósági ítéletek érvelését, következésképpen a bírói döntések irányát tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés {hasonlóan: 3125/2019. (V. 29.) AB végzés, Indokolás [12]}.

[37] 8. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt, figyelemmel az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában, valamint 29. §-ában foglaltakra, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés *a*), *e*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/861/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3432/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.615/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Gaál Róbert ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Kfv.II.37.615/2020/2. számú végzése, valamint a Pécsi Törvényszék 5.K.700.186/2020/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását megsemmisítését kérte az Alaptörvény Q) cikkének, R) cikk (2) bekezdésének, T) cikk (1) bekezdésének, 28. cikkének, XVI. cikkének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme miatt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következő.
- [3] Az indítványozó (édesapa) és volt felesége közös gyermekét a Pécsi Városi Bíróság 4.P.23.982/2010/4. számú ítéletével az édesanyánál helyezte el azzal, hogy a gyermek feletti szülői felügyeleti jogot is az édesanya gyakorolja. Az indítványozó édesapa a szülői felügyeleti jog megváltoztatását kezdeményezte, amit a Pécsi Törvényszék 2.Pf.20.727/2018/5. számú ítéletével elutasított. Ezt követően az édesanya kérelmére a Baranya Megyei Kormányhivatal Szigetvári Járási Hivatala (elsőfokú gyámhatóság) BA-10/BCD/357-54/2018. számú határozatával (a továbbiakban: elsőfokú határozat) az anya által bejelentett külföldi címet jelölte ki a kiskorú gyermek huzamos időtartamú külföldi tartózkodási helyeként.
- [4] Az indítványozó apa fellebbezése folytán eljáró Baranya Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: másodfokú gyámhatóság) BAC/13/230-22/2018. számú határozatával (a továbbiakban: másodfokú határozat) az elsőfokú határozatot helybehagyta. Az indítványozó keresete nyomán eljáró Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.27.715/2018/12. számú ítéletével a határozatot megsemmisítette, és a másodfokú gyámhatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte, mivel az indítványozó fellebbezését nem vizsgálta meg teljesszempontban, különösen a joghatóság kérdését illetően nem foglalt állást.
- [5] A megismételt eljárásban a másodfokú gyámhatóság BAC/13/00071-4/2019. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybehagyta.
- [6] Az indítványozó e határozat megsemmisítése iránt ismét keresetet nyújtott be a bírósághoz. A Pécsi Törvényszék 5.K.700.186/2020/3. számú ítéletében a keresetet elutasította, és megállapította, hogy a másodfokú gyámhatóság a megismételt eljárásban joghatóságát a hatályos jogszabályoknak megfelelően megvizsgálta, és a tényállást teljesszempontban tisztázta (lásd: [33]–[38] bekezdés). A törvényszék ítéletében rögzítette, hogy bár a felperes (indítványozó) másik hatóság előtt kérte meghallgatását, az eljáró hatóság nem köteles ezt a kérelmet teljesíteni, továbbá a gyermek apával való kapcsolattartásának nehezítettsége nem vizsgálati szempont a lakóhely kijelölése során (lásd: [39] bekezdés).
- [7] Az ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelynek befogadását a Kúria – Kfv.II.37.615/2020/2. számú végzésével – megtagadta. Döntését arra alapította, hogy egyrészt az indítványozó nem vetett fel olyan elvi jelentőségű kérdést, amely a kérelem befogadást indokolná; másrészt a befogadást az ügy társadalmi jelentősége sem indokolta, hiszen „[e]lgyedi ügyben hozott, kiskorú gyermek tartózkodási helyének kijelölésére vonatkozó határozat kapcsán” ez nem állapítható meg.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga amiatt sérül elsősorban, mert a törvényszék és a Kúria *contra legem* hozott döntést, amikor az ügyre vonatkozó és alkalmazandó jogszabályi rendelkezéseket figyelmen kívül hagyták. E körben az indítványozó különösen az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.)

hatáskör és illetékesség vizsgálatára vonatkozó szabályainak megsértését nevesítette. Ezek közül az indítvány kiemeli egyrészt, hogy a magyar hatóságnak nem volt joghatósága az ügyben eljárni, ezt azzal indokolja, hogy valójában nem is minősíthető ügye közigazgatási jellegűnek, hiszen a polgári jog tárgykörébe tartozik, tehát polgári jogi jogviszonyról van szó, továbbá a 2201/2003/EK Rendelet szerint nincs joghatósága a magyar hatóságoknak. További eljárási szabálysértésként hivatkozik az indítvány arra, hogy az indítványozót nem hívták fel nyilatkozattételre, ezért a döntés megalapozatlan, a lefolyt eljárás pedig tisztességtelen. Az említett jogszabálysértésekre vonatkozóan a bíróságok indokolási kötelezettségüknek sem tettek eleget, így sem a törvényszék, sem a Kúria nem biztosított hatékony jogorvoslatot az indítványozónak.

- [9] A sérelmezett bírósági döntések révén sérült az indítványozó apának a gyermeke nevelése megválasztásához fűződő joga, továbbá a gyermek alapvető joga a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [11] 3.1. A Kúria végzését – a letöltési igazolás tanúsága szerint – 2020. október 9-én töltötte le a jogi képviselő, az alkotmányjogi panaszt pedig az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben, 2020. november 13-án nyújtották be a törvényszékhez. A főtítkárnak hiánypótlásra felszólító levelének is határidőben eleget tett az indítványozó. A jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott végzéssel lezárt eljárásban peres fél volt – fennáll.
- [12] A Kúria felülvizsgálati jogkörben – mérlegelés eredményeként – hozott végzése alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [13] 3.2. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérelmét állíthatja. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az indítványozó által felhívott
- [14] Q) cikk (2) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, T) cikk (1) bekezdése, valamint 28. cikke nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jogoknak, ezért azokra alkotmányjogi panasz nem alapítható [lásd például: 3004/2021. (I. 14.) AB végzés, Indokolás [24]; 3156/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [17]; 3029/2021. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]; 3226/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [10]; 3206/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [35]].
- [15] A kifejtettek értelmében az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésére, R) cikk (2) bekezdésére, T) cikk (1) bekezdésére, valamint 28. cikkére alapított panaszelem nem volt érdemben vizsgálható, mivel nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltételnek.
- [16] 3.3. Az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény, valamint az Abtv. szerint arra jogosult indítványa alapján jár el. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványozó által megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Az indítvány a határozottság előbb bemutatott követelményeinek az alábbiak szerint eleget tesz.
- [17] Az indítvány a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (az indítványozó úgy véli, hogy az ügyében eljáró bíróságok *contra legem* döntést hoztak, indokolásuk hiányos, nyilatkozata elmaradása miatt az eljárás tisztességtelen); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést (a Kúria Kfv.II.37.615/2020/2. számú végzése, valamint a Pécsi Törvényszék 5.K.700.186/2020/3. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XVI. cikk; XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése]; e) indokolást arra nézve, hogy a támadott végzés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a bírói döntés alaptörvény-ellenességét és azt – az elsőfokú bírósági döntésre is kiterjedő hatállyal – semmisítse meg.

- [18] 3.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [19] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdésére, valamint XVI. cikkére hivatkozással két „eljárási hiba” miatt állítja a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét: sérelmezte eljárási jogainak, ezen belül a hatósági eljárásban őt megillető nyilatkozattételhez való jogát, valamint álláspontja szerint az ügyében eljáró jogalkalmazó szerveknek nem volt joghatósága ügyét megítélni.
- [20] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében deklarált tisztességes eljáráshoz való joggal, valamint annak részjogosítványaival kapcsolatban kiforrott gyakorlata van, amely szerint: „Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti alapjog alanya a fentiekben kifejtettek szerint az ügyfél, azaz az a természetes vagy jogi személy, illetve szervezet, akinek/amelynek a jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti. [...] Az alapjog rendeltetése, hogy ügyfélközpontú megközelítésben biztosítsa a közérdek és a szubjektív jogvédelem közötti egyensúlyt, az anyagi jog érvényesülését, végső fokon a hatóság jogszerű működését. Tartalmát tekintve a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog magában foglalja azokat a részjogosítványokat, amelyek az ügyfél részvételi jogainak biztosítása megkövetel. Összetevői közé tartozik ezért egyebek mellett a nyilatkozattétel és a szankció-megállapítással végződő közigazgatási eljárásokban a hatékony védekezéshez való jog. A [...] nyilatkozattételhez és védekezéshez való jog is korlátozható azonban az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében lefektetett tesztnek megfelelően.” {3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [57]}
- [21] Mindezek alapján az Abtv. 29. § második fordulata szerinti követelmény nem teljesül, hiszen az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben jelen alkotmányjogi panasz fentiekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [22] Az Alkotmánybíróság a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog nyilatkozattétel elmaradása miatti sérelmével összefüggésben kiemeli, hogy a Pécsi Törvényszék jelen indítvánnyal támadott 5.K.700.186/2020/3. számú ítéletének [39] bekezdésében részletesen vizsgálta indítványozó nyilatkozatának elmaradása körülményeit, és hangsúlyozta, hogy az indítványozót a közigazgatási eljárás során tartott tárgyalásról szabályszerűen értesítették, amelyet át is vett. Az eljáró szervek a másik hatóság előtti meghallgatását nem voltak kötelesek biztosítani. A törvényszék továbbá kitért az Ákr. szabad bizonyítás elvén alapuló bizonyítási rendszerének elemzésére is, amely szerint az eljáró közigazgatási szerv jogosult dönteni a tényállás megállapításához szükséges bizonyítékokról. A törvényszék körültekintően vizsgálta az ügyféli jogok érvényesülését, és rámutatott, hogy valójában az indítványozó önmagát zárta el a nyilatkozattételi lehetőségtől, amikor nem jelent meg a tárgyaláson, és nyilatkozatot írásban sem tett.
- [23] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügyféli jogok (nyilatkozattételi jog) gyakorolhatóságának törvényességi megítélése kapcsán a Törvényszék indítvánnyal támadott ítéletében elvégezte e körülmény vizsgálatát. Az eljáró bíróság az alkalmazandó jogszabályok alapulvételével kellő alapossággal megvizsgálta az indítványozó nyilatkozattétele elmaradásának okát, és erről a döntésében fentiek szerint számot is adott.
- [24] Tekintettel arra, hogy az indítványozó a közigazgatási perben felvett bizonyítást, ezen belül az indítványozó nyilatkozattételi joga elmaradásának bírói megítélését (vagyis az arra vonatkozó általános eljárási szabályok értelemezését) tartja alaptörvény-ellenesnek, az Alkotmánybíróságnak jelen ügyben is hangsúlyoznia kell, hogy „az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az Alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} „Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat.” {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]} A kifejtettek értelmében tehát az indítvány nem felelt meg

a befogadás Abtv. 29. § első fordulata szerinti, „a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség” kritériumának sem.

- [25] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a különélő szülő és a gyermek kapcsolattartáshoz való joga az Alaptörvényben a magánszféra-védelem [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés], valamint a gyermeknek a gondoskodáshoz [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés] és a szülőnek a neveléshez való joga [Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdés] részeként alapjogi rangra emelt jogosultság [3067/2021. (II. 24.) AB határozat, Indokolás [25]].
- [26] Az indítványozó az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben eljárási hibákra hivatkozott, így az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen alkotmányjogi panasz a fenti gyakorlathoz képest nem vetett fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [27] Az Abtv. 29. §-ában foglalt, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó feltétellel összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Jelen ügyben eljáró törvényszék az indítvánnyal támadott ítéletében megvizsgálta az indítványozó által állított hatósági eljárási hibák törvényességét és anyagi, eljárási jogszabályok alapján döntését megindokolta. Az Alkotmánybíróság Alaptörvényben rögzített hatáskörei alapján nem jogorvoslati fórumként jár el, vagyis nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e. Az indítványozó által állított eljárási hibákkal összefüggésben az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésének bevonása nem elegendő a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására.
- [28] Az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának [XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét az ügyben eljáró jogalkalmazó szervek joghatóságának hiányával is összefüggésbe hozta arra hivatkozással, hogy az *contra legem* tartalmú. A Pécsi Törvényszék indítvánnyal támadott ítéletének [33]–[38] bekezdéseiben részletesen kitért a hatóságok joghatóságának kérdésére, továbbá azok hatásköri és illetékességi szabályaira.
- [29] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában ismert az alkotmányjogi értelemben vett *contra legem*, és az önkényes bírói döntés megítélése, amelyet dogmatikailag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált *fair* bírósági eljáráshoz való joggal kötött össze. Az Alkotmánybíróság 20/2017. (VII. 18) AB határozatában foglaltak értelmében a bírói döntés akkor *contra legem* – és egyben *contra constitutionem* –, amennyiben: 1. az eljáró bíróság ítéletének indokolásában nem tartalmazott arra vonatkozó érvelést, hogy miért hagyta figyelmen kívül az adott jogkérdésre irányadó hatályos jogszabályi rendelkezéseket; 2. nem vette figyelembe az ügyre irányadó jogi normákat; 3. olyan bírósági gyakorlatra alapozva hozta meg döntését, amelynek alapjául szolgáló normát a jogalkotó már hatályon kívül helyezett {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [23]; lásd még: 23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [30] A Pécsi Törvényszék ítéletének indokolásában részletesen számot adott a joghatóság kérdéséről, választ adott arra a kérdésre, hogy a gyermek külföldi tartózkodása miért nincs hatással a magyar hatóságok eljárási kötelezettségére.
- [31] Figyelemmel az Alkotmánybíróság gyakorlatára is, a támadott bírói döntés részletesen értelmezte a megfelelő időállapotú és az ügyre vonatkozó törvényi szabályokat, azokat nem hagyta figyelmen kívül. Ezért az indítvány ebben a vonatkozásban sem vetette fel az Abtv. 29. §-a szerinti kétségeket.
- [32] Önmagában az, hogy az indítványozó a bíróság joghatóságra vonatkozó értelmezését megalapozatlannak, tévesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, nem indokolja az indítvány Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésén és XVI. cikkén alapuló érdemi elbírálást.
- [33] Az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [34] Az Alkotmánybíróság továbbá megállapította azt is, hogy az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye sem merült fel, mivel az eljáró bíróságok határozataikban számot adtak az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége,

különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.

- [35] Az Alkotmánybíróság – összefoglalva a fentieket – nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [36] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdése, 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban, valamint 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2138/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3433/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.055/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Gazdasági Versenyhivatal jogi képviselője (dr. Kolongya Dóra kamarai jogtanácsos) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Kúria Kfv.II.37.055/2021/8. számú ítélete ellen, annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése megsértését kifogásolta.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó VJ/41/2017. ügyszám alatt 2017. szeptember 13-án – párhuzamos jogalapon – versenyfelügyeleti eljárást indított több műtrágya gyártó és forgalmazó vállalkozással és egyes viszonteladóikkal szemben, mivel valószínűsíthetően megsértették a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. § (1) bekezdése és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalmakat. A versenyfelügyeleti eljárás versenytanácsai szakaszában az indítványozó a cégnyilvántartás alapján észlelte, hogy az egyik eljárás alá vont vállalkozás vonatkozásában a Nyíregyházi Járásbíróság több mint 5 milliárd Ft összegben zár alá vételt rendelt el. Ezt követően az indítványozó 2020. április 20-án kelt, VJ/41-577/2017. számú végzésével (a továbbiakban: Végzés) a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 29/A. §-a alapján ezen eljárás alá vont vállalkozással (a továbbiakban: felperes) szemben 2 889 427 300 Ft összegben ideiglenes biztosítási intézkedést rendelt el.
- [3] A felperes az indítványozó Végzésével szemben közigazgatási pert kezdeményezett. A Fővárosi Törvényszék 106.K.704.527/2020/21. számú ítéletével elutasította a felperes keresetét. A Kúria Kfv.II.37.055/2021/8. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet akként változtatta meg, hogy az indítványozó Végzését megsemmisítette. A Kúria ítélete az indítványozó Végzésének megsemmisítését alapvetően arra alapozta, hogy az indítványozó mechanikusan, a releváns körülmények egyedi értékelése és érdemi érvelés nélkül, kizárólag a büntetőbíróság zár alá vételére és a céltartalékképzés hiányára hivatkozással rendelt el ideiglenes biztosítási intézkedést.
- [4] A Kúria ítélete indokolásában rögzítette továbbá, hogy „a perbeli esetben alappal merül fel kétely a körben, hogy a versenyfelügyeleti eljárás során bírság kiszabására sor kerülhet-e egyáltalán, figyelemmel arra, hogy az alperes az érdemi döntés meghozatalára rendelkezésre álló eljárási határidőt látszólag túlhaladta. E körben a Kúria emlékeztet a Kfv.II.37.959/2018/14. számú ítéletében, az Alkotmánybíróság 17/2019. (V. 30.) AB határozatában, 5/2017. (III. 10.) AB határozatában és 30/2014. (IX. 30.) AB határozatában foglaltakra. Mivel az alperes tudomással bír saját eljárásának egyes eljárási cselekményeiről, ennek következtében az eljárási határidő alakulásáról, annak esetleges túllépéséről, ezért akkor, amikor az eljárás megindulását követően két és fél év elteltével ideiglenes biztosítási intézkedést rendel el, hivatalból vizsgálnia kell, továbbá döntésében számot kell adnia arról, hogy az eljárás során lesz-e jogi lehetősége arra, hogy a felperessel szemben bírságot szabjon ki. Az alperesnek tehát a tisztességes eljáráshoz való jogra figyelemmel ilyen esetben legalább valószínűsítania kell azt, hogy a bírság kiszabására az intézkedés lehetősége fennáll, különös tekintettel az ideiglenes biztosítási intézkedés tulajdonkorlátozó jellegére.” (Kúriai ítélet [44] bekezdése)
- [5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Abtv. 27. §-a alapján alapvetően azt sérelmezte, hogy álláspontja szerint a Kúria ítélete a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát sértette azáltal, hogy nem vette figyelembe a 25/2020. (XII. 2.) AB határozatban foglaltakat, amely alkotmánybírósági megállapítások a Kúria által az ügyintézési határidő túllépésével összefüggésben felhívott joggyakorlatot meghaladták. Az indítványozó

szerint azzal, hogy a Kúria egy újabb alkotmánybíróvási határozattal időközben már felülírt határozat alapján veti fel az ügyintézési határidő lejátszát, ráadásul úgy, hogy ezen körülményre a felperes sem hivatkozott a keresetlevelében vagy a felülvizsgálati kérelmében, megkérdőjeleződik a Kúria pártatlansága. Az indítványozó szerint a tisztességes bírósági eljárásról való jogát sérti, hogy a Kúria ezen okfejtésének elvi tartalomként történő rögzítése egy le nem zárt versenyfelügyeleti eljárásban befolyásolhatja az alsóbb fokú bíróság eljárását egy majdani közigazgatási perben. Az indítványozó kifogásolta, hogy a Kúria az előtte fekvő ügy érdemére nem tartozó kérdésben olyan kijelentéseket tett, amelyek álláspontja szerint megfosztják a tisztességes bírósági eljárásról való jogától.

- [6] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [7] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [8] A testület megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [9] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [10] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [11] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az e) pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [12] A 3303/2020. (VII. 24.) AB határozatban foglaltak (Indokolás [38]–[40]) és a 3458/2020. (XII. 14.) AB végzésben foglaltak (Indokolás [8]) alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában az Alkotmánybírósághoz fordulás a közhatalmi jogkörben eljáró indítványozó esetében sem ütközik akadályba. E tekintetben az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményeinek is megfelel, mivel az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának második fordulatát illetően tartalmilag bennefoglalt módon állította, hogy a Kúria döntése az indítványozó hatáskörének további gyakorlását érinti az ügy alapjául szolgáló versenyfelügyeleti eljárásban. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti indokolást.
- [13] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [14] Az Alkotmánybíróság előjáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó a támadott kúriai ítéletet alapvetően azon törvényértelmezési kérdésben kifejtett eltérő véleménye miatt kifogásolja, hogy álláspontja szerint a versenyfelügyeleti eljárás ügyintézési határidejének alakulása releváns kérdés-e a majdani versenyfelügyeleti bíróság végrehajthatósága érdekében elrendelhető ideiglenes biztosítási intézkedés megalapozottsága szempontjából. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.

- [16] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria támadott ítéletében részletesen megindokolta, hogy az indítványozó Végzését alapvetően arra tekintettel semmisítette meg, hogy az mechanikus, a releváns körülmények vizsgálatát és értékelését nélkülözte, amikor lényegében csak a büntető bíróság által elrendelt zár alá vételre, illetve a céltartalékképzés hiányára alapította az ideiglenes biztosítási intézkedés indokoltságát (kúriai ítélet [42] bekezdése).
- [18] Az Alkotmánybíróság szerint a Kúria ítélete nem állapította meg az indítványozó által kifogásolt [44] bekezdésben az ügyintézési határidő tényleges túllépését, a vonatkozó indokolás e tekintetben csak a Kúria kételyeit tartalmazza és annak rögzítését, hogy egy évek óta tartó versenyfelügyeleti eljárásban az ügyintézési határidő állása is releváns szempont lehet a majdani bíróság végrehajthatóságát szolgáló ideiglenes biztosítási intézkedés elrendelése során, azonban az indítványozó Végzésének megsemmisítése alapvetően nem ezen szempont értékelésének hiányán alapult.
- [19] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában mindazonáltal nem adott elő olyan indokolást, amelynek alapján az indítványozó működésének súlyos zavara érdemben igazolható lenne a Kúria támadott ítéletére visszavezethetően. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a versenyfelügyeleti eljárást lezáró majdani határozat felülvizsgálatára indult majdani közigazgatási perben az ügyintézési határidő tényleges alakulásáról az indítványozó számot tud adni, a támadott kúriai ítélet – minthogy konkrétumokat és az alsóbb fokú szervek számára utasítást nem tartalmaz – az indítványozó működése súlyos zavarát nem veti fel.
- [20] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a jelen ügyben alkalmazandó Tptv. és Ket. rendelkezések alapján számos eljárási cselekmény időtartama (például az adatkérő végzés postára adásától az adatszolgáltatás beérkezéséig eltelt idő, az előzetes álláspontra adott ügyfél észrevételek előterjesztésének ideje, a védett adattal kapcsolatos nyilatkozatok beérkezésének ideje, az Európai Bizottsággal folytatott konzultáció ideje stb.) nem számít bele a nem anyagi jogi jellegűként szabályozott ügyintézési határidőbe versenyügyekben. Amint arra az Alkotmánybíróság a 3458/2020. (XII. 14.) AB végzésben – egy másik versenyügy kapcsán – is utalt: „Adóügyet érintően az Alkotmánybíróság a közelmúltban azt állapította meg, hogy az adóbírság kiszabása nem alaptörvényellenes pusztán az eljárási határidő megsértése miatt, mivel a törvény szerinti eljárási határidő nem azonosítható mechanikusan az alapjog szerinti észszerű határidővel.” {3458/2020. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [14]}
- [21] Az indítványozó a támadott ítélet alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes hatósági eljáráshoz és a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [22] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel visszautasította.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2849/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3434/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.204/2020/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó – az Abtv. 27. § alapján – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 36.K.32.703/2019/35. számú ítélete és a Kúria Kfv.II.37.204/2020/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] 1.1. Az I. rendű felperes eladta a tulajdonában álló lakást, valamint osztatlan közös tulajdonában lévő 67 bealásos teremgarázs 6/324 tulajdoni hányadát – az egyik gépjármű-beállóját – a kialakított vételár ellenében a II. rendű felperes indítványozónak. Az adásvételi szerződés tartalmazta az I. rendű felperes és az indítványozó közös nyilatkozatát, hogy a teremgarázs ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonosainak elővásárlásról lemondó nyilatkozatainak beszerzése, a vételi ajánlat teljes terjedelmében való közlése számottevő, több hónapos késedelemmel, függő jogi helyzettel járna, amely érdekmúlást eredményezne, továbbá a tulajdonostársak egy része külföldi lakóhellyel rendelkezik, többségük hatályos lakóhelyének címe feltehetően még nem kerülhetett átvezetésre, így a postai kézbesítés eredménytelen lenne. Az indítványozó a lakásra és a gépjármű-beállóra vonatkozó tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmet nyújtott be az elsőfokú hatósághoz, melyhez csatolta az adásvételi szerződést, az ingatlan-nyilvántartási kérelmet és a NAV adatlapokat. Az elsőfokú hatóság eljárása alatt a lakás tulajdoni lapjára végrehajtási jogot, jelzálogjogot, valamint elidegenítési terhelési tilalmat, majd újabb végrehajtási jogot jegyeztek fel. Az elsőfokú hatóság az indítványozót, hogy 15 napon belül csatolja a teremgarázs társtulajdonosainak elővásárlási jog gyakorlásáról lemondó nyilatkozatait, amennyiben ezek nem állnak rendelkezésre, nyilatkozattétel hiányában a nyilatkozattételre történő felszólítást és annak átvételét igazoló iratot, vagy amennyiben a nyilatkozatbeszerzés rendkívüli nehézséggel, illetve számottevő késedelemmel járna, a vételi ajánlat megismertetésének (társasházi kifüggesztés, honlapon megjelenés stb.) valószínűsítésére vonatkozó nyilatkozatot. Tájékoztatást adott a hiánypótlás elmulasztásának jogkövetkezményéről. Ezt követően az indítványozó kérelmében az eredeti kérelmét módosítva a lakásra mint önálló albetétre vonatkozó tulajdonjog bejegyzését elkülönítve kérte a gépjárműbeállóra vonatkozó tulajdonjog bejegyzésétől, egyben kérte a hiánypótlásra nyitva álló határidő meghosszabbítását. Az elsőfokú hatóság a módosított kérelmet visszautasította tekintettel arra, hogy a módosított kérelem és az adásvételi szerződés tartalma egymásnak ellentmondó. Indokai szerint az ingatlan-adásvételi szerződés alapján az ingatlanok dologösszességére áll fenn az elővásárlási jog. Az I. r. felperes és az indítványozó fellebbezése folytán eljáró kormányhivatal az elsőfokú hatóság végzését helybenhagyta. Az elsőfokú hatóság végzésével a hiánypótlási felhívás teljesítésére nyitva álló határidőt meghosszabbította. Ezt követően az indítványozó kérte az ingatlan-adásvételi szerződés alapján a tulajdonjog bejegyzését, mind a lakás, mind a gépjármű-beálló vonatkozásában. Az elsőfokú hatóság végzésével az eljárást megszüntette az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 40. § (1) bekezdése, az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet (a továbbiakban: Inytv. vhr.) 75. §-a és a 2/2009. (VI. 24.) PK vélemény 9. pont *b*) alpontja alapján tekintettel arra, hogy az indítványozó a hiánypótlási felhívásban foglaltaknak a meghosszabbított határidőben sem tett eleget.
- [3] Az eljárást megszüntető végzéssel szemben az I. rendű felperes és az indítványozó fellebbezéssel éltek, melynek folytán az eljáró alperes kormányhivatal az elsőfokú végzést helybenhagyta. Hangsúlyozta, hogy a gépjárműbeállóra vonatkozó tulajdonjogot nem tulajdonostárs kívánta megszerezni, ezért az eladónak fennállt

a vételi ajánlat elővásárlásra jogosultakkal való közlésének a kötelezettsége. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:222. § (1) bekezdése és az Inyvtv. vhr. 75. § (3) bekezdése csak kivételesen és rendkívüli esetben teszi lehetővé a jogosulti nyilatkozatok beszerzését. Érvelése szerint az Inyvtv. vhr. 75. § (1)–(3) bekezdése jogszabályi sorrendet fogalmaz meg, azaz elsősorban csatolni kell a jogosult lemondó nyilatkozatát, kivételként a vételi ajánlat közlését kell igazolni, további kivételként a rendkívüli nehézséggel vagy számottevő késedelemmel járó nyilatkoztatás helyett a szerződő felek együttes nyilatkozatát. Önmagában a tulajdonostársak nagy számára való hivatkozás nem alapozza meg az Inyvtv. vhr. 75. § (3) bekezdésének alkalmazását, az eladónak azokkal a tulajdonostársakkal, akikkel szemben a közlés nehézségekbe ütközik, meg kell kísérelnie a vételi ajánlat közlését. Abban az esetben, ha az eladó meg sem kíséri a vételi ajánlat közlését a tulajdonostársakkal, az Inyvtv. vhr. 75. § (3) bekezdésére történő pusztá hivatkozás nem elegendő a kivételes lehetőség igénybevétele megalapozó tények valószínűsítéséhez. Mivel az indítványozó a meghosszabbított határidőben sem tett eleget a felhívásban foglaltaknak, mindezért jogszerű volt az eljárás megszüntetése az Inyvtv. 40. § (1) bekezdése alapján.

- [4] Az I. rendű alperes és az indítványozó az alperes kormányhivatal határozatával szemben benyújtott keresetükben kérték a határozat megváltoztatását és az indítványozó tulajdonjogának bejegyzését. Az eljáró bíróság a jogerős ítéletében a keresetet elutasította. Indokai szerint helytállóan állapította meg az alperes, hogy az ingatlan adásvételi szerződésben foglalt közös nyilatkozat nem elégítette ki az Inyvtv. vhr. 75. §-ban foglalt követelményeket, ezért a hiánypótlási felhívás kibocsátása jogszerű volt. A felperesek alaptalanul hivatkozik a Ptk. 6:222. § (1) bekezdésében foglalt más körülmény miatti rendkívüli nehézségre vagy aránytalan késedelemre, mivel az csak az elővásárlásra jogosultak egy részénél volt valószínűsíthető, az a tulajdoni lapról ismert belföldi, és különösen a társasházban lakó tulajdonostársak esetében kizárt. A jogosultak nagyobb száma önmagában még nem jelenti a vételi ajánlat közlésének rendkívüli nehézségét vagy számottevő késedelmét. Behatárolható jogosulti körönként – a társasházban lakó jogosult, belföldön lakcímmel rendelkező jogosult, külföldi lakcímmel rendelkező jogosult – kell felállítani a kérelmezőtől elvárható mércét. Az eladónak nem feladata az ingatlan-nyilvántartásban lévő lakcímek ellenőrzése, a külföldi jogosultak részére a vételi ajánlat közlése, az azonban elvárható, hogy a közhiteles nyilvántartásban legalább a társasházban, de az ügy egyedi körülményeihez igazodóan akár a belföldön bejegyzett lakóhellyel rendelkező jogosultakkal a vételi ajánlatot közölje.
- [5] Az I. rendű felperes és az indítványozó a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be, amelyben sérelmezték, hogy az ítéleti tényállás hiányos, abban nem szerepel három, a perbelivel azonos épületegyüttesre vonatkozó adásvételre utalás. Ezzel és a felülvizsgálati kérelemhez csatolt szerződésrészlettel igazolták, hogy az alperes változtatott az addigi gyakorlatán. Kérték a Kúria állásfoglalását a nagyszámú, 50 érintettet is meghaladó tulajdonostársi érintettség esetében követendő helyes eljárás tekintetében, kérték továbbá az Inyvtv. vhr. 75. § (3) bekezdésben foglalt feltételek – rendkívüli nehézség és számottevő késedelem – tartalommal való megtöltését. A Kúria szerint az I. rendű felperes és az indítványozó felülvizsgálati kérelme alaptalan. A jogerős ítéletet hozó bíróság a helyesen megállapított tényállásból helytálló következtetést vont le, a Kúria az indokait a felülvizsgálati kérelem érveire is figyelemmel pontosította. Az Inyvtv. vhr. 75. §-a vonatkozásában főszabály szerint, ha a kérelmező az (1) bekezdés szerinti lemondó nyilatkozatot nem tud csatolni, akkor a (2) bekezdés szerinti tértivevényt, átvételi elismervényt kell csatolnia. Ehhez képest vehető igénybe a könnyítő szabály, a (3) bekezdés. A (3) bekezdés tehát nem önállóan alkalmazható szabály, hanem akkor, ha az (1) és (2) bekezdésben foglaltaknak a kérelmező nem tudott eleget tenni. A tulajdonostársnak a közlés tekintetében úgy kell eljárnia, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Ezért, még ha nagyszámú elővásárlásra jogosult van, akkor is úgy kell megvalósítani a közlést, hogy a jogosultaknak potenciálisan reális lehetősége legyen megismerni a vételi ajánlatot. Nagyszámú elővásárlásra jogosult esetén – a perbeli is ilyen – az adott helyzetben általában elvárhatónak csak az tekinthető, ha a vételi ajánlat a belföldi lakóhellyel rendelkező tulajdonosokkal tértivevényes levél, vagy más igazolható módon kerül közlésre, feltéve, hogy közléssel így felmerülő költségek a tranzakciós költségek olyan jelentős növekedésével nem jár, amely számottevően aránytalan az adott ingatlan vételárához képest. A perbeli 50 belföldi tértivevényes levél postai feladásának költsége nem volt ilyen az érintett ingatlan vételárához és annak megvételével járó egyébként is felmerülő tranzakciós költségekhez képest. Amennyiben a tulajdonosoknak a tulajdoni lap alapján ismert lakcímeire sikertelen a közlés, akkor ennek igazolása kellően valószínűsíti a (3) bekezdés alkalmazásához szükséges rendkívüli nehézséget. A Kúria elvi éllal kijelentette, hogy a közlési kötelezettség alól nem lehet mentesülni a tulajdonostársak nagy számának tényére hivatkozással, olyan esetben, amikor a tulajdonos az adás-vétel tárgyát képező ingatlanban, vagy egyébként belföldön lakik, és a közlés semmiféle érdemi nehézségbe nem ütközik. Helytállóan állapította meg a jogerős

ítéletet hozó bíróság, hogy az Inyvtv. vhr. 75. § (3) bekezdésében foglalt vagylagos feltételek fennállását a szerződéses nyilatkozat nem valószínűsítette, és mivel a hiánypótlásnak az indítványozó a meghosszabbított határidőben sem tett eleget, ezért jogszerűen került sor az eljárás megszüntetésére. Az alperes gyakorlata megfelel mind a jogszabályoknak, mind a Kúria gyakorlatának.

- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság és a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [7] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét okozta, hogy a hatósági ügyintézés a megszokott és törvényes gyakorlattal ellentétesen és késedelmesen történt. A XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét pedig az indítványozó abban látta, hogy a bíróság a felajánlott bizonyítást nem fogadta el, indokolása hiányos volt és mellőzte a korábbi gyakorlatot, valamint utalt arra, hogy más, hasonló ügyekben eltérő döntést hoztak az eljáró bíróságok. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogának sérelmével akarták biztosítani az ingatlant a végrehajtás számára. Az indítványozó állította még az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét is.
- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [9] Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, mivel az indítványozó a támadott bírósági döntést, a Kúria Kfv.II.37.204/2020/17. számú ítéletét 2021. február 1-jén vette át, az alkotmányjogi panaszát pedig 2021. április 2-án terjesztette elő.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XIII. cikk (1) bekezdés, XV. cikk (1) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdése], a támadott bírói döntéseket, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 36.K.32.703/2019/35. számú ítéletét és a Kúria Kfv.II.37.204/2020/17. számú ítéletét, továbbá az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [11] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének és a XV. cikk (1) bekezdésének állított sérelme tekintetében az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem adott. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az indokolás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett döntéssel [3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [12] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével és XV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek. Az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b*) pontján alapuló feltételnek, így az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [13] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [14] Az indítványozó érvei az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az indítványozó egyet nem értését fejezik ki az eljáró hatóságok jogértelmezésével kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a hatóságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására [3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [15] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra a következetes gyakorlatára, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára [3212/2015. (XI. 10.) AB határozat,

Indokolás [11]). Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog konkrét ügyben történő megsértésének kételye nem merül fel, mivel a Kúria ítéletéből megállapítható, hogy a Kúria a jogerős ítélet indokolását pontosította, érdemben megvizsgálta az indítványozó érveit, ítéletét erre tekintettel hozta meg.

- [16] Továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a jogalkalmazás egységének biztosítása az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – hatásköre, melyet a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 25–44. §-ai konkretizálnak {3119/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [26]}. Alkotmányjogi panasz alapján „önmagában az ítéletek ellentmondása miatt, alapjog sérelme hiányában az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja felül az ítéleteket akkor sem, ha azokat a Kúria hozta” {3195/2016. (X. 11.) AB határozat; Indokolás [23]; 3269/2016. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az indítványozó által a panaszban előadottak a bíróság jogértelmezését kifogásolják, nem alapozzák meg a XXVIII. cikk (1) bekezdés sérelmének aggályát. Erre tekintettel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nincs helye a panasz érdemi vizsgálatának.
- [17] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXIV. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [18] A fentiekre figyelemmel az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [19] 4. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/918/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3435/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kf.V.39.060/2021/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kecskés Ferenc ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Veszprémi Törvényszék 12.K.701.040/2020/7. számú ítélete és a Kúria Kf.V.39.060/2021/7. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (7) bekezdése megsértését kifogásolta, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését ugyan kifejezetten nem jelölte meg, azonban tartalmilag a jogbiztonság és a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmére is hivatkozott.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó bejelentéssel fordult a lakóhelye szerinti önkormányzat jegyzőjéhez, mert a lakóhelyét képező társasházban egy vállalkozás szervízként működik, holott erre nincs telephely-engedélye, mivel a társasház nem adta hozzájárulását ahhoz, az érintett vállalkozás szervízt és autóklímátöltést végezzen a társasházban. A hatóság megtiltotta az engedély nélkül működő klímaberakodás tevékenységet és kötelezte a vállalkozást a korábbi engedély nélküli tevékenységből származó anyagok elszállítására. Az indítványozó szerint a hatósági határozat ellenére továbbra is folyik raktári ki-berakodás a helyiségekből, valamint rendszeres az engedély nélküli tevékenységgel összefüggő gépjárműforgalom a társasházban, ezért újabb kérelmet nyújtott be az önkormányzathoz. Az indítványozó kérelmében kifogásolta, hogy a határozatot nem követte a hatóság végrehajtási intézkedése, álláspontja szerint hatósági ellenőrzés lefolytatásának lenne helye. Az indítványozó mindeközben a Miniszterelnökséghez is fordult, kifogásolva a jogszerűtlen tevékenység teljeskörű kivizsgálásának és feltárásának hiányát, illetve a hozott részintézkedések végrehajtásának érdemi ellenőrzésének elmaradását. Az indítványozó újabb kérelmére válaszul a főjegyző azt a tájékoztatást adta az indítványozó részére, hogy a tárgyi ügyben a hatóság előtt az eljárás lezárult, újabb eljárást nem kezdeményez és a hatósággal szemben kizárási ok nem áll fenn.
- [3] 3. Az indítványozó ezt követően keresetet nyújtott be közigazgatási mulasztási per megindítása iránt. A Veszprémi Törvényszék 12.K.701.040/2020/7. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A Kúria Kf.V.39.060/2021/7. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [4] 4. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Abtv. 27. §-a alapján alapvetően azt sérelmezte, hogy az alapügyben hozott főjegyzői határozatban foglaltak teljesítését az önkormányzat határidőben nem ellenőrizte, végrehajtási eljárást nem indított az ügyben. Az indítványozó szerint a határozat meghozatalát követően számos eljárási szabálysértésre került sor, melyek egyike – álláspontja szerint – a főjegyző elfogultsága. Az indítványozó kifogásolta, hogy a határozatot követően benyújtott kérelmei tárgyában hatósági döntés nem született, a főjegyző és az illetékes kormányhivatal csak levélben nyújtott számára tájékoztatást. Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy a Miniszterelnökségnek küldött levelére nem kapott választ, illetve a Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság sem értesítette őt az általa folytatott eljárás eredményéről.
- [5] 5. Az indítványozó álláspontja szerint a főjegyzői határozatot követően benyújtott panaszát fellebbezésként kellett volna elbírálni, az indítványozó ügyében eljáró bíróságok tévesen terhelték az indítványozóra az alperes kormányhivatal tartalom szerinti elbírálás követelményét megszegő eljárását. Az indítványozó ezzel összefüggésben a jogbiztonság, a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, a jogorvoslathoz való jog és a döntésekkel szemben támasztott indokolás követelményének sérelmét kifogásolta.

- [6] Az indítványozó a tisztességes hatósági eljáráshoz való joga sérelmét az ügyintézési határidő többszörös, jogellenes túllépésével, az ügy érdemére kiható eljárási cselekményekkel és a jogorvoslati jogot biztosító hatósági határozatok elmaradásával indokolta. Az indítványozó szerint az eljáró hatóságok többszörösen megsértették az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) rendelkezéseit.
- [7] Az indítványozó a jogorvoslati jog sérelmét a jogorvoslat lehetőségét kötelezően biztosítandó döntés jogellenes elmulasztásában látta.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok ítéletei folytán sérült a hatékony bírói jogvédelemhez való joga, valamint a bíróságok ítéleteinek indokolását megalapozatlannak tartotta.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése *a)* és *b)* pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütköztetve korlátozza, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [11] A testület megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [12] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (7) bekezdését és tartalmilag a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére is hivatkozott.
- [13] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz vonatkozásában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését érintően nem látott lehetőséget az érdemi elbírálásra. Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán hangsúlyozza, hogy „az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Ezzel összefüggésben kiemelendő, hogy az indítvány az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére hivatkozása esetén nem értelmezhető az Alaptörvényben biztosított jog sérelme, ezért e tekintetben érdemi alkotmányossági vizsgálat lefolytatására indokolás előterjesztése esetében sem lenne lehetőség {3115/2016. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [30]}. Ennek oka, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában a visszaható hatályú jogalkotás, illetve a felkészülési idő hiányára való hivatkozás kivételével alkotmányjogi panasz benyújtására nincs lehetőség {3059/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem ezen esetekre alapította, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 27. §-a szerinti befogadhatósági feltételeknek.
- [14] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [15] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az *e)* pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [16] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pontja szerinti indokolást. Az indítványozó ugyan alkotmányjogi panaszában kifejezetten nem jelölte meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a megsértését, azonban a hatékony bírói jogvédelem sérelmével összefüggésben előadott érvei tartalmilag megfeleltethetők ezen alaptörvényi rendelkezésnek, ezért az Alkotmánybíróság az indítványozó vonatkozó indokolását e körben értékelte.

- [17] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [18] Az Alkotmánybíróság elöljáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatosan az alábbiakat állapította meg.
- [20] Az indítványozó által állított alapjogi sérelmekkel összefüggésben előadott érvek valójában az ügyben meghozott, az indítványozó által támadott – az indítványozó mulasztási perben benyújtott kereseti kérelmét elutasító és azt helybenhagyó – bírósági döntések megállapításainak tartalmi és nem alkotmányossági kritikáján alapulnak, és nem ezen ítéletek alaptörvény-ellenességének alátámasztására irányulnak.
- [21] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó valamennyi általa megjelölt alapjog sérelmét kizárólag a saját és az eljáró bíróságok álláspontjának eltéréseiből, értelmezésének különbözőségéből vezette le.
- [23] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó ügyében eljáró bíróságok részletesen megindokolták, hogy az indítványozó által sérelmezett körben miért nem volt helye újabb eljárás megindításának. A támadott kúriai ítélet szerint az elsőfokú bíróság az indítványozónak megküldött hatósági választ „nem értékelhette mulasztás-ként, mivel azt követően, de még a keresetlevél benyújtása előtt, [...] a hatóság a határozatból fakadó kötelezettség teljesítését dokumentáltan ellenőrizte, így az alapján nem volt olyan eljárás – nevezetesen végrehajtási eljárás – amelynek lefolytatására az alperes az Ákr. 15. § (2) bekezdése alapján utasítást adhatott volna” (kúriai ítélet [43]).
- [24] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése körében az indítványozó alapvetően azt kifogásolta, hogy a hatóságok nem formális döntésben bírálták el a kérelmében megfogalmazott kifogásokat, a XXVIII. cikk (1) bekezdése megsértését pedig abban látta, hogy az eljáró bíróságok jóváhagyták az általa kifogásolt hatósági eljárást, ezáltal nem részesítették hatékony bírói jogvédelemben. Ezen indítványi résszel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó bizonyítékértékelési, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság szerint az elsőfokú bíróság és a Kúria ítéleteikben az indítványozóval ellentétes jogi álláspontra helyezkedtek, a döntésüket alátámasztó érveikről számot adtak. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata.” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [26] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének megsértését állító indítványi résszel összefüggésben az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárás során az indítványozó élhetett – és élt is – a jogorvoslathoz való jogával, ettől a bírói ítéletek által nem volt elzárva, így a bírói döntések alaptörvény-ellenességének kételye az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés sérelme okán sem merül fel.
- [27] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a kúriai ítélet arra is rámutatott, hogy amennyiben az indítványozó nem tartja kielégítőnek a határozati kötelezettség az érintett, kötelezett vállalkozás általi önkéntes teljesítését „annak orvosolását nem a jogorvoslati jog, hanem az Ákr. 133. § (2) bekezdésében biztosított, a végrehajtás jogosult kérelmére való elrendelésének intézménye biztosítja, amennyiben annak törvényes feltételei fennállnak” (kúriai ítélet [43]).
- [28] Az indítványozó a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal és a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal vagy a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.

[29] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 27. § (1) bekezdésére, 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a* és *h*) pontjára tekintettel visszautasította.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1273/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3436/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.506/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Székesfehérvári Törvényszék 17.G.40.147/2017/43. számú ítélete, a Győri Ítéltábla Gf.IV.20.213/2019/6. számú ítélete és a Kúria Pfv.V.20.506/2020/5. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése, az R) cikk (2) bekezdése, a 28. cikk, az V. cikk, a XIII. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései megsértését kifogásolta.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó 2011-ben határozott idejű szerződést kötött az alperessel az által üzemeltetett munkásszállóban büfé és kisbolt üzemeltetésére. Az indítványozó pályázata szerint közép árkategóriában, kis haszonnal kívánt dolgozni, a felek közötti szerződés mellékletét képezte az ajánlatban szereplő termékárak listája, amelyre vonatkozóan az indítványozó kötelezettséget vállalt azok alkalmazására. A büfé és kisbolt megnyitását követően az indítványozó jelezte az alperes felé a veszteséges működést, ezért további árbevételi lehetőségek biztosítását (szendvicsszítási szerződés stb.), valamint a bérleti és az energiadíjak elengedését kérte. Az üzemeltetés ideje alatt a felek az árak tekintetében folyamatosan egyeztettek és általában konszenzusra jutottak, az indítványozó tudomásul vette, ha az alperes nem járult hozzá az áremeléshez. Az alperes 2017-ben felmondta a szendvicsszállítási szerződést, majd ezt követően egy hónap múlva az indítványozó is felmondta a bérleti szerződést.
- [3] Az indítványozó polgári pert indított az alperes ellen, amely során a szerződés hatálya alatt keletkezett vesztesége és elmaradt haszna megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 318. § (1) bekezdése, 361. §-a, 339. §-a, 340. §-a és a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 2. §-a és 21. §-a alapján. Az indítványozó keresetében arra hivatkozott, hogy a Tpv. 2. §-ába és 21. §-ába ütközően az alperes megszegte az együttműködési megállapodást, amikor gazdasági erőlényét kihasználva arra kényszerítette, hogy a kisboltban és a büfében alkalmazott árait csökkentse.
- [4] Az első fokon eljáró Székesfehérvári Törvényszék 17.G.40.147/2017/43. számú ítéletével elutasította az indítványozó keresetét. A másodfokon eljáró Győri Ítéltábla Gf.IV.20.213/2019/6. számú ítéletével helyben hagyta az elsőfokú ítéletet. A Kúria Pfv.V.20.506/2020/5. számú ítéletével hatályában fenntartotta a jogerős, másodfokú ítéletet.
- [5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Abtv. 27. §-a alapján kifogásolta, hogy az ügyében eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták az igazságügyi szakértői véleményt és azon egyéb bizonyítékokat, amelyek az indítványozó keresetében foglalt állításait alátámasztották. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok ítéleteivel ellentétben a veszteséget az okozta, hogy a munkásszállónak alacsony volt a lakószáma, az alperes árrés- és eladási árscsökkentő magatartást tanúsított, továbbá az indítványozó javaslatait elvetette.
- [6] Az indítványozó tagadta, hogy önként vállalta volna a „Tesco-árszint” alkalmazását. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XIII. cikkében és V. cikkében foglalt jogainak kívánt érvényt szerezni az áremelési kezdeményezésekkel. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadott indokolás szerint az ügyében eljáró bíróságok megsértették az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, az V. cikket, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, amikor az alperes szerződésszegő magatartását legitimálták.

- [7] Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú eljárásban nem került sor bizonyítási eljárás lefolytatására a szendvicsszolgáltatási szerződéssel kapcsolatban, és ezt a másodfokú bíróság, illetve a Kúria sem korrigálta utóbb, ily módon az eljáró bíróságok megsértették az Alaptörvény XIII. cikkét, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [8] Azt indítványozó alkotmányjogi panaszában sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem végezte el a Tpv. megsértésével kapcsolatos érveinek vizsgálatát, valamint az eljáró bíróságok egyike sem vizsgálta meg az alperes versenyeztetéssel kapcsolatos tisztességtelen magatartását. Az indítványozó a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Kertv.), valamint a beszállítókkal szemben alkalmazott tisztességtelen forgalmazói magatartás tilalmáról szóló 2009. évi XCV. törvény (a továbbiakban: Tfmv.) megsértésére is hivatkozott. Az indítványozó előadta, hogy a Gazdasági Versenyhivatalhoz panaszt nyújtott be, azonban ez alapján érdemi intézkedésre nem került sor.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint az ügyében eljáró bíróságok nem éltek megfelelően az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése által rájuk ruházott jogokkal és kötelezettségekkel, amely eljárásuk az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, valamint a 28. cikket is sérti.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése *a)* és *b)* pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [12] A testület megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [13] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként az M) cikk (2) bekezdését, az R) cikk (2) bekezdését, a 28. cikket, az V. cikket, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [14] Az Alkotmánybíróság az indítványnak az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésének és az R) cikk (2) bekezdésének megsértésére vonatkozó részei kapcsán rögzíti, hogy ezen rendelkezések az Alaptörvény Alapvetés című részében található, azok nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, így ezen cikkekre alapítottan alkotmányjogi panasz benyújtására az indítványozónak nincs lehetősége {3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [16] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [17] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az *e)* pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [18] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény V. cikkét és a XIII. cikk (1) bekezdését megjelölte, azonban ahhoz érdemi indokolást nem fűzött. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos kifogása kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy „nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként elvesztett, és ezért vagyonvesztést szenvedett el (vagyoni követeléséhez nem jutott hozzá). Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelmén keresztül nem lehet eszköze vagyonjogi perekben a bíróságok

- által elkövetett, egyéb alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának.” {3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [40]; 3007/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [19]}
- [19] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti indokolást.
- [20] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [21] Az Alkotmánybíróság elöljáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [22] Az indítványozó által az Alaptörvény a XXVIII. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatosan alapjogi sérelmekkel összefüggésben előadott érvek valójában az ügyben meghozott, az indítványozó által támadott bírósági döntések megállapításainak tartalmi és nem alkotmányossági kritikáján alapulnak, és nem ezen ítéletek alaptörvény-ellenességének alátámasztására irányulnak.
- [23] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó valamennyi általa megjelölt alapjog sérelmét kizárólag a saját és az eljáró bíróságok álláspontjának eltéréséből, értelmezésének különbözőségéből vezette le, az indítványozó a jogorvoslathoz való jogának és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét is azzal indokolta, hogy az eljáró bíróságok az általa előterjesztett bizonyítási indítványokat elutasították, illetve az érvelésére nem adtak teljeskörűen választ.
- [25] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó ügyében eljáró bíróságok részletesen megindokolták, hogy az indítványozó által sérelmezett körben miért nem volt helye a kereset szerinti döntésnek. A Kúria ítéletében rögzítette, hogy az indítványozó „[a]z általa hivatkozott gazdasági erőfölénnyel való visszaélés mikénti megvalósulására [...] tényelőadást sem tett. E tárgyban a jogerős ítélet indokolása helytálló. De önmagában valamely Tpv. -ben tilalmazott magatartás bizonyított megvalósulása sem alapozhatta volna meg a felülvizsgálati kérelem eredményességét. A felperes a jogerős ítélet meghozataláig ugyanis nem kérte a Tpv. 86. § (2) bekezdés e) pontjára alapított kártérítési igény elbírálását, erre először a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott.” (Kúriai ítélet [45])
- [26] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a perjogi szabályoknak nem megfelelően előterjesztett indítványozói érvek figyelembe vételének hiánya, nem veti fel a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és a jogorvoslathoz való jog sérelmét.
- [27] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}
- [28] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó bizonyítékértékelési, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [29] Az Alkotmánybíróság szerint az elsőfokú bíróság, a másodfokú bíróság és a Kúria ítéleteikben az indítványozóval ellentétes jogi álláspontra helyezkedtek, a döntésüket alátámasztó érveikről számot adtak. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata.” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}
- [30] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének megsértését állító indítványi résszel összefüggésben az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárás során az indítványozó élhetett – és élt is – a jogorvoslathoz való jogával, ettől a bírói ítéletek által nem volt elzárva, így a bírói döntések alaptörvény-ellenességének kételye az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés sérelme okán sem merül fel.

- [31] Az indítványozó a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal vagy a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [32] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 27. § (1) bekezdésére, 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), h) pontjára tekintettel visszautasította.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2124/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3437/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.013/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésre irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Kodela Viktor ügyvéd, Kodela Ügyvédi Iroda) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál, amelyben kérte a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.013/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó álláspontja szerint a megjelölt ítélet ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó kártérítés megfizetése iránt pert indított a Debreceni Törvényszék (a továbbiakban: alperes) ellen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 349. §-a és 339. §-a alapján, mert álláspontja szerint a bíróság megszegte a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Csődtv.) 50. § (2) bekezdését és az 52. § (2) bekezdését, amikor azon adóst érintő felszámolási eljárásban, amelyben az indítványozó hitelezőként vett részt, elmulasztotta kikényszeríteni a közbenső mérlegek, illetve a felszámolási zárómérleg beadását. Az indítványozó keresete szerint amennyiben az alperes e kötelezettségeit nem mulasztja el, és nem engedélyezi az adós továbbműködését, akkor nem keletkezett volna több mint 50 millió Ft kiegyenlített követelése az adós felé. Az indítványozó álláspontja szerint a közbenső mérlegek benyújtásának elmulasztása a bírói gyakorlat szerint már ebben az időszakban is olyan súlyos jogsértés volt, amely megalapozta volna, hogy az alperes korábban felmentse a felszámolót. Az indítványozó szerint a követelése nem évült el, mert a kára akkor következett be, amikor nyilvánvalóvá vált, hogy felszámolási eljárás során nem fog kielégítéshez jutni.
- [3] A kártérítési perben a Debreceni Törvényszék mint alperes eljárása az ügyben kizárt volt, az indítványozó az igazságszolgáltatás pártatlanságába vetett közbizalom okán kérte a Debreceni Ítéltábla és a Debreceni Ítéltábla illetékességi területén működő három törvényszék ügyből történő kizárását is. A Debreceni Ítéltábla a Nyíregyházi Törvényszék kizárását megtagadta, a Kúria pedig elutasította a Debreceni Ítéltábla kizárására irányuló indítványt, így a perben első fokon a Nyíregyházi Törvényszék, másodfokon a Debreceni Ítéltábla ítélezett.
- [4] A Nyíregyházi Törvényszék 1.P.20.240/2020/17. számú ítéletével elutasította az indítványozó keresetét. A Debreceni Ítéltábla a másodfokú eljárás során észlelte, hogy az elsőfokú bírósági eljárásban a Nyíregyházi Törvényszék eljáró bírója magát elfogultnak tartotta, ezért elrendelte, hogy az eljárást az elsőfokú bíróság másik bírója folytassa, ezt követően az elsőfokú eljárásban a Nyíregyházi Törvényszék kollégiumvezető bírója járt el. A Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.013/2021/9. számú ítéletével helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [5] 2. Az indítványozó a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.013/2021/9. számú ítéletének alaptörvény-ellenességnek megállapítását és megsemmisítését kérte az Abtv. 27. §-a alapján.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.013/2021/9. számú ítélete arra tekintettel sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, hogy a bírósági szervezetrendszer nem tudott olyan ítéltáblát és törvényszéket kijelölni, amely az igazságszolgáltatás pártatlanságába vetett közbizalmat fenn tudta volna tartani. Az indítványozó kifogásolta, hogy a kizárási indítványait követően a kijelölt Nyíregyházi Törvényszék szándékosan olyan elfogult bírójára szignálta az ügyét, amely az eljárás tisztességének látszatát sem biztosította.
- [7] Az indítványozó kifogásolta, hogy végül elévülésre hivatkozással utasították el a keresetét, miközben bírósági jogkörben okozott kárigényt bírósággal szemben kizárólag azt követően lehet érvényesíteni, miután a károsult

a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati eljárásokat eredménytelenül végigvitte. A jelen ügyben az indítványozó amennyiben 2009–2015. között, a felszámolási kifogási eljárás időtartama alatt bármikor a régi Ptk. 349. §-a szerint kártérítési pert indított volna, akkor a törvényes feltételek egyikének (a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette) hiánya miatt a keresete elutasításra került volna.

- [8] Az indítványozó szerint sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, hogy a régi Ptk. 349. §-a alapján eljáró bíróságok szerint indokolása szerint az indítványozó igényének keletkezését (2009) követően ténylegesen nem volt egyetlen olyan időpillanat sem, amikor az indítványozó igényérvényesítésének a törvényes feltételei fennálltak volna, mivel a felszámolási kifogási eljárás 2015-ig tartott, miközben az eljáró bíróságok szerint az indítványozó igénye 2014-ben már elévült.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [11] A testület megállapította, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [12] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezésként az Abtv. 27. §-át. Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseiként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [13] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [14] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti indokolást.
- [15] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [16] Az indítványozó az Alaptörvény a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy a kizárási indítványainak az eljáró bíróságok csak részben adtak helyt, ezáltal álláspontja szerint sérült az igazságszolgáltatás pártatlanságába vetett közbizalom látszata, valamint a bíróságok által megjelölt időintervallumon belül nem volt jogi lehetősége kártérítési igényét érvényesíteni.
- [17] Az Alkotmánybíróság a pártatlan bírósághoz való jogot a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik alapelemének tekinti. A 3109/2013. (V. 17.) AB végzés – az Alkotmánybíróság korábbi határozataira is utalással – kimondta, hogy „a pártatlan bírósághoz való alkotmányos alapjog – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján is – az eljárás alá vont személy iránti előítélet-mentesség és elfogulatlanság követelményét támasztja a bírósággal szemben. Ez egyrészt magával a bíróval, a bíró magatartásával, hozzáállásával szembeni elvárás, másrészt az eljárás szabályozásával kapcsolatos objektív követelmény: el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében [...]. A pártatlanság kérdését objektív és szubjektív nézőpontból egyaránt vizsgálni kell. A pártatlanság egyrészt azt a követelményt támasztja, hogy a bíróság tagjai személyes előítéletektől mentesek legyenek, másrészt – objektív nézőpontból vizsgálva – megvan-e a pártatlanság megfelelő látszata.” (Indokolás [7])
- [18] Az Alkotmánybíróság legutóbb a 3186/2021. (IV. 30.) AB végzésében idézte fel a korábbi gyakorlatát (607/D/2003. AB határozat, ABH 2008, 1998), amely ügyben „az indítványozó akkor azt panaszolta, hogy kártérítési keresetét másodfokon a Legfelsőbb Bíróság bírálta el, holott az az alapperben is érintett volt. Az Alkotmánybíróság akkor kimondta, hogy az a szabály, amely a Legfelsőbb Bíróságra ruházta a másodfokú hatáskört a megyei bíróság elsőfokú hatáskörébe tartozó ügyekben, nem eredményezi az ügyben ténylegesen eljáró bíró személyes függetlenségének, sem pedig személyes előítéletmentességének és elfogulatlanságának megszűnését, ezért nem sérti a függetlenség és pártatlanság követelményét. Az Alkotmánybíróság ezen álláspontja az Alaptörvény

alapján sem változott. A bíróság és a fél perben állása tehát alapvetően nem érinti magának a fél más perében ténylegesen eljáró bírónak (tanács tagjainak) a jogszabályok által garantált függetlenségét és személyes pártatlanságát.” (607/D/2003. AB határozat, ABH 2008, 1998, Indokolás [8]–[9]; 3186/2021. (IV. 30.) AB végzés, Indokolás [29])

- [19] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tehát önmagában sem objektív, sem szubjektív szempontból nem eredményezi az eljáró bíróságok pártatlanságának sérelmét, hogy a kártérítési perben félként részt nem vevő Debreceni Ítéltábla korábban fellebbezési fórumként eljárta a kártérítési pert megelőző felszámolási eljárásban. Tekintettel arra, hogy a Debreceni Ítéltábla még az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőzően elrendelte, hogy az ügyben az elsőfokú bíróság másik tanácsa járjon el a magát elfogultnak tekintő bíró helyett, szintén nem veti fel a pártatlan bírósághoz való jog sérelmét. Az Alkotmánybíróság ezen alapjog kapcsán nem észlelt olyan körülményt, amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet valószínűsítene, továbbá az indítványozó állításai nem vetnek fel az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [20] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértését az elévülés értelmezésével összefüggésben állító indítványi résszel összefüggésben az Alkotmánybíróság előjáróban hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó bizonyítékértékelési, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság szerint a Debreceni Ítéltábla támadott ítélete indokolásában részletesen – a bírói gyakorlat és az ügy releváns tényei ismertetésével – számot adott arról, hogy az indítványozó nem igazolta az alperessel szembeni követelése elévülésének megszakítását. Másrészt a szerződésen kívüli kárigény érvényesítése előtt nem volt szükség a követelés kontraktuális jogcímen történő érvényesítésére, ily módon nem kellett bevárni annak tisztázását sem, hogy a követelés az adóstól a felszámolási eljárás során behajtható-e (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.013/2021/9. számú ítélete, Indokolás [40]). Ezen túlmenően a támadott ítélet indokolása arra is részletesen utalt, hogy az indítványozó keresete elévülés hiányában sem lett volna alapos (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.013/2021/9. számú ítélete, Indokolás [41]).
- [22] Az Alkotmánybíróság az indítványozó elévülés vonatkozásában előadott érvelése alapján nem talált olyan egyéb körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [23] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 29. §-ában írt befogadási feltételek teljesülése hiányában – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2204/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3438/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.37.949/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A kazah állampolgárságú indítványozó jogi képviselője (Bólyai János és Társai Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Szikinger István) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.949/2020/3. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 6.K.705.522/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a bírói döntések – az I. cikk (3) bekezdésére is figyelemmel – sértik az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (2) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [2] A Fővárosi Törvényszék támadott határozata alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó a 2019. szeptember 27. napjáig érvényes egyéb célú tartózkodási engedélye meghosszabbítása iránti kérelmet terjesztett elő 2019. augusztus 23-án, melyhez csatolta az Európai Szcientológiai Egyház nyilatkozatát arról, hogy a következő négy évben misszionáriusi feladatokat fog ellátni. Az egyház, nyilatkozata szerint, teljes egészében finanszírozza az indítványozó szállását, étkezését, orvosi ellátását, és lakhatását a magyarországi tartózkodása alatt. Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF vagy alperes) Budapesti és Pest-megyei Regionális Igazgatósága a tartózkodási engedély meghosszabbítása iránti kérelmet – az Alkotmányvédelmi Hivatal (a továbbiakban: AH) megkeresésére adott válasza alapján – a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harm. tv.) 13. § (1) bekezdés *h*) pontjában és a 18. § (1) bekezdés *a*) pontjában foglaltak szerint 2019. október 11. napján kelt határozatával elutasította és az indítványozót az Európai Unió területéről Kazahsztán területére kiutasította, arra hivatkozva, hogy az indítványozó valódi, közvetlen és súlyos veszélyt jelent Magyarország közrendjére és közbiztonságára.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró OIF 2020. április 9. napján hozott határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A másodfokú eljárás alkalmával az AH a megismételt megkeresésre azt a tájékoztatót adta, hogy elutasító véleményét fenntartja, az indítványozó Magyarország területén tartózkodása veszélyezteti a nemzetbiztonságot. Az OIF a másodfokú eljárás során azt is megállapította, hogy az indítványozó 2019. december 18. napjától 2023. január 27. napjáig SIS II figyelmeztető jelzés alatt áll.
- [5] 1.2. A Fővárosi Törvényszék 2020. október 6-án hozott 6.K.705.522/2020/5. számú ítéletével az indítványozónak az OIF határozatával szemben előterjesztett keresetét elutasította.
- [6] Ítéletének indokolásában a bíróság rámutatott arra, hogy az elsőfokú idegenrendészeti határozat nem volt megalapozott, mivel kizárólag az AH véleményére alapítottan nem állapítható meg az, hogy valamely személy magyarországi tartózkodása az ország közrendjét, közbiztonságát veszélyezteti. A másodfokú határozatban az OIF orvosolta a jogszabálysértést, ugyanis ismételt megkereséssel élt az AH felé, amely erre a nemzetbiztonsági kérdésben, vagyis az alapfeladata körébe tartozó kérdéskörben adott véleményt, továbbá a másodfokú hatóság – a bíróság megállapítása szerint – külön indokolta a nemzetbiztonsági kockázat vizsgálatát, az értékelt körülményeket.
- [7] Végül megállapította a bíróság azt is, hogy az indítványozó által támadott másodfokú határozat nem csak egy elutasítási okra alapított, hanem a nemzetbiztonsági kockázaton túlmenően az SIS II figyelmeztető jelzésre is,

márpedig a jogszabály rendelkezése szerint tartózkodási engedélyt nem lehet kiállítani, illetve meghosszabbítani annak a személynek a részére, aki SIS figyelmeztető jelzés hatálya alatt áll.

- [8] 1.3. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság az indítványozó által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet a 2021. január 19-én hozott Kfv.IV.37.949/2020/3. számú végzésével visszautasította.
- [9] Határozatának indokolásában megállapította, hogy a Kfv.IV.37.949/2020/2. számú végzésével – elutasítás terhe mellett –, 15 napos határidő tűzésével felhívta az indítványozót, hogy csatolja a jogi képviselőjének a felülvizsgálati eljárásra szóló meghatalmazását a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 67. §-ának megfelelően, tekintettel arra, hogy az elsőfokú eljárás során csatolt, 2019. november 4. napján kelt meghatalmazás csak az alperes és a szakhatóságok előtti eljárásra terjed ki, a Kúria előtti eljárásra nem. Az indítványozó a hiánypótló végzést a központi értesítő tanúsága szerint 2020. december 10. napján átvette, azonban a Kúria megállapítása szerint a hiánypótlásnak sem a hiánypótlási határidő leteltéig, 2021. január 4. napjáig, sem azt követően a Kúria 2021. január 19-én meghozott végzésének napjáig nem tett eleget, ezért a Kúria a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 27. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 74. § (2) bekezdésére figyelemmel az indítványozó felülvizsgálati kérelmét visszautasította.
- [10] 2. Az indítványozó a főtktári felhívásra kiegészített és egységes szerkezetbe foglalt alkotmányjogi panaszában előadta, hogy a Kúria visszautasító végzése miatt, az érdemi felülvizsgálat elmaradása révén sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti bírósághoz fordulás joga, ugyanis „tény, hogy a meghatalmazás a közigazgatási eljárás túlmenően minden kapcsolódó ügyre vonatkozott, ennek megfelelően a Fővárosi Törvényszék azt nem kifogásolta, az ügyben eljárta és határozatot hozott”.
- [11] Az indítványozó kérte, hogy amennyiben fentieket az Alkotmánybíróság megállapítja, úgy egyidejűleg orvosolja az alapügyben felmerült alapjogi sérelmet is.
- [12] Állította az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joga sérelmét is azon az alapon, hogy egyik közigazgatási határozatban sem találta azt a valóságos okot, ami miatt ilyen súlyos jogkorlátozásban részesült, ahogyan nem vizsgálta azt a Fővárosi Törvényszék sem, a Kúria pedig (még) a Fővárosi Törvényszék ítéletét sem.
- [13] Az indítványozó panaszában kifejtette, hogy álláspontja szerint mindez a vallási hovatartozása miatt történt, így a határozatok révén sérült az Alaptörvény VII. cikkének (1) bekezdése, valamint – mivel tudomása szerint egyetlen más vallási közösséggel szemben sem alkalmaztak a szcientológusokéhoz hasonló jogkorlátozást –, a hátrányos megkülönböztetése révén sérült az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdése is.
- [14] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [16] 3.1. Az indítványozó a Kúria végzését 2021. február 1-jén vette át, az alkotmányjogi panasz 2021. március 22-én került érkeztetésre az elsőfokú bíróságon, így a panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül került benyújtásra. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, valamint – a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog kivételével – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és annak indokolását, továbbá kifejezett kérelmet a bírósági döntések megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések alapjául szolgáló közigazgatási peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [17] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog alkotmányjogi panaszban állított sérelme kapcsán az Alkotmánybíróság megállapítja: az indítványozó az elsőfokú hatósági határozat ellen fellebbezéssel élt, melyet a másodfokú hatóság érdemben bíralt el, majd az e döntés ellen benyújtott kereset tárgyában

a Fővárosi Törvényszék ítéletével érdemben döntött, így a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti alapjog sérelme indokoltnak nem tekinthető.

- [18] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [19] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában állította, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelmet visszautasító végzésével sértette a bírósághoz fordulás jogát, hiszen meghatalmazása a közigazgatási eljáráson túlmenően minden „kapcsolódó ügyre” vonatkozott.
- [20] Kifogásolta az indítványozó továbbá azt, hogy tartózkodási engedélykérelme elutasításának valós okát nem vizsgálták a bíróságok, és állította, hogy arra – alapjogi sérelmét eredményezve, diszkriminatív módon – vallási meggyőződése miatt került sor.
- [21] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a bírói döntéseket kizárólag az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata és kiküszöbölésére korlátozódik. Következésképpen az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság a Kúria visszautasító döntésével kapcsolatosan megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt maga sem állította, hogy a Kúria hiánypótlásra vonatkozó végzését ne kapta volna meg, ahogyan azt sem, hogy arra bármilyen módon válaszolt, avagy a hiánypótlást teljesítette volna. Ennek okán az Alkotmánybíróság megítélése szerint a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétegye nem merül fel, alkotmányossági eljárás keretében nincs mód a meghatalmazás érvényességének vizsgálatára.
- [23] Fent idézett következetes gyakorlata alapján az Alkotmánybíróság továbbá nem vizsgálhatta felül a Fővárosi Törvényszék mérlegelési körébe tartozó törvényességi kérdések mikénti eldöntését sem, mindeneselől azt, hogy az indítványozó veszélyezteti-e a nemzetbiztonságot és SIS II figyelmeztető jelzés hatálya alatt áll-e.
- [24] 4. Az Alkotmánybíróság a fentieket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz indokolás hiányában nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglaltaknak, részben pedig az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételeknek, mert a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség nem volt megállapítható, ahogyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel az indítvány, ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/847/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3439/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 48.K.701.397/2021/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó, úgysis, mint a kiskorú hozzátartozó törvényes képviselője (mindketten orosz állampolgárok, a továbbiakban: indítványozó, és kk. indítványozó; a továbbiakban együtt: indítványozók) jogi képviselő (Perenyei Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Perenyei Tamás) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben az indítványozók kérték a Fővárosi Törvényszék 48.K.701.397/2021/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a bírói döntés sérti az indítványozó vonatkozásában az Alaptörvény a VI. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (5) bekezdését, a XVI. cikk (2) és (3) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, míg a kk. indítványozó vonatkozásában a VI. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (5) bekezdését, valamint a XVI. cikk (1) bekezdését.
- [2] A Fővárosi Törvényszék támadott ítélete és az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF vagy alperes) 106-1-99907/9/2020-Ké számú határozata alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó 1995-ben érkezett Magyarországra, tartózkodási engedélyét 2000-ben jövedelemszerzés céljából hosszabbították meg, 2003. február 10. napjától bevándorolt státusszal rendelkezett, 2008-ban azerbajdzsáni állampolgárságú férjétől született gyermeke, a szintén orosz állampolgárságú kk. indítványozó.
- [4] Az indítványozó 5-6 éve már nem él együtt férjével, aki Ausztriában él. Az indítványozó bevándorlási engedélyét a hatóság 2019-ben 2024. március 26. napjáig meghosszabbította.
- [5] Az Alkotmányvédelmi Hivatal (a továbbiakban: AH) 2020. november 11. napján kelt átiratában javaslatot tett az indítványozó kiutasítására és vele szemben 5 év időtartamra beutazási és tartózkodási tilalom elrendelésére, valamint az SIS II. jelzés rendelet szerinti rögzítésére, a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 43. §-ának (2) bekezdés *d* pont első fordulata, a 43. § (3) bekezdése és a 45. § (2) bekezdése alapján.
- [6] Az OIF 2020. december 10-én kelt határozatával az indítványozót az Európai Unió tagállamainak területéről Oroszország területére kiutasította, melynek végrehajtását hatósági kísérettel (kitoloncolással) rendelte el, egyidejűleg 5 év beutazási és tartózkodási tilalmat állapított meg az indítványozóval szemben. Az OIF határozatában arra hivatkozott, hogy a rendvédelmi szerv információi és javaslata alapján az indítványozó Magyarországon tartózkodása súlyos veszélyt jelent az ország nemzetbiztonságára, amely javaslatot a döntés meghozatala során hangsúlyosan értékelt. A határozat a kiutasítás jogalapjaként a Harmtv. 45. §-ának (2) bekezdés *a* pontját és a 43. § (2) bekezdés *d* pontját is megjelölte.
- [7] 1.2. A Fővárosi Törvényszék a 48.K.701.397/2021/13. számú, 2021. február 10.-én kelt ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Ítéletének indokolásában a bíróság kifejtette: nem osztja azt az indítványozói hivatkozást, miszerint az OIF tévesen jelölte volna meg a kiutasítás jogalapját azzal, hogy az indítványozó bevándorlási engedélyére figyelemmel vele szemben csak a Harmtv. 45. § (2) bekezdése alkalmazható, a Harmtv. 43. § (2) bekezdésének *d* pontja és ekként a 43. § (3) bekezdésének az AH javaslatától eltérést nem engedő szabályai nem. A bíróság szerint az indítványozó esetében a Harmtv. 45. § (2) bekezdése alapján valóban különös feltétel, hogy csak akkor utasítható ki, ha további tartózkodása a nemzetbiztonságot, a közbiztonságot, vagy a közrendet súlyosan sérti, ez azonban nem azt jelenti, hogy ebben az esetben ne lenne alkalmazható a Harmtv. 43. §

- (3) bekezdése, tehát az alperesi határozat mindkét jogszabályi rendelkezést helytállóan vette figyelembe, és a kogens szabályozás miatt kötelessége volt a kiutasítás elrendelése.
- [8] Rögzítette a bíróság ítéletének indokolásában továbbá azt, hogy a tárgyalást megelőzően maga is betekintett az AH iratanyagába, amely megerősítette azt az alperesi érvelést, hogy az idegenrendészeti jogszabályok betartása és betartatása elsőbbséget élvez az indítványozó egyéni érdekeivel szemben, és az iratokból egyértelműen kiviláglott a bíróság számára az, hogy az indítványozó tartózkodása súlyos veszélyt jelent Magyarország nemzetbiztonságára. A bíróság szerint az alperes mérlegelte az indítványozó családi helyzetét, melynek kapcsán megállapította, hogy a kk. indítványozónak lehetősége van édesanyját, az indítványozót követni az állampolgársága szerinti országba. A bíróság ítéleti indokolása szerint, az iratok alapján megállapítható, hogy jelen esetben a nemzetbiztonsági érdek elsőbbséget élvez az egyéni érdekekkel szemben.
- [9] A bíróság alaptalannak ítélte azt az indítványozói hivatkozást, hogy a személyes meghallgatás a határozat meghozatalát követően lett volna, tekintettel arra, hogy az alperesi határozat szinte szó szerint idézi az indítványozó által elmondottakat, továbbá az, hogy a meghallgatás és a határozathozatal között nem telik el hosszú idő, a bíróság szerint nem teszi formálissá és jogszabálysértővé a határozatot.
- [10] Végül a bíróság megállapítása szerint az indítványozó első alkalommal a 2021. február 8-án kelt nyilatkozatában kifogásolta, hogy az alperes nem jogszerűen rendelkezett a kitoloncolásáról, a bíróság azonban ezen kereseti kérelmet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 43. § (1) bekezdésére figyelemmel nem vizsgálta, mivel a bíróság álláspontja szerint azt az indítványozó elkésetten terjesztette elő.
- [11] 2. Az indítványozó, főttkári felhívásra kiegészített és egységes szerkezetbe foglalt alkotmányjogi panaszában előadta, hogy a bírói döntés sérti az indítványozó vonatkozásában az Alaptörvény a VI. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (5) bekezdését, a XVI. cikk (2) és (3) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, míg a kk. indítványozó vonatkozásában – aki az Abtv. 27. § (2) bekezdés *b)* és *c)* pontjában foglaltak alapján az indítvány szerint érintettnek minősül – a VI. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (5) bekezdését, és a XVI. cikk (1) bekezdését.
- [12] Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból és a jogorvoslathoz való jogból fakadó követelmény alapján a törvényszéknek egészében kellett volna megvizsgálnia az idegenrendészeti eljárást, azonban a bíróság nem nyilatkoztatta személyesen az indítványozót és ennek elutasítását nem indokolta meg, a Kp. 43. § (1) bekezdésére való hivatkozással nem vizsgálta meg a kitoloncolásra vonatkozó kereseti kérelmet, ahogyan nem vizsgálta a kiutasításnak a kk. indítványozóra vonatkozó hatását sem, végül pedig nem állította perbe az AH-t, amelyet ítéletében szintén nem indokolt meg.
- [13] Az indítvány szerint nem ismertette a bíróság – még a nemzetbiztonság érdekének veszélyeztetése nélkül sem – a kiutasítás okának lényegét, továbbá az Alaptörvény XVI. cikkének, XV. cikke (5) bekezdésének és VI. cikkének rendelkezéseit megsértve érdemben nem vizsgálta azt, hogy a letelepedési engedéllyel rendelkező, születésétől kezdve Magyarországon élő, és kizárólag itteni kapcsolatokkal rendelkező, itt iskolába járó, az orosz nyelvet nem beszélő kk. indítványozó helyzetére nézve milyen hatással van az indítványozó kiutasítása, illetve milyen időigénnyel járna az oroszországi életfeltételek (lakhatás, munkaviszony) biztosítása. E tárgykörben a hatóság és a bíróság álláspontja mindössze arra szorítkozott, hogy „a kiskorú gyermeknek van lehetősége édesanyját követni az állampolgársága szerinti országba”, és ezt a bíróság az AH iratanyagában foglaltakkal összevetve arányosnak találta. Az indítványozó szerint mindez alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést is felvet, hiszen számos kiutasítási ügy érint bevándorolt státuszú harmadik országbeli állampolgárokat és kiskorú hozzátartozójukat.
- [14] Hivatkozott az indítványozó az Alkotmánybíróság 3375/2018. (XII. 5.) AB határozatában foglaltakra is, amely a XVI. cikk alapján rögzíti, hogy a gyermek érdekeit közvetlenül érintő eljárásokban különös hangsúlyt kell kapnia az eljárás tisztességes voltának. Az indítványozó szerint ez a döntés ugyan a gyermekek jogellenes elvitelével kapcsolatos ügyben született, de jelen ügyben is relevánsnak tekintendő.
- [15] Sérelmezte az indítványozó, hogy mind az OIF, mind a bíróság tévesen állapította meg a kiutasítás jogalapját, az ugyanis szerinte – bevándorolt státusz esetén – kizárólag a Harmtv. 45. § (2) bekezdése lehet, így a Harmtv. 45. § (1) bekezdése szerinti garanciális feltételeket is mérlegelni kell, melynek okán a Harmtv. 43. § (2) bekezdés *d)* pontja (és annak alapján a rendvédelmi szerv javaslatától való eltérés tilalma) itt nem alkalmazható.
- [16] Végül az indítványozó hangsúlyozta, hogy nem törvényességi, hanem alkotmányossági szempontú felülvizsgálatra irányul a kérelme „és nem, mint egy negyedfokú bírósági fórumként fordul az Alkotmánybírósághoz”.

- [17] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [18] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [19] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője a Fővárosi Törvényszék ítéletét 2021. március 9-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2021. április 14-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül nyújtotta be az elsőfokú bíróságon. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntést, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, valamint – a XV. cikk (5) bekezdése kivételével – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és annak indokolását, továbbá kifejezett kérelmet a bírósági döntés megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló közigazgatási peres eljárásban felperes volt, így érintettsége – úgyszintén az indítványozó által képviselt kk. indítványozó érintettsége az Abtv. 27. § (2) bekezdés c) pontja alapján – megállapítható, ahogyan az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [20] Az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az említett rendelkezés az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot nem tartalmaz, így alkotmányjogi panasz arra nem alapítható.
- [21] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [22] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a bírói döntéseket kizárólag az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata és kiküszöbölésére korlátozódik. Következésképpen az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [23] Bár az indítványozó kifejtette, hogy alkotmányjogi panasz nem törvényességi, hanem alkotmányossági felülvizsgálati kérelmet tartalmaz, ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapítása szerint a panaszban felvetett azon kérdés eldöntése, hogy az OIF határozatában helyesen alkalmazta-e a Harmtv. 45. § (2) bekezdésének rendelkezéseit a 43. § (2)–(3) bekezdéseivel összefüggésben, kizárólag bírói értelmezésre tartozó törvényességi kérdés, amely egyébként nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint továbbá, az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban előterjesztett – a kiutasítás kk. indítványozóra vonatkozó lehetséges hatásait is megfogalmazó – kifogások alapján a felülvizsgálat szükségképpen csak a ténykérdések körében lenne értékelhető. Az alperes hatóság a nemzetbiztonsági szerv kockázatértékelő javaslata alapján meghozta döntését, amely döntést a bíróság a nemzetbiztonsági érvelést illetően is érdemben felülvizsgált és azt e tekintetben is megalapozottnak találta. E ténykérdésnek – azaz hogy az indítványozó Magyarországon tartózkodása súlyos veszélyt jelent-e a nemzetbiztonságra –, alkotmányossági vizsgálat körében történő ismételt értékelésére nincs lehetőség.
- [25] 4. Az Alkotmánybíróság a fentieket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz indokolás hiányában nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában foglaltaknak, részben pedig az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételeknek, mert a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség nem volt megállapítható, ahogyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel az indítvány, ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/978/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3440/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.671/2020/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A szír állampolgárságú indítványozó személyesen eljárva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) „26–27. §-a” alapján, amelyben kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.671/2020/17. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 12.K.702.038/2020/5. számú ítélete, valamint az ügyében hozott, az ítéletek alapjául szolgáló közigazgatási határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a bírói döntések sértik az Alaptörvény II., III., és VI. cikkét, a XIV. cikk (3) bekezdését, a XV. cikkét, a XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1), (2) és (7) bekezdését.
- [2] A támadott bírósági határozatok alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó 2019. január 17-én a 2023. június 26. napjáig érvényes állandó tartózkodási kártya cseréje iránti kérelmet nyújtott be a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (a továbbiakban: BMH) Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatóságán, családi-, és utónevének megváltoztatása miatt. A BMH az okmánycsere ügyében vizsgálta az indítványozó magyarországi tartózkodási feltételeinek meglétét, melynek során 2019. január 28. napján hivatalból eljárást indított a tartózkodási jogot igazoló kártya visszavonására és a 2019. június 4-én kelt határozatával a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény (a továbbiakban: Szmvtv.) 94. § (2) bekezdés *a*), *c*), *d*) és *f*) pontjaira, valamint a (4) bekezdés *b*) pontjára hivatkozva elrendelte a tartózkodási kártya visszavonását. Az elsőfokú határozat megállapítása szerint az indítványozóval szemben kizáró ok áll fenn, már nem él együtt magyar állampolgár családtagjával, valamint lakóhelyére vonatkozóan hamis adatot közölt a hatósággal és a nyilvántartások szerint büntető eljárás hatálya alatt áll, továbbá büntetett előéletű és a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól még nem mentesült.
- [4] Az indítványozói fellebbezést követően másodfokon eljáró Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF vagy alperes) a fellebbezést elutasította és az indítványozó tartózkodási okmányát az Szmvtv. 94. § (2) bekezdés *a*) és *f*) pontja, valamint a (4) bekezdésének *a*) és *b*) pontjai alapján visszavonta, mivel az indítványozó itt-tartózkodása sérti Magyarország közrendjét, közbiztonságát, és nemzetbiztonságát, továbbá az eljáró hatósággal a tartózkodási kártya megszerzése érdekében az indítványozó hamis adatot, valótlan tényeket közölt, illetve magyar állampolgárral tényleges életközössége nem áll fenn.
- [5] 1.2. A Fővárosi Törvényszék a 2020. június 29-én hozott 12.K.702.038/2020/5. számú ítéletével az indítványozónak az OIF határozatával szemben előterjesztett keresetét elutasította.
- [6] Ítéletének indokolásában a bíróság elsőként megállapította, hogy az elsőfokú hatóság eljárási jogszabálysértést követett el azáltal, hogy az indítványozót nem értesítette az eljárás hivatalból történt megindításáról, azonban a perbeli esetben – figyelembe véve azt, hogy az indítványozó élt fellebbezési jogával és a másodfokú eljárásban megismerhette a rendelkezésre álló bizonyítékokat, így ügyféli jogai nem voltak korlátozva –, ezen értesítés elmaradása nem minősült az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértésnek.
- [7] Az elsőfokú bíróság eljárása során rögzítette továbbá, hogy a BMH a Budapesti Rendőr-főkapitányságot, a Terrorelhárítási Központot, és az Alkotmányvédelmi Hivatalt, míg az OIF az Országos Rendőr-főkapitányságot,

valamint a Belügyminisztériumot kereste meg szakhatósági véleményt kérve az indítványozó Magyarországon tartózkodásával kapcsolatban.

- [8] A bíróság álláspontja szerint nem volt jogszabályi akadálya annak, hogy az alperesi hatóságok mérlegelési jogkörükben a megkeresett szervek véleményét hangsúlyosan vegyék figyelembe. A bíróság eljárása során maga is betekintett a Belügyminisztérium véleményét megalapozó minősített iratba és annak alapján megállapította, hogy az indítványozó tartózkodási kártyájának visszavonása indokolt, mivel az indítványozó Magyarországon tartózkodása veszélyt jelent a nemzetbiztonságra, ugyanakkor a minősített adat tartalmának ismertetése a határozatban kizárt, annak megismerésére ugyanis külön törvényben szabályozott eljárás szerint van mód.
- [9] Végül a bíróság megállapította, hogy az indítványozóval szemben fennálló kizáró ok, azaz az Szmtv. 94. § (4) bekezdés *b*) pontja önmagában is megalapozza az indítványozó tartózkodási kártyájának visszavonását, ezért a bíróság az indítványozó keresetben megjelölt további kifogásait – így a magyar állampolgár családtaggal való együttélés, illetve a hamis adatszolgáltatás kérdését – nem vizsgálta.
- [10] 1.3. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Törvényszék ítéletét hatályában fenntartotta. Ítélete indokolásában a Kúria utalt arra, hogy a felülvizsgálati kérelem kiegészítésében az indítványozó hivatkozott ugyan a kereseti kérelem kimerítése körében az elsőfokú ítélet jogszabálysértő voltára, azonban, miután e kérelem határidőn túl érkezett, azt a Kúria érdemben nem vizsgálta, de rámutatott arra, hogy az Szmtv. 94. §-ában felsorolt bármely törvényesen megállapított ok megalapozza a tartózkodási kártya visszavonására irányuló intézkedés jogszerűségét.
- [11] A Kúria a felülvizsgálati kérelemben előadottak ellenőrzése érdekében maga is betekintett az Alkotmányvédelmi Hivatal által meghozott szakhatósági állásfoglalás alapját képező, minősített adatokat tartalmazó műveleti jelentésbe, amely alapján megállapította, hogy a felhozott adatok elégségesek voltak annak rögzítésére, miszerint az indítványozó magyarországi tartózkodása valódi és közvetlen veszélyt jelent az ország nemzetbiztonságára.
- [12] Végül a Kúria döntésének elvi tartalmaként rögzítette, hogy amennyiben a hatóság a döntését olyan állásfoglalásra alapítja, amely minősített adatokat tartalmaz, a bíróság az iratokba történő betekintést követően azt ellenőrzi, hogy a véleményben foglalt tények és adatok elegendő indokul szolgálnak-e az idegenrendészeti határozatban foglalt intézkedéshez, azonban a bíróság a nemzetbiztonsági kockázat igazolására alkalmas adatokon alapuló okszerű és logikus következtetést nem bírálhatja felül.
- [13] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadta, hogy 1987-ben érkezett Magyarországra, szír állampolgár, gyógyszerész végzettsége van, 33 éve él az országban. Magyar állampolgár házastársától három gyermeke született, akik szír-magyar állampolgárok, és akiknek felneveléséről gondoskodott. 2007-ben elvált, két kiskorú gyermeke nála került elhelyezésre, ekkor létesített „életvitelszerű lélettársi kapcsolatot” egy magyar állampolgárral, akivel jelenleg is egy háztartásban él.
- [14] A hatóságok és a bíróságok által megállapított tényeket vitatva panaszában előadta az indítványozó, hogy 2018 októberében – Magyarországra való visszatérésekor – nem tudott visszaköltözni budapesti lakásába egy elhúzódo jogvita miatt, erről bejelentést tett az illetékes rendőrkapitányságon, majd amikor 2019. január 15-én beköltözött a családi összefogással megvásárolt vidéki családi házba, arról 30 napon belül értesítette az idegenrendészeti hatóságot. A vele szemben felhozott nemzetbiztonsági kockázatot illetően állította, hogy a hatóságok nem vették figyelembe az ártatlanság vélelmét, illetve az elévülést, ahogyan azt sem, hogy a „bolgár és német ügy” még nem került lezárásra, az „osztrák ügyben” pedig állítása szerint felmentették, azonban a magyar bíróságok azt állapították meg, hogy elmarasztalták.
- [15] Az indítványozói állítás szerint a hatósági és bírósági döntések az Alaptörvény II. és III. cikkét sértik azzal, hogy 64 évesen, szívbeteg emberként lényegében csak származási országába, Szíriába, egy éhínségtől, bombázásoktól, járványoktól, vegyi fegyverektől pusztított országba tudna visszamenni, amely jelenleg a legveszélyesebb háborús övezet a világon. A döntések sértik a VI. cikk (1)–(4) bekezdéseit is, mert három magyar állampolgár gyermekével és lélettársával alkotott családjával való együttélését zárták ki a bíróságok és a hatóságok döntései, ráadásul megfosztották őt a személyes adatai megismerésétől azzal, hogy határozataikat olyan nemzetbiztonsági adatokra alapították, melyeket ő nem ismerhetett meg.
- [16] Az alkotmányjogi panasz hivatkozása szerint a döntések sértik az Alaptörvény XIV. cikkét is – a kínzás és embertelen bánásmód veszélye miatt –, hiszen a tartózkodási kártya visszavonása miatt az indítványozó csak Szíriába tudna utazni.

- [17] Megalapozatlan döntést hoztak az indítványozó szerint a hatóságok akkor, amikor a XXIV. cikket sértve azt állították, hogy nem rendelkezik Magyarországon családi kapcsolatokkal.
- [18] Végül a XXVIII. cikk sérelmét eredményezi az indítványozó szerint az, hogy a bíróságok figyelmen kívül hagyták bizonyítási indítványait, prejudikálták a büntetőeljárások eredményét, megsértve így az ártatlanság védelmét, továbbá a minősített adatok megismerésének kizárásával elzárták a jogorvoslat lehetőségétől is.
- [19] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rögzíti, hogy bár az indítványozó az Abtv. 26. §-át is megjelölte beadványában, a panasz tartalma szerint kizárólag az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti indítványt tartalmaz, ezért azt ekként is bírálta el.
- [20] Ugyancsak megállapítja az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozónak a minősített adatok megismerése tárgyában folyamatba tett eljárása, valamint a kiutasításával kapcsolatos hatósági és bírósági eljárás nem képezi jelen ügy vizsgálatának tárgyát.
- [21] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [22] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [23] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését 2021. február 22-én töltötte le, az alkotmányjogi panaszt a személyesen eljáró indítványozó 2021. április 19-én küldte meg az elsőfokú bíróságra, így a panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül került benyújtásra. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, valamint – az Alaptörvény III., és XV. cikkét kivéve – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és annak indokolását, továbbá kifejezett kérelmet a bírósági döntések megsemmisítésére. Megállapította ugyanakkor az Alkotmánybíróság azt is, hogy az indítványozó csak felhívta, de nem terjesztett elő indokolást az Alaptörvény XV. cikkére nézve, illetve a III. cikk vonatkozásában általa előadott sérelmek nem hozhatók összefüggésbe a megjelölt alaptörvényi rendelkezéssel. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló közigazgatási peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [24] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [25] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben azt állapította meg, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában kizárólag az Szmvtv. 94. §-ának (2) és (4) bekezdésében meghatározott, a tartózkodási kártya visszavonásának alapjául szolgáló feltételeket – a hatóságok és a bíróságok által azokkal kapcsolatosan reá nézve megállapított ténykérdéseket – vitatta.
- [26] Ennek okán az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a bírói döntéseket kizárólag az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik. Következésképpen az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [27] Fenti következetes gyakorlata alapján az Alkotmánybíróságnak nem volt lehetősége az indítványozó által hivatkozott ténykérdések vizsgálatára, ideértve végső soron annak mérlegelését, hogy az indítványozóval szemben megalapozott-e az Szmvtv. 94. § (4) bekezdés *b*) pontjában meghatározott, a nemzetbiztonsági érdek veszélyeztetésére vonatkozó kifogás.
- [28] 4. Az Alkotmánybíróság a fentieket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg egyrészt az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában foglaltaknak, másrészt az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételeknek, mert a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-

ellenesség nem volt megállapítható, ahogyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel az indítvány.

[29] A fentiek okán az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1095/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3441/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 102.K.701.268/2020/25. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszában kérte a Debreceni Törvényszék 102.K.701.268/2020/25. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
 - [3] 2.1. Az I. rendű alperesi érdekelt megvásárolta egy magánszemélytől a Jászfényszaru külterületén fekvő tanya rendeltetésű ingatlant. Az adásvételi szerződés területileg illetékes önkormányzatnál történő kifüggesztésének időtartama alatt az indítványozó a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi tv.) 18. § (1) bekezdésének e) pontjára hivatkozva elővásárlási jog gyakorlására jogosultként elfogadó nyilatkozatot tett.
 - [4] A mezőgazdasági igazgatási szerv jogkörében eljáró alperes a II. rendű alperesi érdekelt állásfoglalása alapján 2020. január 22-én kelt határozatával az I. rendű alperesi érdekelttel hagyta jóvá az adásvételi szerződést. A II. rendű alperesi érdekelt állásfoglalásában rögzítette, hogy azért nem támogatja az indítványozó tulajdonszerzését, mert az nem felel meg a Földforgalmi tv. 23/A. § (1) bekezdés b)–f) pontjaiban megfogalmazott általános agrárpolitikai és földbirtokpolitikai érdekeknek.
 - [5] 2.2. Az indítványozó határozattal szemben előterjesztett kereseti kérelmét a Debreceni Törvényszék 2020. szeptember 17-én kelt, alkotmányjogi panasszal támadott ítéletével elutasította. A döntés szerint a mérlegelési jogkörben megvalósított közigazgatási cselekmény elbírálása során a bíróság vizsgálja, hogy a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége a közigazgatási cselekményt tartalmazó iratból megállapíthatók-e. Jelen esetben az alperes részletesen ismertette a II. rendű alperesi érdekelt állásfoglalását. A bíróság szerint a döntés azért nem jogszabálysértő, mert a II. rendű alperesi érdekelt részletesen megindokolta, hogy miért nem látja támogathatónak az indítványozó tulajdonszerzését. A bíróság álláspontja szerint már egy olyan körülmény igazolt megvalósulása is vezethetett a megtagadáshoz, amely a szerződéses vevővel összehasonlítva utóbbi jogszerzésének támogathatóságát erősíti meg. Az indítványozót illetően sem a helyben lakás, sem az indokolható gazdasági szükséglet nem nyert igazolást, ellenben a szerződéses vevő elköteleződése és az önkormányzat előtt vállalt helyben lakás az egyébként területnagyságát tekintve jelentősnek nem mondható föld kapcsán indokolható gazdasági szükségletből történő megszerzést valószínűsít. További tényállás tisztázási és indokolási kötelezettség e körben sem az I. rendű alperesi érdekeltet, sem az alperest nem terhelte.
 - [6] 2.3. A Kúria az indítványozó rendkívüli jogorvoslati kérelmének befogadását a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdésében rögzített feltételek hiányában a 2020. november 24-én kelt, Kfv.II.37.894/2020/2. számú végzésével a Kp. 118. § (2) bekezdése alapján megtagadta.
- [7] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott és kiegészített panaszában az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésére, a XXIV. cikk (1) bekezdésére, és a XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozva állította a támadott döntés alaptörvény-ellenességét.

- [8] Az indítványozó a tulajdonhoz való jogának sérelmét részben abban jelölte meg, hogy a bíróság döntése megakadályozta tulajdonszerzését, mert egy nem földműves személy vásárlását támogatta egy földműves, elővásárlásra jogosult személlyel szemben, részben pedig a tényállást *contra legem* állapította meg, mert az adásvételi szerződés szerinti vevőt helybeli lakosnak, az önellátásra irányuló tevékenységét pedig gazdálkodói tevékenységnek tekintette.
- [9] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítványozó szerint abban áll, hogy a hatósági és bírósági határozat egyfelől nem indokolta érdemben döntését, másfelől amikor tartalmaz indokolást, az a vonatkozó törvényekkel ellentétes. Előítéletesen kezelték a személyét, amiért ingatlanok adásvételével is foglalkozó cégek ügyvezetőjeként, illetve erdőgazdálkodást folytató vállalkozóként kizártnak tartották, hogy egyéb gazdálkodó tevékenységétől elkülönítetten, magánszemélyként folytasson mezőgazdasági tevékenységet és jogszerűen éljen elővásárlási jogával. Ezen tevékenységeket jogszabály nem minősíti összeférhetetlenek, az ő vásárlása felelt volna meg a Földforgalmi tv. meghatározott agrár- és birtokpolitikai érdekeknek, ennek alátámasztására hivatkozott a jogbiztonság sérelmére is.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek megfelel-e.
- [11] 4.1. Az indítványozó a jogerős döntést a felülvizsgálati eljárás befejezése előtt alkotmányjogi panasszal nem támadta meg, a Kúria döntését jogi képviselője útján 2020. december 3-án vette át. A Kúria a Kp. 118. § (2) bekezdésén alapuló, felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint olyan mérlegelési jogkörben hozott bírói döntés, amelyen keresztül a jogerős ítélet állított alaptörvény-ellenessége vizsgálható. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB teljes ülési állásfoglalás értelmében az Abtv. 27. [(1) bekezdés] § b) pontja szerinti „jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette” fordulat a rendes jogorvoslati lehetőségek igénybevételét jelenti, az indítványozó nem köteles a rendkívüli jogorvoslati lehetőségeket (felülvizsgálat, perújítás) is kimeríteni. A folyamatban lévő felülvizsgálati vagy perújítási eljárás viszont az Alkotmánybíróság eljárásának akadálya. Az indítványozó a Kúria végzését követően az alkotmányjogi panaszt 2021. január 25-én nyújtotta be, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy azt határidőben terjesztette elő.
- [12] Az eljárásban az indítványozó felperesként vett részt, ezért az ügyben érintettnek minősül, alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosult. A Debreceni Törvényszék ítélete az ügy érdemében hozott, az ügyet lezáró döntés, ezért alkotmányjogi panasszal támadható.
- [13] 4.2. A következőkben az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy a jogerős döntés ellen benyújtott indítvány esetében teljesülnek-e a határozott kérelemnek az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben felsorolt feltételei.
- [14] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét olyan indítványi elemekkel (pl. a helybeli lakos, a gazdálkodói tevékenység fogalmainak értelmezésével) összefüggésben állítja, amelyeket alkotmányjogilag releváns indokolással nem támaszt alá. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjának megfelelően az indítványnak meg kell jelölnie az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, azaz arra vonatkozóan kell részletes indokolást tartalmaznia, hogy a támadott bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény rendelkezéseivel. Az indítványozó lényegében a bírói döntés egyes megállapításainak megalapozatlanságát, a jogszabályok álláspontjától eltérő értelmezését állítja, megfeleltetve ezen jogszabályok állított megsértését a XIII. cikk (1) bekezdése sérelmének. Az indítvány tehát „[a] törvénysértést alaptörvény-sértéssel azonosítja, ezzel azonban nem tesz eleget az Abtv.-ben előírt határozottság követelményének” {3138/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [15]}. Ezen indítványi elemek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével összefüggésben tehát nem teljesítik a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerinti követelményét.
- [15] A kifejtettek alapján egyedül az indokolt hatósági és bírói döntéshez való joggal összefüggő indítványi elemek felelnek meg a határozott kérelem valamennyi követelményének.
- [16] 5. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013.

- (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [17] Az indítványozó a hatóság döntésével összefüggésben az indokolt döntéshez való jog megsértését állítja. A XXIV. cikk (1) bekezdésére alapított indítványelemmel kapcsolatban az Alkotmánybíróság utal arra, hogy gyakorlata szerint a bíróság csak akkor sérti meg az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt jogosultságot, ha a közigazgatási döntés alapjogsértő voltát a felülvizsgálati eljárásban a bíróság elmulasztotta felismerni {3093/2018. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [43]}. A jelen esetben nem merült fel annak a kételye, hogy a közigazgatási döntés alapjogsértő volna. A döntést hozó hatóság határozatát részletesen megindokolta, a jogerős bírói döntés a határozatban szereplő érvekkel kimerítően foglalkozott, s ekképpen jutott a hatósággal azonos következtetésre.
- [18] Az Alkotmánybíróság a továbbiakban a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmével összefüggő gyakorlatára emlékeztet, amely szerint „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntések jog-, illetve törvényszerűségét, ezért önmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [19] Az indokolási kötelezettség állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, hanem csupán azt értékelheti, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálta-e és ennek értékeléséről a döntésében számot adott-e. Az indokolt bírói döntéshez való jog azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmén keresztül valójában a bírói törvényértelmezés és bizonyítékértékelés helyességét, valamint a bíróság által mindezekből levont következtetéseket vitatja, azaz a számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját jelenti. Az indítvány azt célozza, hogy a bíróság által eldöntött tény- és jogkérdéseket felülbírálati bíróságként vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, és a jogerős döntéstől eltérően értékelje. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [21] 6. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/246/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3442/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.20.149/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Váczi Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Váczi Péter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszában kérte a Kúria Pfv.VI.20.149/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint fogalhatók össze.
- [3] Az indítványozó termőföld árverésen az alperestől megvásárolta a perbeli ingatlant. Az indítványozó a nyilatkozata szerint elővásárlásra jogosult a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (továbbiakban: Földforgalmi tv.) 18. § (2) bekezdés *b*), (1) bekezdés *e*) és a (4) bekezdés *a*) pontja alapján. A szerződés záradéka szerint az adásvételi szerződésre elfogadó jognyilatkozatot tett elővásárlásra jogosultak az indítványozót az elővásárlási ranghelyén nem előzték meg. Az ingatlan-nyilvántartásban széljegyzésre került a kérelem az indítványozó tulajdonjogának bejegyzése és a kérelem elintézésének függőben tartása iránt. Az alperes ezt követően tájékoztatta az indítványozót, hogy a Földforgalmi tv. 18. § (2) bekezdés *b*) pontján alapuló elővásárlási ranghely-nyilatkozata érvénytelen, azon a jogcímen elővásárlási jog szántó, kert, szőlő, gyümölcsös művelési ágban nyilvántartott föld eladása esetén gyakorolható. Az alperes ezért az adásvételi szerződést az általa sorsolással kiválasztott elővásárlási joggyakorlóval kötötte meg. Az új vevő tulajdonjogának bejegyzésére irányuló kérelem a tulajdoni lapon széljegyként szerepel.
- [4] Az indítványozó a keresetében az alperes bejegyzési engedélyének a pótlását és a földhivatal megkeresését kérte az ingatlan-nyilvántartásban a tulajdonváltás javára történő átvezetése érdekében. Az elsőfokú bíróság a kijavított ítéletében pótolta az eladó alperes hozzájáruló nyilatkozatát az adásvételi szerződés tekintetében, a tulajdonjog indítványozó javára történő bejegyzéséhez; megkereste az illetékes földhivatalt az indítványozó tulajdonjogának adásvétel jogcímen a kérelem eredeti ranghelyén történő bejegyzése és az alperes tulajdonjogának törlése iránt. A másodfokú bíróság az elsőfokú döntést részben megváltoztatta: az ingatlanügyi hatóság megkeresésére irányuló kereseti kérelmet elutasította, mellőzte az alperes tűrésre kötelezését, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [5] A Kúria alkotmányjogi panasszal támadott Pfv.VI.20.149/2020/5. számú döntésével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította. A Kúria szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 1:5. § (2) bekezdése alapján a bíróság a jogszabály által megkívánt nyilatkozatot ítéletével abban az esetben pótolhatja, ha az érdeksérelem másképpen nem hárrítható el. Az indítványozó érdekséreleme a Ptk. 6:223. § alapján lett volna elhárítható, az elővásárlási jog jogosultjának jogsérelemét a szerződés relatív hatálytalanságának megállapítása és ennek a jogkövetkezményeinek a levonása orvosolja. Tekintettel arra, hogy az adásvételi szerződésbe a nyilatkozata alapján az elővásárlásra jogosult lépett be és ennek a szerződésnek a vele szembeni hatálytalanságának a megállapítását az indítványozó a Ptk. 6:223. §-a szerint nem kérte, hatályos szerződés a peres felek közt nincs. Ebből eredően az alperest a Ptk. 6:184. § alapján sem terhelte a szerződés alapján a kért jognyilatkozat megtételének a kötelezettsége.
- [6] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott panaszában az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése megsértésére figyelemmel állította a támadott ítélet alaptörvény-ellenességét.

- [7] Az indítványozó egységes szerkezetbe foglalt panasza szerint a Kúria döntése sérti a tisztességes eljárásához, ezen belül az indokolt bírói döntéshez való jogát azzal, hogy az indítványozó és a vele szemben elővásárlási jogot gyakorló személy jogi helyzetét felcseréli, és ennek nem adja indokát. Az indítvány állítása szerint a Kúria érvelése hibás, mert az elővásárlási jog megsértésének ügyében nem az indítványozónak, hanem a valódi elővásárlási jogával élő személynek kellett volna pert indítania. Az indítványozó az indokolt bírói döntéshez való joggal összefüggésben hivatkozott az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJEE), az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) megsértésére is, idézve az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) és az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) több ítéletét.
- [8] Az indítványozó előadta továbbá, hogy a Kúria a döntésének meghozatala során túlerjeszkedett a hatáskörén, ugyanis nem csak a perbeli szerepeket cserélte fel, hanem a per tárgyát is rosszul állapította meg, az ugyanis csak a jognyilatkozat pótlására irányult. Az első- és másodfokú kérelmek nem irányultak a szerződés érvényességének vizsgálatára. Mindezzel a Kúria megsértette a tisztességes eljárásához való jogot. Az indítványozó kérte a sérelmezett bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését is.
- [9] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek megfelel-e.
- [10] 4.1. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be. Az eljárásban az indítványozó felperesként vett részt, az alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosult, az ügyben érintettnek minősül. A támadott döntés az ügy érdemében hozott, a Kúria rendes jogorvoslattal nem támadható felülvizsgálati határozata. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [11] 4.2. Az EJEE, az EUMSZ indítványban állított megsértése, és az ennek alátámasztására szolgáló több EJEB és EUB ítélet kapcsán az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszban csupán bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata kérhető. A bírói döntések nemzetközi szerződésbe – az EJEE, az EUMSZ – ütközésének vizsgálatára az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikke és az Abtv. alapján nincs hatásköre {3252/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [12] 4.3. Az indítványnak az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban felsorolt követelményeit részben teljesíti.
- [13] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét részben olyan indítványi elemekkel (a Kúria túlerjeszkedett a hatáskörén, a per tárgyát tévesen állapította meg) összefüggésben állítja, amelyeket alkotmányjogilag releváns indokolással nem támaszt alá. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjának megfelelően az indítványnak meg kell jelölnie az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, azaz arra vonatkozóan kell részletes indokolást tartalmaznia, hogy a támadott bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény rendelkezéseivel. Az indítványozó lényegében bírói döntés egyes megállapításai megalapozatlanságát, a jogszabályok indítványozó álláspontjától eltérő értelmezését állítja, megfelelően ezen jogszabályok állított megsértését a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének. Az indítvány tehát „[a] törvénysértést alaptörvény-sértéssel azonosítja, ezzel azonban nem tesz eleget az Abtv.-ben előírt határozottság követelményének” {3138/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [15]}. Mindez egyben azt is jelenti, hogy ezen indítványi elemek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével összefüggésben nem teljesítik a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerinti követelményét.
- [14] 4.4. A kifejtettek alapján egyedül az indokolt bírói döntéshez való joggal összefüggő, a felek pozíciójának felcserélésével kapcsolatos indítványi elem felel meg a határozott kérelem valamennyi követelményének.
- [15] 5. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [16] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmével összefüggő gyakorlatára emlékeztet, amely szerint „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntések jog-, illetve törvényszerűségét, ezért önmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [17] Az indokolási kötelezettség állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, hanem csupán azt értékelheti, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálta-e és ennek értékeléséről a döntésében számot adott-e. Az indokolt bírói döntéshez való jog azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság a konkrét ügy vonatkozásában rámutat, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott kúriai döntés indokolása szerint a jogszabály által megkívánt nyilatkozat ítélettel történő pótlásának akkor van helye, ha az érdeksérelem másképpen nem hárítható el. Az indítványozó nyilatkozta szerint maga is elővásárlásra jogosult, ezért az állított érdeksérelem más úton, a szerződés relatív hatálytalanságának megállapítása és ennek a jogkövetkezményeinek a levonásával volt orvosolható. Az indítványozó azonban a szerződésnek a vele szembeni hatálytalanságának a megállapítását a Ptk. 6:223. §-a szerint nem kérte, ezért a jognyilatkozat bírói ítélettel történő pótlására nem volt jogszabályi lehetőség. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó alkotmányjogi panasa valójában nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésre vonatkozik, az eljáró bíróság jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja, a felülvizsgálati eljárásban hozott döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [19] 6. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *f)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította. Az Alkotmánybíróságnak az indítvány visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/662/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3443/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 3.Pkf.21.054/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Tóth Zsolt ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy II. rendű alperese volt. Az egyedi ügy felperesének kérelmére a közjegyző fizetési meghagyást bocsátott ki, melyben egyetemlegesen kötelezte az alpereseket 337 768 Ft és járulékai megfizetésére. A kibocsátott fizetési meghagyás „nem kereste” postai jelzéssel érkezett vissza az eljáró közjegyzőhöz, aki ezért kézbesítési fikció alapján állapította meg a fizetési meghagyás jogerejét. A fizetési meghagyás 2018. május 4-én emelkedett jogerőre. A fizetési meghagyásos eljárás során az alperesek lakóhelyeként a valóstól eltérő lakóhely került feltüntetésre. A közjegyző az alperesekkel szemben végrehajtást kért. Az indítványozó nyilatkozata szerint az indítványozó a végrehajtható okiratról, azaz fizetési meghagyás tényéről és annak jogerőre emelkedéséről csak 2018. december 1-jén szerzett tudomást, amely naptól számítva tizenöt napon belül nem élt ellentmondással. Az indítványozó perújítási kérelmet nyújtott be, amely az első fokon eljáró Ózdi Járásbírósághoz 2019. május 16-án érkezett be. Az Ózdi Járásbíróság végzésében arra hivatkozással utasította el a perújítási kérelmet, hogy az indítványozó a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmhtv.) 32. § (1) bekezdése szerinti tizenöt napon belül nem élt ellentmondással, továbbá nem teljesült a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 394. § (1) bekezdésében foglalt feltétel, mely szerint a perújítás csak akkor engedhető meg, ha a fél önhibáján kívül nem volt abban a helyzetben, hogy a perújítási kérelmében felhozott tény, bizonyítékot vagy határozatot a korábbi eljárás során érvényesítse.
- [3] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó élt fellebbezéssel. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelkezhetett volna a perújítási kérelem elutasításáról. Hivatkozott arra, hogy a Pp.-nek a perújítás megengedhetőségéről szóló rendelkezéseit a kifejezetten a jogerős fizetési meghagyással szembeni perújítási kérelemre vonatkozó 398. §-sal együtt kellett volna alkalmazni. Előadta továbbá azt, hogy a fizetési meghagyás csak akkor emelkedik jogerőre, ha nem történt ellentmondás, amiből következően ha az elsőfokú bíróság ítélete helyes, akkor egyetlen semmilyen jogerős fizetési meghagyás ellen nem volna lehetséges a perújítás, mert az vagy nem megengedett az ellentmondás elmaradása miatt, vagy még nem emelkedett jogerőre az ellentmondás miatt.
- [4] A Miskolci Törvényszék végzésével a fellebbezést elutasította. Megállapította – az elsőfokú bírósággal egyetértésben –, hogy a fizetési meghagyás kézbesítése nem volt szabályszerű. Ugyanakkor az elsőfokú bíróságtól eltérően a kézbesítési szabálytalanság orvoslásának eszközeként a Pp. 140. §-a szerinti kézbesítési kifogást jelölte meg; álláspontja szerint ez az a jogorvoslat, amelynek előterjesztése az indítványozónak módjában állt volna a végrehajtási eljárásról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül. E határidőt az indítványozó önhibájából mulasztotta el, ezért nem valósult meg a Pp. 394. § (1) bekezdésében írt feltétel.
- [5] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszukat, melyben az Alaptörvény R) cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) bekezdésének, valamint 28. cikkének sérelmére történő hivatkozással kérte a Miskolci Törvényszék végzésének megsemmisítését az Ózdi Járásbíróság végzésére kiterjedően.
- [6] Az indítványozó arra alapította panaszát, hogy a felperes mulasztása és az ebből fakadóan szabálytalan kézbesítés következtében sem a fizetési meghagyásról, sem a jogerő beálltáról nem állt módjában tudomást szerezni,

így őt elzárták annak lehetőségétől, hogy igényét bíróság előtt érvényesítse. Az Fmhtv. és a Pp. alkalmazott rendelkezései csak a valódi kézbesítési fikció esetében nyújtanak lehetőséget a jogerő áttörésére, és még akkor is csak korlátozottan, a rendkívüli ellentmondás pedig csak az addig felmerült végrehajtási költségek egyidejű megfizetésével engedélyezett. Mindennek következtében a végrehajtási eljárásban már a szabályos kézbesítés hiányában nincs biztosítva a kötelezettek számára, hogy indokolás nélkül, azonnal és direkt módon bírói utat nyitó ellentmondást tudjanak gyakorolni. A Pp. szabályainak szó szerinti alkalmazása a perújításban „jogi nonszensz” és az indítványozó jogkorlátozását eredményezte. Az Fhmtv. vonatkozó rendelkezéseinek van olyan értelmezése, amely az Alaptörvényből fakadó követelményeknek megfelel; a bíróságoknak ezt az értelmezést kellett volna választania.

- [7] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [8] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *b)* pontja értelmében az egyedi ügyben érintett személy akkor fordulhat alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, ha a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [9] A rendelkezésre álló iratokból kitűnően az indítványozó nyilatkozata szerint a végrehajtható okiratról, azaz a fizetési meghagyás tényéről és annak jogerőre emelkedéséről az indítványozó 2018. december 1-jén szerzett tudomást. A Miskolci Törvényszék a támadott ítéletben rámutatott arra, milyen jogcímen mely jogorvoslati lehetőség állt az indítványozó rendelkezésére e tudomásszerzéstől kezdődően. Ez volt – a törvényszék álláspontja szerint – a Pp. 140. § szerinti, a végrehajtási eljárás során előterjeszhető kézbesítési kifogás, amelynek a bíróság a Pp. 138. § (4) bekezdés *a)*, illetve *b)* pontjaiban foglalt feltételek fennállása esetén ad helyt, amennyiben pedig helyt ad, úgy a Pp. 139. § (6) bekezdésének megfelelően a kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények hatálytalanok, és a kézbesítést, illetve a már megtett intézkedéseket, eljárási cselekményeket – a szükséges mértékben – meg kell ismételni.
- [10] Az Alkotmánybíróság a jogorvoslat kimerítése követelményének értelmezése során már több alkalommal megállapította, hogy „[h]a a polgári eljárásjogban létezik megfelelő eszköz, amely elősegíti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás esetleges sérelmének már a bírósági eljárás során történő orvosolását, úgy azt az indítványozónak – ha arra lehetősége van – már a bírósági eljárás során igénybe kell vennie, és csak ennek sikertelensége esetén kifogásolhatja azt az Alkotmánybíróság előtt. E nélkül ugyanis az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az adott vonatkozásban az indítványozó nem merítette ki a jogorvoslati jogát.” {3327/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [25]; 3066/2020. (III. 2.) AB végzés, Indokolás [16]} Ahogyan arra a törvényszék rámutatott, a Pp. 140. §-a szerinti kézbesítési kifogás lehetővé tette volna, hogy a kézbesítést szabályszerűen megismételjék, amelyet követően megnyílhatott volna az indítványozó számára a lehetőség arra, hogy ellentmondással éljen. A rendelkezésre álló iratok és a panasz nem tartalmaznak olyan körülményt, amely azt valószínűsítene, hogy az indítványozó a tizenöt napos határidőt önhibáján kívül mulasztotta el, és amelyet az eljáró bíróságok az Alaptörvénybe ütköző módon hagytak volna figyelmen kívül. Ezért a panasz nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés *b)* pontjának.
- [11] 4. Tekintettel arra, hogy az indítványozó nem merítette ki a jogorvoslati lehetőségeit, a panaszt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *e)* pontja alapján visszautasította.
- [12] 5. Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság a jogerős ítélet végrehajtását az alkotmányjogi panasz eljárásának befejezéséig függessze fel. Az Alkotmánybíróság kivételesen, az Abtv. 61. § (1) bekezdésében foglalt körülmények fennállása esetén hívhatja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére, jelen ügyben azonban a visszautasításra tekintettel erről nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
Dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/507/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3444/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.20.071/2020/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Pfv.III.20.071/2020/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak – a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.629/2019/6-II. számú ítéletére, valamint a Fővárosi Törvényszék 39.P.20.988/2017/60. számú ítéletére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó több alkalommal indított eljárást arra hivatkozással, hogy 2011-ben született gyermeke tekintetében a gyermek édesanyja 2016. augusztus 9. és 2017. október 31. napja között akadályozta a bíróság által ideiglenes intézkedéssel elrendelt kapcsolattartást. Miután – állítása szerint – a hatóság részben el sem bírálta a kérelmeit, részben pedig késedelmesen hozott döntést, illetve „nem használta ki a jogszabály által biztosított lehetőségeket”, az indítványozó személyiségi jog megsértése iránt pert indított Budapest Főváros Kormányhivatala ellen (egyrészt a saját nevében, másrészt gyermeke törvényes képviselőjeként). Az elsőfokú bíróság szerint a „perbeli esetben [...] az alperes késedelmes intézkedései és mulasztásai nem okoztak a felperesek számára olyan személyiségi jogsérelmet, amely külön jogvédelmet igényelt volna”, ezért a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet azzal hagyta helyben, hogy az igény azért nem minősülhetett alaposnak, mert a „kapcsolattartás alapvetően családjogi kérdés, nem megfelelő végrehajtása esetén a szankciók alkalmazása is alapvetően a gyámhatóságra tartozik és a családjogi viták rendezésének nem megfelelő eszköze a személyiségi jogok érvényesítése”. A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [3] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Kérelmének az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére vonatkozó indokolása szerint sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem indokolta meg megfelelő módon, hogy a pszichiáter szakértői véleményét és az egyéb bizonyítékokat milyen szempontok szerint vette figyelembe vagy rekesztette ki a bizonyítékok köréből. A szakértői bizonyítás kiegészítésére, megisméltésére vonatkozó indítványok elutasítását a bíróság tévesen indokolta, „csupán futólag utalt rá, hogy a szakvéleményt nem tartotta fontosnak”, továbbá a bíróság az indítványozott bizonyítások jelentős részét elutasította vagy a felkínált bizonyítékokat a mérlegelésből kirekesztette. A bíróság nem vette figyelembe a szülő és a gyermek közötti kapcsolat jelentőségét, és nem intézkedett az anyával szemben, aki a kapcsolattartást akadályozta, sőt a gyermeket az édesapja ellen hangolta. Az indítványozó szerint a fentiek az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése által garantált családi élethez- és kapcsolattartáshoz való jog kiüresítését eredményező eljárás lefolytatását is jelenti: ha ugyanis az alperes késedelmesen vagy egyáltalán nem jár el az elmaradt kapcsolattartások pótlása érdekében – amely a szülő és a gyermek személyiségi jogát jelentő kérdés –, nem nyújt hatékony jogvédelmet, akkor „súlyosan okszerűtlen és iratellenes megállapítás”, hogy a felpereseknek nem sértült a személyiségi joguk.
- [4] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [5] 2.1. A Kúria ítéletét a jogi képviselő a rendelkezésre álló elektronikus letöltési igazolás szerint 2021. március 16-án vette kézhez, a panaszt pedig 2021. május 7-én érkezett az elsőfokú bíróság. A panaszt ennek alapján kétségkívül az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be. A kérelmező

alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott végzéssel lezárt eljárásban alperes volt – fennáll, és Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét állítja.

- [6] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (az indítványozó úgy véli, hogy a személyiségi jogi jogsérelmet alaptörvény-ellenes módon nem állapította meg a bíróság a kormányhivatal eljárása kapcsán); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Kúria Pfv.III.20.071/2020/4. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a támadott ítélet miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a bírói döntés alaptörvény-ellenességét és azt – az első- és másodfokú bírósági döntésre is kiterjedő hatállyal – semmisítse meg.
- [7] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [8] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat, 3214/2020. (VI. 19.) AB határozat és 3046/2019. (III. 14.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [9] A második – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Megállapítható, hogy a támadott bírósági döntések azt vizsgálták, hogy a késedelmes, illetve jogsértő ügyintézés miatt sérült-e a felperesek személyiségi joga. Az ítéletek a családtagok közötti kapcsolattartás kérdését nem döntötték el, azt nem is érintették, következésképpen ezzel kapcsolatban a szülő és a gyermek esetleges elidegenedésére vonatkozó indítványozói érvelés nem értelmezhető. A támadott kúriai ítélettel összefüggésben ezért a magán- és családi élethez való jog mint alapjog [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés] sérelmének lehetőségét felvető aggály nem merül fel [lásd hasonlóan: 3203/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [10] A tisztességes eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét állító indítványozói hivatkozással összefüggésben az Alkotmánybíróság szintén arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésre vonatkozik: az indítványozó az eljáró bíróság jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja, és magát a személyiségi jogi perben hozott döntést, annak hátrányos voltát alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Hangsúlyozni kell azonban jelen ügyben is, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [11] A „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} Az Alkotmánybíróság nem látott rá indokot vagy lehetőséget, hogy idézett gyakorlatától eltérjen, és megállapította: önmagában az, hogy

az indítványozó a lefolytatott eljárást jogsértőnek, a személyiségi jogi perben hozott bírósági döntést pedig megalapozatlannak, tévesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, nem tekinthető az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értékelhető alkotmányossági kérdésnek. Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványba foglaltak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetik fel.

- [12] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [13] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 12.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1520/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3445/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.21.101/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.21.101/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a Debreceni Járásbíróság 84.Pk.500.809/2020/10. számú végzésére kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését kérte az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó kapcsolattartás végrehajtása iránt indított eljárást, miután 2017-ben született közös gyermekük tekintetében a gyermek édesanyja a koronavírus járványra hivatkozással nem biztosította a 2020. március 28-29. Budapesten, illetve az április 11-12. napján Debrecenben esedékes folyamatos kapcsolattartást. A másodfokú bíróság – az elsőfokú bíróságnak a kérelmet elutasító döntését részben eltérő indokolással helybenhagyva – arra a következtetésre jutott, hogy az ügyben a kérelmezett édesanyja felróható magatartása nem állapítható meg. A bíróság egyrészt rámutatott, hogy a törvényes képviselő szülő joga és kötelezettsége, hogy a járványügyi rendelkezéseket betartsa és betartassa a kiskorú gyermek vonatkozásában, de „nem terjed ki ez a joga arra, hogy a kapcsolattartásra jogosult szülők utasításokat adjon, magatartási szabályokat határozzon meg”. Másrészt a bíróság megállapította, hogy a konkrét ügyben bizonyítékok támasztják alá a gyermek olyan légúti megbetegedéseit, amelyek folytán rá a koronavírus fokozottabb veszélyt jelent, és „ez a fokozott veszélyeztetettség többlet tényállási elemként értékelhető, amely méltányolható körülményt teremt a kérelmezett oldalán”. A kérelmezett továbbá nem zárkozott el a kapcsolattartás pótlásától.
- [3] Az indítványozó ezt követően benyújtott alkotmányjogi panaszát arra alapította, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése biztosítja a különélő szülőknek a gyermekével való kapcsolattartáshoz való jogát, amelyet a bíróság döntésével megsértett. A különélő szülő éppúgy köteles betartani a járványügyi előírásokat, továbbá az édesanyja csak ígérte, de ténylegesen nem biztosította a „digitális kapcsolattartást”, valamint a gyermek kruppos megbetegedése nem bizonyított, mint ahogy az sem, hogy a koronavírus fokozott kockázatot jelent az e betegségben szenvedőknek vagy egyáltalán a gyermekek számára – hangzik az indítvány. Az indítványozó úgy véli emellett, hogy a második időpont lemondása nem történt meg, amit a bíróság nem vett figyelembe. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó szerint az „alapvető eljárási szabályok halmozott és igen súlyos sérelme” okozta.
- [4] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [5] 2.1. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be: a rendelkezésre álló elektronikus letöltési igazolás szerint a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.21.101/2020/2. számú végzését 2020. október 15-én vette kézhez az indítványozó jogi képviselője, a panaszt pedig 2021. december 11-én adták be az elsőfokú bíróságon. A másodfokú döntés alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a folyamatban volt eljárás kérelmezőjeként érintettnek minősül.
- [6] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására,

továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó szerint a bíróság megalapozatlanul és alapjogsértő módon utasította el a kérelmét); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést (a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.21.101/2020/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés, XVI. cikk (2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kivételével indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a törvényszék végzésének alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt az alsóbb fokú bíróság végzésére is kiterjedő hatállyal. Megállapítható ugyanakkor, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikkét az indítvány csak felsorolta, ám annak sérelmére vonatkozó kifejezett – a jogszabálysértés pusztá állításán túlmutató – indokolást nem adott elő. Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, és annak elbírálására nincs lehetőség [lásd hasonlóan: 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]].

- [7] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [8] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (2) bekezdése – tartalmát érintően, és kidolgozta a szülő-gyermek kapcsolattartási jogának alkotmányos tartalmát [lásd: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat, a továbbiakban: Abh.]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [9] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését illeti, jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]]. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]
- [10] A vizsgált ügyben eljáró bíróságok indokolásukban bemutatták döntésük indokait. A bíróság elvi jelleggel hangsúlyozta, hogy a gyermek és a különélő szülő kapcsolattartási joga „önmagában és általánosságban a veszélyhelyzetre hivatkozással nem akadályozható” (Debreceni Járásbíróság 84.Pk.500.809/2020/10. számú végzése, Indokolás [11]). E megállapítás összhangban áll az Abh.-ba foglalt – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére és XVI. cikk (2) bekezdésére visszavezethető – következtetéssel, amely szerint az „általános járványveszély és az ezzel kapcsolatos elővigyázatosság önmagában nem elegendő indok a személyes találkozás korlátozására” (Indokolás [39]).
- [11] Ami a konkrét ügyet érinti, a másodfokú bíróság az apa szabálykövető magatartásával kapcsolatos kételyt fogalmazott meg, ami alapvetően valóban nem indokolhatja a kapcsolattartás korlátozását. Nem lehet ugyanis eleve abból kiindulni, hogy a gondozó szülővel szemben a különélő szülő nem jogkövető, a gyermek legjobb érdekét előtérbe helyező módon fog eljárni (vesd össze: Abh., Indokolás [39]). Ez a kiragadott indokolási elem ugyanakkor önmagában nem elegendő a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség megalapozására. Alkotmányjogi szempontból az a leglényegesebb kérdés, hogy a bírósági eljárásban végeredményben sor került-e az egyedi ügy sajátosságainak, az érintettek személyes körülményeinek a figyelembevételére és az adott esetben fennálló tényleges egészségügyi kockázat mérlegelésére [lásd hasonlóan: 3202/2021. (V. 19.) AB

végzés, Indokolás [16]). Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a bíróságok ennek a követelménynek alapvetően eleget tettek: megjelölték azt a konkrét indokot (a gyermek krónikus légúti betegségét), amelyre következtetésüket alapították. A bizonyítékok és a megállapított tényállás (a kapcsolattartási időpont előzetes lemondása és a betegség tényleges fennállása) felülvizsgálata, illetve az ezek alapján elvégzett mérlegelés (a lemondás szabályszerűsége, valamint a betegség és a koronavírus összefüggése) felülbírálatára az Alkotmánybíróságnak nincs eszköze vagy módja. Egy ilyen jellegű vizsgálat hagyományos jogorvoslati fórummá tenné az Alkotmánybíróságot, amelyre a fentebb idézettek szerint nincs lehetősége.

- [12] Megjegyzendő azonban az is, hogy a koronavírus egyes betegségekkel összefüggő kockázatának, illetve általánosságban a gyermekek veszélyeztetettségének az értékelése összetett, a tudomány mindenkori állásától függő egészségügyi kérdés, amelynek a megítélése a koronavírus kezdete óta eltelt időszak tapasztalatai és adatai alapján nem feltétlenül konstans. A bíróságoknak a különféle szülő és a gyermek személyes találkozásának adott, konkrét időpontban fennálló kockázatát kell mérlegelniük, ezért a járvány korai időszakában, az akkori ismeretek alapján tett megállapítások egy későbbi időpont tekintetében – figyelemmel a gyermek aktuális állapotára és a járványhelyzetre, valamint a találkozás körülményeire is – a korábbiól eltérőek is lehetnek.
- [13] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet jelen ügyben az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [14] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglalt törvényi feltételnek, részben pedig nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 12.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2104/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3446/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.21.102/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.21.102/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a Debreceni Járásbíróság 84.Pk.501.033/2020/5. számú végzésére kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését kérte az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó kapcsolattartás végrehajtása iránt indított eljárást, miután közös gyermekük tekintetében a gyermek édesanyja a koronavírus járványra hivatkozással nem biztosította a 2020. április 25-26. napján esedékes folyamatos kapcsolattartást. A kapcsolattartásra vonatkozó jogerős ideiglenes intézkedés értelmében a kapcsolattartás kéthetente felváltva Debrecenben és Budapesten valósul meg, a szóban forgó időpontban az édesanyjának kellett volna a gyermeket Debrecenből Budapestre vinnie, a találkozás helyszíne a Nyugati pályaudvar lett volna. A másodfokú bíróság – az elsőfokú bíróságnak a kérelmet elutasító döntését részben eltérő indokolással helybenhagyva – arra a következtetésre jutott, hogy az ügyben a kérelmezett édesanya felróható magatartása nem állapítható meg. A bíróság egyrészt rámutatott, hogy a törvényes képviselő szülő joga és kötelezettsége, hogy a járványügyi rendelkezéseket betartsa és betartassa a kiskorú gyermek vonatkozásában, de „nem terjed ki ez a joga arra, hogy a kapcsolattartásra jogosult szülőnek utasításokat adjon, magatartási szabályokat határozzon meg”. Másrészt a bíróság megállapította, hogy bizonyítékok támasztják alá a gyermek olyan légúti megbetegedéseit, amelyek folytán rá a koronavírus fokozottabb veszélyt jelent, és „ez a fokozott veszélyeztetettség többlet tényállási elemként értékelhető, amely méltányolható körülményt teremt a kérelmezett oldalán”. A kérelmezett továbbá nem zárkozott el a kapcsolattartás pótlásától.
- [3] Az indítványozó ezt követően benyújtott alkotmányjogi panaszát arra alapította, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése biztosítja a különélő szülőnek a gyermekével való kapcsolattartáshoz való jogát, amelyet a bíróság döntésével megsértett. A különélő szülő éppúgy köteles betartani a járványügyi előírásokat, továbbá az édesanya csak ígérte, de ténylegesen nem biztosította a „digitális kapcsolattartást”, valamint a gyermek kruppos megbetegedése nem bizonyított, mint ahogy az sem, hogy a koronavírus fokozott kockázatot jelent az e betegségben szenvedőknek vagy egyáltalán a gyermekek számára – hangzik az indítvány. Az indítványozó úgy véli emellett, hogy az időpont lemondása nem jogszerű módon és időben történt, amit a bíróság nem vett figyelembe. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó szerint az „alapvető eljárási szabályok halmozott és igen súlyos sérelme” okozta.
- [4] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [5] 2.1. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be: a rendelkezésre álló elektronikus letöltési igazolás szerint a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.21.102/2020/2. számú végzését 2020. október 15-én vette kézhez az indítványozó jogi képviselője, a panaszt pedig 2021. december 12-én adták be az elsőfokú bíróságon. A másodfokú döntés alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a folyamatban volt eljárás kérelmezőjeként érintettnek minősül.

- [6] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó szerint a bíróság megalapozatlanul és alapjogsértő módon utasította el a kérelmét); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést (a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.21.102/2020/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés, XVI. cikk (2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kivételével indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a törvényszék végzésének alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt az alsóbb fokú bíróság végzésére is kiterjedő hatállyal. Megállapítható ugyanakkor, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikkét az indítvány csak felsorolta, ám annak sérelmére vonatkozó kifejezett – a jogszabálysértés pusztá állításán túlmutató – indokolást nem adott elő. Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, és annak elbírálására nincs lehetőség {lásd hasonlóan: 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [7] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [8] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (2) bekezdése – tartalmát érintően, és a szülő-gyermek kapcsolattartási jogának alkotmányos tartalmát is kidolgozta már [lásd: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat, a továbbiakban: Abh.]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [9] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését illeti, jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróóság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [10] A vizsgált ügyben eljáró bíróságok indokolásukban bemutatták döntésük indokait. A bíróság elvi jelleggel hangsúlyozta, hogy a gyermek és a különélő szülő kapcsolattartási joga „önmagában és általánosságban a veszélyhelyzetre hivatkozással nem akadályozható” (Debreceni Járásbíróság 84.Pk.501.033/2020/5. számú végzése, Indokolás [12]). E megállapítás összhangban áll az Abh.-ba foglalt – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére és XVI. cikk (2) bekezdésére visszavezethető – következtetéssel, amely szerint az „általános járványveszély és az ezzel kapcsolatos elővigyázatosság önmagában nem elegendő indok a személyes találkozás korlátozására” (Indokolás [39]).
- [11] Ami a konkrét ügyet érinti, a másodfokú bíróság az apa szabálykövető magatartásával kapcsolatos kételyt fogalmazott meg, ami alapvetően valóban nem indokolhatja a kapcsolattartás korlátozását. Nem lehet ugyanis eleve abból kiindulni, hogy a gondozó szülővel szemben a különélő szülő nem jogkövető, a gyermek legjobb érdekét előtérbe helyező módon fog eljárni (vesd össze: Abh., Indokolás [39]). Ez a kiragadott indokolási elem ugyanakkor önmagában nem elegendő a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség megalapozására. Alkotmányjogi szempontból az a leglényegesebb kérdés, hogy a bírósági eljárásban végeredményben sor

került-e az egyedi ügy sajátosságainak, az érintettek személyes körülményeinek a figyelembevételére és az adott esetben fennálló tényleges egészségügyi kockázat mérlegelésére [lásd hasonlóan: 3202/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [16]]. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a bíróságok ennek a követelménynek alapvetően eleget tettek: megjelölték azt a konkrét indokot (a gyermek krónikus légúti betegségét), amelyre következtetésüket alapították. A bizonyítékok és a megállapított tényállás (a kapcsolattartási időpont előzetes lemondása és a betegség tényleges fennállása) felülvizsgálata, illetve az ezek alapján elvégzett mérlegelés (a lemondás szabályszerűsége, valamint a betegség és a koronavírus összefüggése) felülbírálatára az Alkotmánybíróságnak nincs eszköze vagy módja. Egy ilyen jellegű vizsgálat hagyományos jogorvoslati fórummá tenné az Alkotmánybíróságot, amelyre a fentebb idézettek szerint nincs lehetősége.

- [12] Megjegyzendő azonban az is, hogy a koronavírus egyes betegségekkel összefüggő kockázatának, illetve általánosságban a gyermekek veszélyeztetettségének az értékelése összetett, a tudomány mindenkori állásától függő egészségügyi kérdés, amelynek a megítélése a koronavírus kezdete óta eltelt időszak tapasztalatai és adatai alapján nem feltétlenül konstans. A bíróságoknak a különélő szülő és a gyermek személyes találkozásának adott, konkrét időpontban fennálló kockázatát kell mérlegelniük, ezért a járvány korai időszakában, az akkori ismeretek alapján tett megállapítások egy későbbi időpont tekintetében – figyelemmel a gyermek aktuális állapotára és a járványhelyzetre, valamint a találkozás körülményeire is – a korábitól eltérőek is lehetnek.
- [13] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet jelen ügyben az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [14] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglalt törvényi feltételnek, részben pedig nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 12.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2106/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3447/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.635/2019/5. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.635/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Szegedi Zsolt ügyvéd) eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.635/2019/4. számú végzése és Pfv.III.20.635/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Győri Ítéltábla Pf.I.20.304/2018/4/1. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó 2016. július 19-én előjegyzett szemészeti szűrővizsgálaton vett részt zöldségbetegség diagnosztizálása, illetve kizárása céljából. A vizsgálatot nem az indítványozó kezelőorvosa végezte; a negatív diagnózist a vizsgálatot végző orvos, valamint az indítványozó kezelőorvosa egymással konzultálva, közösen állapították meg, melynek eredményéről a kezelőorvos szóban tájékoztatta az indítványozót. A vizsgálat eredményéről az indítványozó nem kapott kézhez ambuláns lapot, azonban később tudomására jutott, hogy a vizsgálat napján mégis készült ambuláns lap, melyre nem került orvosi aláírás, a kezelőorvos személyét pedig tévesen tüntették fel rajta. Az indítványozó 2016. július 20-án panaszt nyújtott be a vizsgálatot végző egészségügyi szolgáltatónál, és találkozott az illetékes betegjogi képviselővel. A vizsgálatot végző orvos – észelve, hogy a korábbi ambuláns lapon nem szerepel aláírás, és a kezelőorvos személye is tévesen szerepel rajta – az indítványozót ismételten megvizsgálta, új ambuláns lapot állított ki és adott át az indítványozó számára; a két vizsgálat eredménye azonos (negatív) volt. A vizsgálatot végző orvos nem tájékoztatta az indítványozót arról, hogy az átadott dokumentum nem a 2016. július 19-i ambuláns lap. Az indítványozó még aznap újabb panaszt nyújtott be az egészségügyi szolgáltatóhoz, melyre nem érkezett válasz.
- [3] 1.2. Az indítványozó ezt követően 2 000 000 forint sérelemdíjat követelve keresetet nyújtott be a Tatabányai Törvényszéken az egészségügyi szolgáltató ellen, arra hivatkozással, hogy az alperes egészségügyi szolgáltató megsértette az indítványozó betegjogi (személyiségi jogai) közül az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 13. §-a szerinti tájékoztatáshoz való jogát és 24. §-a szerinti egészségügyi dokumentáció megismeréséhez való jogát. Az első fokon eljáró Tatabányai Törvényszék 20.P.20.078/2017/31. számú ítéletében megállapította, hogy az egészségügyi szolgáltató megsértette az indítványozó emberi méltóságához, valamint testi és lelki egészségéhez való jogát azáltal, hogy megsértette az Eütv. 13. §-a és 24. §-a szerinti betegjogokat. Mivel az alperes nem tudta igazolni, hogy tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, a bíróság szerint megállapítható volt az indítványozó személyiségi jogának sérelme, mely egyúttal a sérelemdíj megállapításának feltétele. A bíróság ugyanakkor az indítványozó által kért sérelemdíj mértékét túlzónak ítélte, és a fizetendő sérelemdíj összegét 500 000 forintban határozta meg.
- [4] 1.3. Az elsőfokú ítélet ellen az alperes egészségügyi szolgáltató terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a sérelemdíj összegének leszállítását, harmadsorban pedig a perköltségviselés arányának megváltoztatását, míg az indítványozó fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A Győri Ítéltábla Pf.I.20.304/2018/4/1. számú ítéletében mindenekelőtt azt rögzítette, hogy fellebbezés hiányában az elsőfokú ítélet keresetet részben elutasító rendelkezéseit nem bírálhatta felül.

A Győri Ítéltábla ítélete szerint az Eütv.-ben rögzített betegjogok ugyan nem személyiségi jogok, azonban a betegjogok megsértése együtt járhat személyiségi jogok megsértésével is. Jelen esetben az alperes egészségügyi intézmény valóban nem adott ugyan megfelelő tájékoztatást, de a Győri Ítéltábla álláspontja szerint ez nem érte el a testi épség és az egészség sérelmének szintjét. A Győri Ítéltábla döntése szerint az ambuláns lap kiadásának elmaradása sérti az indítványozó személyes adatok védelméhez fűződő személyiségi jogát, a bírói gyakorlat szerint ugyanis az orvosi iratok kiadásának elmaradása sérti a beteg személyiségi jogait, függetlenül attól, hogy a kiadás elmaradásának mi a konkrét oka. A Győri Ítéltábla azonban úgy ítélte meg, hogy az ügy körülményeire és a sérelemdíj funkciójára tekintettel a jogsértés megállapításának tényén kívül további jogkövetkezmény alkalmazása (így különösen sérelemdíj megítélése) nem indokolt.

- [5] 1.4. A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelem teljesítését, másodlagosan az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljáró bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. A Kúria a felülvizsgálati kérelem 1 500 000 forint sérelemdíj megfizetésére irányuló részét Pfv.III.20.635/2019/4. számú végzésével hivatalból elutasította, tekintettel arra, hogy e körben az indítványozó az elsőfokú ítélettel szemben fellebbezéssel nem élt. A Kúria ezt követően meghozott Pfv.III.20.635/2019/5. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria osztotta a Győri Ítéltábla azon érvelését, hogy egyes, az Eütv.-ben nevesített betegjogok nem eredményeznek automatikusan személyiségi jogsérelmet, azonban megfelelő tényállás mellett a betegjogok megsértése egyben személyiségi jogsérelmet is eredményezhet. A Kúria megítélése szerint az indítványozónak nem csorbult az önrendelkezési joga attól, hogy egy nappal később szerzett tudomást az egyébként is negatív személyzeti leletéről, hiszen az egészségügyi állapota kérdésében semmilyen, az egészségét befolyásoló döntést nem kellett meghoznia. Hasonlóan, a tájékoztatáshoz való jog sérelme sem eredményezett a jelen esetben személyiségi jogsérelmet, ugyanis az indítványozó lelete negatív volt, és egy nap késéssel már valamennyi információ birtokában volt. Mindezen szempontokra figyelemmel a Kúria ítéletében a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria Pfv.III.20.635/2019/4. számú végzése és Pfv.III.20.635/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Győri Ítéltábla Pf.I.20.304/2018/4/I. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [7] Az indítványozó szerint a Kúria Pfv.III.20.635/2019/5. számú ítélete (valamint a Győri Ítéltábla Pf.I.20.304/2018/4/I. számú ítélete) azért ütközik az Alaptörvény II. cikkébe, mert az önmagában a betegjogi jogsértés ténye alapján nem állapított meg személyiségi jogi jogsérelmet. Az indítványozó érvelése szerint a Győri Ítéltábla és a Kúria azon érvelése, miszerint a betegjogok nem minősülnek egyben személyiségi jognak, azzal a következménnyel jár, hogy gyakorlatilag megszűnik a betegjogok hatékony érvényesítésének lehetősége. Az indítványozó (és más betegek is) ennek megfelelően az Eütv. szerinti betegjogok megsértése esetén csupán a betegjogok megsértése tényének megállapítását kérhetik a bíróságoktól, sérelemdíj igénylése nélkül. Az alkotmányjogi panasz szerint az Eütv. szerinti betegjogok az Alaptörvény II. cikkében biztosított emberi méltóságból levezethető önrendelkezési jog egyes részelemeinek tekinthetőek. Az önrendelkezési jog ugyanis az ún. tájékozott beleegyezés (*informed consent*) megvalósulását garantálja, melynek szükségszerű előfeltétele a tájékoztatás megléte.
- [8] Az indítványozó panaszában az I. cikk (1) bekezdésével összefüggésben (melynek megsértését arra hivatkozással nem állítja, hogy ez a rendelkezés alkotmányjogi panasz eljárás keretében nem hívható fel) kiemeli, hogy amennyiben a jelenleg hatályos jogérvényesítési eszközök keretei között nincs lehetőség a betegjogok érvényesítésére, akkor az állam nem tesz eleget annak a kötelezettségének, hogy biztosítsa az emberi méltósághoz való jog és az ebből levezethető önrendelkezési jog egészségügyi ellátás során bekövetkező megsértése miatti jogérvényesítés lehetőségét.
- [9] Az alkotmányjogi panasz azt is kiemeli, hogy a Kúria (és a Győri Ítéltábla) jogértelmezése az Alaptörvény 28. cikkével is ellentétes volt, ugyanis a személyiségi jogi jogsérelm megállapításához a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkezésének bizonyítását várta volna el.

- [10] A Kúria Pfv.III.20.635/2019/4. számú végzésének az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközését az indítványozó arra tekintettel állítja, hogy a Kúria jogsértően alkalmazta a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 271. § (1) bekezdését, ezáltal elzárva az indítványozót a jogorvoslathoz való jogának gyakorlásától. Az indítványozó szerint a Kúria tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét; a másodfokú bíróság valójában megváltoztatta az ítéletet, ráadásul éppen a sérelemdíjra kiterjedően. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmét is állítja a Kúria végzésével összefüggésben, azonban az alkotmányjogi panasz erre vonatkozóan indokolást nem tartalmaz.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatósága általános törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét és végzését egyaránt 2020. július 21-én vette kézhez. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2020. szeptember 21-én, határidőben nyújtotta be az ügyben első fokon eljáró Tatabányai Törvényszékre. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta.
- [13] 4. Az indítványozó külön érvelés alapján állította a Kúria Pfv.III.20.635/2019/4. számú végzése és Pfv.III.20.635/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességét. Ezek közül az Alkotmánybíróság elsőként az alkotmányjogi panasz Kúria Pfv.III.20.635/2019/4. számú végzését támadó elemét vizsgálta meg, és az alábbi következtetésekre jutott. Az Abtv. 27. §-a értelmében alkotmányjogi panasszal „az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés” támadható. Az Alkotmánybíróság a 3269/2016. (XII. 20.) AB végzésében akként foglalt állást, hogy „a Kúria mint felülvizsgálati bíróság [...] az indítványozó felülvizsgálati kérelmét – törvénybe foglalt kizáró ok fennállása alapján – hivatalból elutasító végzése nem minősül sem az ügy érdemében hozott döntésnek, sem pedig a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek” {Indokolás [17], hasonlóan például: 3075/2019. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [14] A Kúria Pfv.III.20.635/2019/4. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmének 1 500 000 forint sérelemdíj megfizetésére irányuló részét hivatalból elutasította, ugyanis a régi Pp. 271. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak, ha a fél a fellebbezési jogával nem élt és a másik fél fellebbezése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A Kúria ezt követően meghozott, Pfv.III.20.635/2019/5. számú ítéletével bírálta el az indítványozó felülvizsgálati kérelmének érdemi elbírálásra alkalmas elemeit, és zárta le ezzel az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást. Mindez egyben azt is jelenti, hogy a Kúria Pfv.III.20.635/2019/4. számú végzése a jelen ügyben nem minősül sem az ügy érdemében hozott döntésnek, sem pedig a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek, ekként az alkotmányjogi panasz Kúria Pfv.III.20.635/2019/4. számú végzését támadó eleme nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja szerinti követelményt.
- [15] 5. Az Alkotmánybíróság ezt követően a Kúria Pfv.III.20.635/2019/5. számú, az előző pontban foglaltak szerint az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárást érdemben befejező ítélete tekintetében vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz teljesíti-e a befogadhatóság feltételeit.
- [16] 5.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pont, 52. § (1b) bekezdés *b)* pont], hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint sem az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése (melynek megsértését egyébiránt maga az indítványozó sem állítja), sem pedig az Alaptörvény 28. cikke nem tartalmaz az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot [az I. cikk (1) bekezdésére legutóbb például: 3284/2021. (VII. 7.) AB végzés, Indokolás [22], a 28. cikkre legutóbb például: 3321/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [16]]. Ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz ebben az elemében nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja és 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja követelményét.

- [17] 5.2. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény II. cikkének állított sérelmével összefüggésben a határozott kérelem követelményének megfelel.
- [18] 5.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagyilagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [19] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azért állította a Kúria ítéletének alaptörvény-ellenességét, mert az önmagában a betegjogi jogsértés ténye alapján nem állapított meg személyiségi jogi jogsérelmet, márpedig az indítványozó érvelése szerint a megközelítés, miszerint a betegjogok nem minősülnek egyben személyiségi jogoknak is, azzal a következménnyel jár, hogy gyakorlatilag megszűnik a betegjogok hatékony érvényesítésének lehetősége.
- [20] Az Alkotmánybíróság a 36/2000. (X. 27.) AB határozatában úgy foglalt állást, hogy az Eütv. az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében foglalt emberi méltósághoz való jogot érvényre juttató garanciális rendelkezéseket tartalmaz a betegek önrendelkezési joga tekintetében (ABH 2000, 241, 254). Ezt az értelmezést erősítette meg a 30/2013. (X. 28.) AB határozat is, amikor kimondta, hogy „az emberi méltósághoz való jog egyfajta részjogosítványként magában foglalja az önrendelkezés szabadságához való alkotmányos alapjogot is. Ezen értelmezéssel egyezően az Eütv. az emberi méltósághoz való jogot érvényre juttató garanciális rendelkezéseket tartalmaz a betegek önrendelkezési joga tekintetében.” (Indokolás [32]) Az Eütv. szerinti betegjogok tehát végső soron valóban az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz való jogra vezethetők vissza. Mindez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [21] Az indítványozó érvelésével ellentétben a Kúria ítéletéből nem az következik, hogy az Eütv. szerinti betegjogok sérelme soha nem eredményezhet személyiségi jogi jogsértést, és ezáltal a Kúria jogértelmezésének következményeként a magyar jogrendszerben nem biztosított az Eütv. szerinti betegjogok hatékony érvényesítésének lehetősége. Ha az indítványozó ezen érvelése helyes volna, úgy az a hivatkozott alkotmánybírói gyakorlat alapulvételével felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. A Kúria ítéletében azonban valójában csak azt emelte ki, hogy az Eütv. szerinti betegjogok megsértése nem eredményez automatikusan személyiségi jogsérelmet és ezáltal a Ptk. szerinti személyiségi jogvédelmet, azonban megfelelő tényállás esetén a betegjogok megsértése egyben személyiségi jogsérelmet is eredményezhet. A Kúria ítéletének helyes értelmezése éppen ezért (az indítványozó érvelésével szemben) valójában az, hogy az Eütv. szerinti betegjogok csekély mértékű sérelme (mint amilyenek a Kúria az indítványozót ért sérelmet is minősítette) még nem szükségképpen éri el a személyiségi jogi jogsértés szintjét – melyből azonban az is egyértelműen következik, hogy a súlyosabb betegjogi jogsértések egyben személyiségi jogi jogsértésnek is minősülhetnek. Az indítványozó ügyében azonban a Kúria úgy ítélte meg, hogy figyelemmel az ügy körülményeire (így különösen arra, hogy az indítványozó mindössze egy nappal később szerzett tudomást az egyébként is negatív személyzeti leletéről, és a lelet birtokában sem kellett semmilyen, az egészségét befolyásoló döntést hoznia, a késelem pedig nem tette tervezhetetlenné az indítványozó további életmódját), a személyiségi jogsértés megállapítása nem indokolt (lásd a Kúria ítéletének [26] bekezdését). Ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetette fel.
- [22] Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény II. cikkének állított sérelmével összefüggésben nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, azaz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagyilagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.
- [23] 6. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2021. október 12.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1645/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3448/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.697/2019/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó, csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője dr. Székely Péter ügyvéd útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.697/2019/10. számú ítélete, és – előzményeként – a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.K.27.515/2019/7. számú ítélete, a NAV Komárom-Esztergom megyei Adó és Vámigazgatósága 4312391567 iktatószámú határozata, valamint a NAV Fellebbviteli Igazgatósága 2234380193 iktatószámú határozata ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [3] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az adóhatóság általános adóellenőrzést tartott az indítványozónál, majd elsőfokú határozatával utólagos adómegállapítást tett. A határozat ellen az indítványozó fellebbezett, fellebbezésére a másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A jogerős határozattal szemben az indítványozó bírósági felülvizsgálatot kezdeményezett, melynek nyomán a bíróság a keresetnek részben helyt adott, e részben a másodfokú határozatot az elsőfokú határozatra kiterjedően megsemmisítette, és új adóigazgatási eljárást rendelt el. Ezt meghaladó részében a kereseti kérelmet elutasította. Az ítéletnek a keresetlevelet elutasító része ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amely nyomán a Kúria az ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel támadott részét hatályában fenntartotta.
- [4] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Álláspontja szerint a bíróság a jogvita tárgyát képező munkaerő-kölcsönzésre irányuló keretszerződés ismerete nélkül hozott döntést, a keretszerződés keretei között megrendelt szolgáltatásokkal kapcsolatban semmilyen vizsgálatot nem folytatott, jóllehet az egész eljárás során kérte az indítványozó, hogy a szolgáltatások eredményjellegét azok konkrét elemzésével vizsgálják. A hatóságok és a bíróságok a tényállás tisztázási kötelezettségüknek nem tettek eleget, döntéseiket nem indokolták, az indítványozó által felvetett érvekre nem reagáltak. A hiánypótlási felhívásra kiegészített indítvány szerint ezáltal sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, 28. cikke, M) cikk (1) bekezdése, valamint „a tisztességes eljáráshoz való jog, a szabad szerződéskötési jog, és a józan ész követelménye megsértése együttesen és külön-külön is a jogállamiság követelményének” [B] cikk (1) bekezdés] sérelmét is okozzák.
- [5] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [6] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett bírósági ítélettel zárult ügyben felperes volt, az Abtv. 27. § (2) bekezdés *a*) pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. Jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [7] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.697/2019/10. számú ítéletét az indítványozó jogi képviselője – a letöltési igazolás szerint – 2020. december 9-én vette kézhez,

a panaszt 2021. február 7-én nyújtotta be, elektronikus úton, határidőben. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.

- [8] Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panaszeljárást kezdeményezte, valamint a megsemmisíteni kért bírósági ítéleteket, és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Beadványában előadta, hogy álláspontja szerint a bírósági ítéletek, és az azok előzményéül szolgáló hatósági határozatok miatt ellentétesek az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel, ezzel részben eleget tett a határozott kérelem törvényi feltételeinek.
- [9] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [10] Az indítványozó beadványában többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogbiztonság elvének sérelmét állította. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]}. Alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére mindezek alapján nem lehet alappal hivatkozni, mert az nem alapjogi rendelkezés {3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [46]; 3185/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [13]; 3403/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ezen túlmenően az indítványozó az Alaptörvény 28. cikke sérelmét is állította beadványában. Az Alkotmánybíróság több alkalommal is rámutatott arra, hogy az Alaptörvény 28. cikke nem alapjogot tartalmaz, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjogsérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3184/2016. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [25]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [9]}. Ezen túlmenően az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróságnak a konkrét bírósági döntés alkotmányossági vizsgálatára van lehetősége, a bíróságok működésének vizsgálata viszont nem tartozik ebbe a körbe {3343/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az Alaptörvény indítványban megjelölt M) cikke szintén nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, ezért alkotmányjogi panasz erre sem alapítható {3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]; 3256/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [11] Az indítványozónak jelen alkotmányjogi panasz beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, és XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében előadott érveit illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági ítéletek) alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. Az alkotmányjogi panasz arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a munkaerő-kölcsönzésre irányuló szerződést, és a szerződés alvállalkozói teljesítésként való mikénti elfogadását, illetve ennek a hiányát az iparűzési adó (innovációs járulék) alapjának meghatározását illetően a hatóságoktól és a bíróságoktól eltérő módon értékelje, illetve a bíróság által elfoglalt jogi álláspontot felülvizsgálja.
- [12] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírósági döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felül bírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az első fokon eljáró bíróság, valamint a Kúria is a munkaerő-kölcsönzési szerződést részletesen értékelte abból a szempontból, hogy azzal kapcsolatban az innovációs járulék alapja a konkrét esetben csökkenthető volt-e (különösen: kúriai ítélet [38]–[41] bekezdések).

- [13] 3. Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2021. október 12

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/481/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3449/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.088/2021/8. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Huszár Dániel ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszát a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.088/2021/8. számú ítéletével szemben terjesztette elő, az ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó volt házastársával szemben szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása és a kapcsolattartás újraszabályozása tárgyában kereseti kérelmet terjesztett elő. Kereseti kérelmét az első fokon eljáró Nyíregyházi Járásbíróság elutasította. Az elsőfokú ítélet ellen az indítványozó nyújtott be fellebbezést. A fellebbezés nyomán másodfokú bíróságként eljáró Nyíregyházi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [3] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában sérelmezte, hogy eljárási szabálysértésre alapított érvelését az eljáró bíróságok nem osztották. Kifogásolta, hogy a perben az alperesnek a másodfokú bíróság által is észlelt eljárási szabálysértése nem volt érdemi hatással az eljárás lefolytatására. Úgy vélte, hogy a másodfokú bíróság az eljárási szabálysértést *contra legem* jogalkalmazás útján fogadta el szabályszerűnek, s így önkényes, szubjektív jogértelmezés útján jutott arra a következtetésre, hogy a szabálysértés az alperesi nyilatkozatok hatályosságát nem érinthette. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság az eljárásjogi rendelkezéseket kitégítve alkalmazta oly módon, hogy már nem jogértelmezési, hanem jogalkotási tevékenységet folytatott, ami szerinte a bíróságok törvénynek való alávetettsége elvébe ütközött. Ezért az indítványozó azt állította, hogy a peres felek közötti eljárásjogi egyenlőség, a fegyverek egyenlősége, a tisztességes eljáráshoz való joga sérült, aminek kapcsán az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozott.
- [4] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [5] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett jogerős ítélettel zárult ügyben felperes volt, számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [6] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a jogerős ítéletet az indítványozó perbeli jogi képviselője 2021. április 6-án vette át, az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2021. június 4-én elektronikus úton nyújtotta be) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható jogerős ítéletet támadta.
- [7] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem

- felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]} Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog vonatkozásában nem tett eleget, mivel ezzel összefüggésben nem indokolta a polgári perben hozott jogerős ítélet alaptörvény-ellenességét. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése által biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz való jog a polgári perben hozott ítélettel nem is hozható alkotmányjogilag értékelhető összefüggésbe. Ezért az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése által biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmének érdemi alkotmányossági vizsgálatára nem adott okot.
- [8] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [9] Az indítványozónak jelen alkotmányjogi panasz beadványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében előadott érveit illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panasz, illetve a támadott jogerős ítélet) alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. A szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása és a kapcsolattartás újraszabályozása tárgyában indított perben hozott ítélet ellen benyújtott alkotmányjogi panasz lényegében arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság az eljáró bíróságoktól eltérő módon értékelje az alperesi nyilatkozatok szabályszerűségét, illetve hatályosságát, s ennek következményét az eljárásra.
- [10] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírói döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Az Alkotmánybíróság ekként a bírói döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4], 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság rámutatott már arra, hogy „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe”. „Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]” {Lásd először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]} Az indítványozó által felhívott tisztességes eljáráshoz való jog nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.
- [11] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a támadott jogerős ítélettel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [12] 3. A fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdése *a*) pontjában és 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, ezért az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. október 12.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2436/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3450/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VII.21.048/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi személy – jogi képviselője (dr. Csetneki Attila ügyvéd) útján – 2021. április 27-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VII.21.048/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleménye szerint elmentés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, valamint 25. cikk (3) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozó, egy bányászati és építőipari kft. egy szerződés létrejöttének megállapítása iránti polgári per felperese volt. Az ügy alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes előszerződést kötött egy bányászati kft.-vel, a későbbi alperessel vasúti zúzottkő beszerzésére. Az előszerződés alapján megkötendő vállalkozási és adásvételi szerződést a felek végül nem kötötték meg, amely miatt a felperes indítványozó keresetet nyújtott be a Miskolci Törvényszékhez, melyben elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság állapítsa meg azt, hogy közte és az alperes között adásvételi szerződés jött létre, másodlagosan azt, hogy a bíróság hozza létre a felek között az adásvételi szerződést, harmadlagosan pedig azt, hogy a bíróság kötelezze az alperest több mint négymillió forint szerződésszegéssel okozott kár és annak kamatai megfizetésére.
- [3] Az elsőfokú bíróság szerint önmagában az előszerződés alapján a felek között szerződéskötési kötelezettség nem keletkezett, mivel sem abban, sem más korábbi, az előszerződéssel azonos hatállyal bíró, a feleket kötelező szerződésben nem rendelkeztek az adásvételi szerződés megkötéséhez szükséges kötelező szerződéses feltételekről, így a szerződés pontos tárgyáról és a vételárról sem, más hasonló okirat létét pedig a felperes nem tudta bizonyítani. Ennek okán a felek között a szerződés nem jött létre, és az – egyező akaratnyilvánítás hiányában – a bíróság által létre sem hozható. Az előszerződés létéből önmagából nem következik szerződéskötési kötelezettség, így a kártérítési igény sem megalapozott. Mindezekre tekintettel a Miskolci Törvényszék 21.G.40.010/2019/45. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította.
- [4] A felperes fellebbezése folytán másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.079/2020/11. számú jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének a nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részét pedig helybenhagyta. Érdemben egyetértett az elsőfokú bíróság által megállapított tényállással és az abból levont jogkövetkezményekkel; álláspontjának részletes indokát adta az ítéletben. Mivel a felperes a szerződés tárgyában és a vételárban való kifejezett megállapodásukat nem tudta bizonyítani, ezért az ítéltábla a fellebbezést alaptalannak találta.
- [5] A későbbi indítványozó felperes a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amely azonban azt érdemi vizsgálat nélkül visszautasította. A Kúria megállapította, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 408. § (2) bekezdése alapján nincs helye felülvizsgálatnak vagyoni jogi perben, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben. Ha a felülvizsgálatnak a Pp. 408. §-a alapján nem lenne helye, és törvény a felülvizsgálatot más okból nem zárja ki, úgy a felülvizsgálatot a Kúria kivételesen, a Pp. 409. § (2)–(3) bekezdéseiben megjelölt okokból engedélyezheti. A felülvizsgálat engedélyezése ez esetben azonban a fél előzetesen előterjesztett kérelmén alapul, erre vonatkozóan hiánypótlás elrendelésének nincs helye. Mivel a másodfokú bíróság pontosan ugyanazon tényállást fogadta el, mint az elsőfokú bíróság, ugyanazon jogszabályi rendelkezéseket vette alapul az ügy eldöntéséhez, és azokból azonos jogkövetkeztetéseket vont le,

vagyis a másodfokú ítélet mind tartalmában, mind indokaiban érdemben teljes mértékben megegyezik az elsőfokú ítélettel, ezért a jogerős döntés érdemi felülvizsgálatának csak erre irányuló kifejezett kérelemre van helye, akkor is csak törvényileg meghatározott körben, kivételesen. Ilyen kérelmet azonban a felperes nem terjesztett elő, így a felülvizsgálati eljárás lefolytatásának a Pp. alapján nem volt helye.

- [6] A felperes azon állításával kapcsolatban, hogy a másodfokú bíróság egyéb észrevételeket is tett, megállapította, hogy a Pp. 383. § (2) bekezdésén alapuló másodfokú helybenhagyó ítélet akkor is megfelel a Pp. 408. § (2) bekezdése szerinti döntés kritériumainak, ha a másodfokú bíróság az ítélet indokolásában értékeli a fél másodfokú eljárásban megtett perbeli cselekményeit, vagy ha az elsőfokú bíróság által is helyesnek tartott és a döntését megalapozó érveit további érvekkel kiegészíti, vagy ha a fellebbezés további hivatkozásaival kapcsolatban kifejti az álláspontját, ha egyébként a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet azonos jogszabályi rendelkezés alapján és a döntés indokait illetően azonos jogi indokolással hagyja helyben. A másodfokú ítélet indokolásában tett megjegyzések, további jogi érvek, hivatkozások önmagában nem jelentik azt, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú döntés indokaitól eltért volna. Annak megítélése, hogy az azonos tartalmú első- és másodfokú ítélet azonos jogi indokokon alapul-e, nem terjedelmi kérdés. A Kúria a Pp. 408. § (2) bekezdése szerinti feltételek fennállását minden esetben hivatalból vizsgálja, így azt akkor is megállapíthatja, ha a másodfokú bíróság kifejezetten nem hivatkozik arra, hogy azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolással hagyja helyben az elsőfokú bíróság döntését. Annak megítélése ugyanis, hogy a felülvizsgálatot kizáró ok áll-e fenn, a Pp. szabályozása értelmében a Kúria hatáskörébe tartozik. Nem feltétele a Pp. 408. § (2) bekezdése alkalmazásának, hogy a másodfokú bíróság a jogerős ítéletében erre a jogszabályi rendelkezésre kifejezetten hivatkozzon.
- [7] A jelen esetben a Kúria szerint az első- és a másodfokú határozat indokolása alapján egyértelműen megállapítható, hogy a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és azonos jogi indokolásra utalással hagyta helyben az elsőfokú bíróság határozatát. A fentiek alapján a felülvizsgálati kérelem a Pp. 408. § (2) bekezdése alapján kizárt volt, ezért érdemi elbírálásához a felperesnek engedélyezés iránti kérelmet is elő kellett volna terjesztenie. A felperes azonban ilyet nem terjesztett elő, így a Kúria a felülvizsgálati kérelmet érdemben nem vizsgálhatta, ezért azt a Pp. 415. § (1) bekezdése e) pontja alapján visszautasította.
- [8] 3. Ezt követően az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.703/2019/5. számú ítélete ellen, annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Érvéle szerint a támadott ítélet ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, valamint 25. cikk (3) bekezdésével.
- [9] Az indítványozó szerint a Kúria a végzése meghozatala során nem vette figyelembe a 2/2017. (IX. 13.) PK vélemény 11. pontját, mely kimondja, hogy „ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyja helyben, ezt a másodfokú bíróság ítéletének indokolásában egyértelműen – a Pp. vonatkozó rendelkezésére utalással – fel kell tüntetni”. Bár a kollégiumi vélemény nem jogszabály, ám azt a Kúria a joggyakorlat orientálása, az alsóbb fokú bíróságok ítélkezésének összehangolása és jogszerűségének garantálása végett hozza meg, ezért az a Kúriára magára is kötelező kell, hogy legyen. A kollégiumi vélemény rendelkezését be nem tartó támadott kúriai végzés az indítványozó szerint alaptörvény-ellenes: sérti a jogállamiság részét képező jogbiztonságot, mivel az ítélkezést kiszámíthatatlanná teszi; sérti a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogokat, mivel a döntés érdemére hat ki, hogy a jogerős döntés felülvizsgálható-e egyáltalán, vagy sem; sérti a jogorvoslathoz való jogot, mivel a sérelmezett kúriai végzés megfosztotta a felülvizsgálat lehetőségétől az indítványozót; és sérti az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésének előírását is, miszerint „a Kúria a (2) bekezdésben meghatározottak mellett biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz”.
- [10] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [11] Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így nem felel meg annak a feltételnek, miszerint az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont]. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy ezen alaptörvényi rendelkezés egyébként is

a jogegységi határozatok kötelező erejéről szól; sem az Alaptörvény, sem sarkalatos törvény a kollégiumi vélemények kötelező erejét nem mondja ki. Hasonlóan nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételnek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonság elvére való indítványozói hivatkozás, mivel a B) cikk (1) bekezdése nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így – a visszaható hatály tilalma és a kellő felkészülési idő követelménye kivételével – arra alkotmányjogi panaszban hivatkozni nem lehet.

- [12] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogról rendelkezik, melynek sérelme tehát a közigazgatási hatósági jogalkalmazás során merülhet csak fel, ilyenre azonban jelen ügyben nem került sor; a panasz ezen eleme tehát nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában előírt feltételnek, mivel nem tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét.
- [13] Egyebekben a panasz a támadott bírói döntés tartalmi kritikáját foglalja magában, és a Kúria tényállás-megállapítási, illetve jogértelmezési tevékenységét sérelmezi. Az, hogy az első- és a másodfokú bíróság azonos tényállást állapított-e meg, és abból azonos jogi következtetéseket vont-e le, illetve hogy azonos jogszabályi rendelkezésekre alapozva hozta-e meg az ítéletét, alapvetően az ítéletek érdemi összevetését feltételező tartalmi kérdés, mely független attól, hogy a másodfokú bíróság hivatkozott-e a Pp. 408. § (2) bekezdésére vagy sem. Ez ezzel kapcsolatban a Kúria által kiadott, az ítélezési gyakorlat összhangját biztosító kollégiumi vélemény rendelkezését a törvényi szabállyal összhangban, arra tekintettel kell értelmezni és alkalmazni, mely ugyanolyan jogértelmezési, jogalkalmazási kérdés, mint maga a tényállás megállapítása, az alkalmazandó jogszabályi rendelkezés megtalálása, valamint annak értelmezése; az önmagában tehát nem vet fel alkotmányjogi problémát, különösen nem alapjogi kérdéseket. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése kapcsán a panasz tehát nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek, mivel nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéssről volna szó. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó által hivatkozott 2/2017. (IX. 13.) PK vélemény 11. pontjához fűzött indokolás szövege szerint „[a]z elemzett esetkör fennállása esetén a másodfokú bíróság ítéletében további indokok is szerepelhetnek. A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy sok esetben a másodfokú bíróság alapvetően azonos indokolásra utalással hagyja helyben az elsőfokú ítéletet, ugyanakkor döntése indokait további érvekkel is kiegészíti. Ez a gyakorlat nem zárja ki a 408. § (2) bekezdésében foglaltak alkalmazását.”
- [14] Összességében a panasz tartalma szerint a felülvizsgálati tényállás, illetve a kúriai jogértelmezés és jogalkalmazás megváltoztatására, egy más tartalmú, az érdemi felülvizsgálatot lehetővé tevő végzés meghozatalára irányul; érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [15] 5. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VII.21.048/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 12.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/953/2021.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3451/2021. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint másodfokú bíróság Kf.VII.39.321/2020/4. számú végzése, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VII.37.083/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Tettrekész Magyar Rendőrség Szakszervezete, képviseli: dr. Balázs Ildikó főtitkár) útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, melyben a Kúria mint másodfokú bíróság Kf.VII.39.321/2020/4. számú végzése, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VII.37.083/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és – utóbbinak a Győri Törvényszék 6.K.700.422/2020/6. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, továbbá 28. cikkét.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó (a bírósági eljárás felperese) rendőrként járőr beosztásban teljesített szolgálatot 2017. júliusától. Szolgálati ideje alatt 2018. szeptember 18-án szolgálati gépkocsival tolatás közben jelzőtáblának ütközött. Az indítványozó felelősségét nem vitatta, így az elsőfokú szerv határozatával egyszerűsített eljárásban 20 000 Ft pénzbírság fenytést szabott ki rá. A határozat ellen az indítványozó panasszal élt, melyet a másodfokú hatóság (a bírósági eljárás alperese) elutasított.
- [4] Az indítványozó a fenytést tartalmazó, valamint a panaszát elutasító határozattal szemben bírósághoz fordult, keresetét azonban a Győri Törvényszék 6.K.700.422/2020/6. számú ítéletével elutasította. Az ítélet jogorvoslati tájékoztatása szerint az ítélet ellen fellebbezésnek volt helye, melyet az indokolás szerint a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 99. § (1) bekezdése biztosított (lásd: ítélet indokolásának [39] bekezdése). A törvényszék ítélete ellen az indítványozó fellebbezést terjesztett elő, melyben az ítélet megváltoztatását és kereseti kérelmének való helyt adást kérte.
- [5] 2.2. A Kúria – az indítványozó által támadott Kf.VII.39.321/2020/4. számú végzésével – az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett fellebbezést és a per teljes iratanyagát visszaküldte a Győri Törvényszékre azzal, hogy az ítélet téves jogorvoslati kioktatása miatt szükséges intézkedéseket tegye meg.
- [6] A végzés indokolása szerint a Kp. 2020. április 1-jétől hatályos 99. § (2) bekezdése meghatározza, hogy mely esetekben van helye fellebbezésnek, azonban az alapul fekvő per nem ilyen, így az elsőfokú bíróság az indítványozónak tévesen biztosított fellebbezési jogot a döntésével szemben, mert az ítélet meghozatalának időpontjában nem volt olyan jogszabályi rendelkezés hatályban, mely a fellebbezést lehetővé tette. A Kúria hangsúlyozta azt is, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének, valamint a Kp. 115. §-ának megfelelően jogorvoslati jogát a fél nem veszítheti el, az Alaptörvény pedig megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen. Erre tekintettel a Kúria az elsőfokú bíróságot ítélete jogorvoslati tájékoztatása kijavítására hívta fel, valamint kötelezte az elsőfokú bíróságot, hogy a korábbi téves jogorvoslati kioktatás miatt a peres feleket tájékoztassa arról, hogy az ítélet ellen felülvizsgálatnak van helye.
- [7] 2.3. A Győri Törvényszék 6.K.700.422/2020/11. számú végzésével – hivatkozva a Kúria Kf.VII.39.321/2020/4. számú végzésére – felhívta az indítványozót, hogy 15 napon belül nyilatkozzon, hogy fellebbezését felülvizs-

gálati kérelemként fenntartja-e; továbbá figyelmeztette az indítványozót, hogy amennyiben a felhívásra nem nyilatkozik, úgy tekinti, hogy a beadványát nem kéri felülvizsgálati kérelemként elbírálni. Az indítványozó a fentiekre tekintettel kérte fellebbezése felülvizsgálati kérelemkénti elbírálását.

- [8] 2.4. A Kúria Kfv.VII.37.083/2021/3. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmét visszautasította. Végzése indokolásában a Kp. 3. § (3) bekezdésére, a 115. § (2) bekezdésére, és a 118. § (1) bekezdésére utalva kifejtette, hogy az indítványozó a felülvizsgálat befogadásának indokát nem jelölte meg. Hangsúlyozta, hogy a Kp. megjelölt rendelkezéseinek, valamint a Kúria gyakorlatának is megfelelően a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél kötelessége, hogy megjelölje azt az okot, mely alapján kérelme befogadható; a Kúria a jogerős ítélettel kapcsolatban állított jogszabálysértéseket is csak a befogadási okokkal összefüggésben vizsgálhatja. Mivel az indítványozó a felülvizsgálati kérelmében ilyen okot nem jelölt meg, a Kúria a felülvizsgálati kérelmet visszautasította.
- [9] 3. Az indítványozó a fenti előzményeket követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria mint másodfokú bíróság Kf.VII.39.321/2020/4. számú végzése, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VII.37.083/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és – utóbbinak a Győri Törvényszék 6.K.700.422/2020/6. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a bírósági eljárás során sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való joga, mert a Kúria nem a tartalma szerint bírálta el a felülvizsgálati kérelmét, és mert a törvényszék – a jogorvoslatra vonatkozó téves tájékoztatás után – csak nyilatkozattételre hívta fel őt, hiánypótlásra nem. Nézete szerint a felülvizsgálati kérelem tartalmi szempontú vizsgálata esetén a kérelem érdemi elbírálásának lett volna helye.
- [11] A fentiekén túl az észszerű időn belüli elbírálás elvével is ellentétesnek tartja az indítványozó a bírósági döntéseket, mert a törvényszék a sérelmezett ítéletet a kereset benyújtását követően 16 hónap elteltével, míg a Kúria az eljárást lezáró végzését a kereset benyújtásához képest 25 hónap elteltével hozta meg.
- [12] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [13] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [14] 4.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapította, hogy az indítványozó a Győri Törvényszék 6.K.700.422/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte, azonban annak alaptörvény-ellenességére vonatkozóan semmilyen alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem adott elő. E tekintetben tehát az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt kritériumainak nem felel meg, így azt az Alkotmánybíróság a törvényszék ítéletének állított alaptörvény-ellenességét érdemben nem vizsgálhatta.
- [15] 4.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30];, illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [16] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint a tisztességes bírósági eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy a bírósági szervezet felett hagyományos, negyedfokú jogorvoslati fórumként járjon el [3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]. A jogszabályokat a bíróságok

értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ugyanis nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]]. A bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak, ugyanis az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazza [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].

- [17] 4.3. Az ismertetett gyakorlatának megfelelően az Alkotmánybíróságnak arra a kérdésre kellett választ adnia az indítvány alapján, hogy a támadott bírósági döntések a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot sértik-e azáltal, hogy a nyilatkozattételre felhívó végzésében a törvényszék az indítványozót nem tájékoztatta, hogy fellebbezéseként benyújtott beadványa a felülvizsgálati kérelem formai követelményeinek nem tesz eleget, és nem hívta fel hiánypótlásra.
- [18] Az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. A törvényszék nyilatkozattételre felhívó – nem vitásan szűkszavú – végzésében visszautalt a Kúria Kf.VII.39.321/2020/4. számú másodfokú végzésére, mely a kézbesítési igazolás tanúsága szerint az indítványozó részére kézbesítésre került. A végzés indokolása kellő alapos-sággal tartalmazza a jogorvoslatihoz való jog érvényesíthetősége érdekében szükséges tájékoztatást, mely alapján a peres fél tisztában kell, hogy legyen azzal, hogy kérelme felülvizsgálati kérelemként, rendkívüli jogorvoslati eljárás keretében bírálható el. A Kúria felülvizsgálati bíróságként hozott végzésében kiemelte, hogy a törvényszék a téves jogorvoslati kioktatást 2020. december 15-én kelt végzésével kijavította. Az indítványozó panasza indokolásában arra hivatkozott, hogy felülvizsgálati kérelmében – szemben a támadott végzésben foglaltakkal – a Kp. 118. § (1) bekezdésében rögzített befogadási okokat előadta. Az Alkotmánybíróság rámutat: az indítványozó alkotmányjogi panasza indokolásában amellett sorakoztatott fel érveket, hogy a felülvizsgálati kérelmében a Kúria által hiányolt befogadási okok tartalmilag jelen vannak. Az indítvány tehát lényegileg arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság az indítványozó felülvizsgálati kérelmében foglaltakat a Kúria felülvizsgálati eljárás során hozott végzésében megfogalmazott álláspontjától különbözően értelmezze, azaz a Kúriától eltérően értékelje a felülvizsgálati kérelemben foglalt befogadási okokat, azok meglétét vagy hiányát, ezek értékelése azonban a jogalkalmazó, nem pedig az Alkotmánybíróság feladata.
- [19] Az Alkotmánybíróság mindazonáltal megjegyzi: a Kp. – a Kúria másodfokú végzésében is hivatkozott – 2. § (3) bekezdésének megfelelően kötelezte a törvényszéket a téves jogorvoslati kioktatás kijavítására. A Kp. a fentieket meghaladó tájékoztatási kötelezettséget azonban kizárólag a jogi képviselő nélkül eljáró fél számára ír elő [lásd: Kp. 2. § (7) bekezdés], azonban a Kp. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a Kúria előtt a jogi képviselő kötelező. A Kp. 3. § (3) bekezdése továbbá előírja, hogy a jogvita elbírálásához szükséges tények feltárása, az alátámasztásukra szolgáló adatok és bizonyítékok rendelkezésre bocsátása – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a feleket terheli.
- [20] 4.4. Az indítványozó az eljárás elhúzódását is alaptörvény-ellenesnek tartotta. Az Alkotmánybíróság a bírósági eljárások észszerű határidőben való befejezésének követelményével összefüggésben korábban már kifejtette, hogy a számára jelenleg rendelkezésre álló jogkövetkezmények alkalmazása nem nyújt lehetőséget a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog e részkövetelménye sérelmének orvoslására. Ilyen esetekben ugyanis a bírói döntés megsemmisítése csak a bírósági eljárás újrakezdését, ami pedig az eljárás további elhúzódását eredményezné. Éppen ezért amennyiben az Alkotmánybíróság megállapítja az eljárás elhúzódását, az csak morális elégtételt jelenthet az indítványozó számára {elsőként lásd: 3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [18]–[20]; továbbá: 3078/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [21]; 3209/2017. (IX. 13.) AB határozat, Indokolás [35]; 3294/2017. (XI. 20.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló konkrét ügyet figyelembe véve az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az eljárás elhúzódása és ezáltal a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétegye az adott eljárásban nem merült fel.
- [21] 4.5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vélt sérelmén keresztül a vele szemben hozott bírói döntések törvényességi és nem alkotmányossági kritikáját fogalmazta meg. Az Alkotmánybíróság szerint az alkotmányjogi panaszban rögzített érvek nem alkalmasak arra, hogy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kétegyét felvessék vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést megalapozzanak.

[22] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában, valamint az 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglalt követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 12.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/742/2021.

Az Alkotmánybíróság Határozatait az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062–9273